

ZIDROU - AIMÉE DE JONGH

bloesems in de herfst

bloesems

in de herfst

Sarah trekt haar jurk uit
Sarah Sarah bloot
Sarah fluistert lieve God
kersen stromen uit mijn schoot

Sarah
uit alle vrouwen komt
zoals eb en vloed
zoals herfst en lente
soms een beetje bloed.

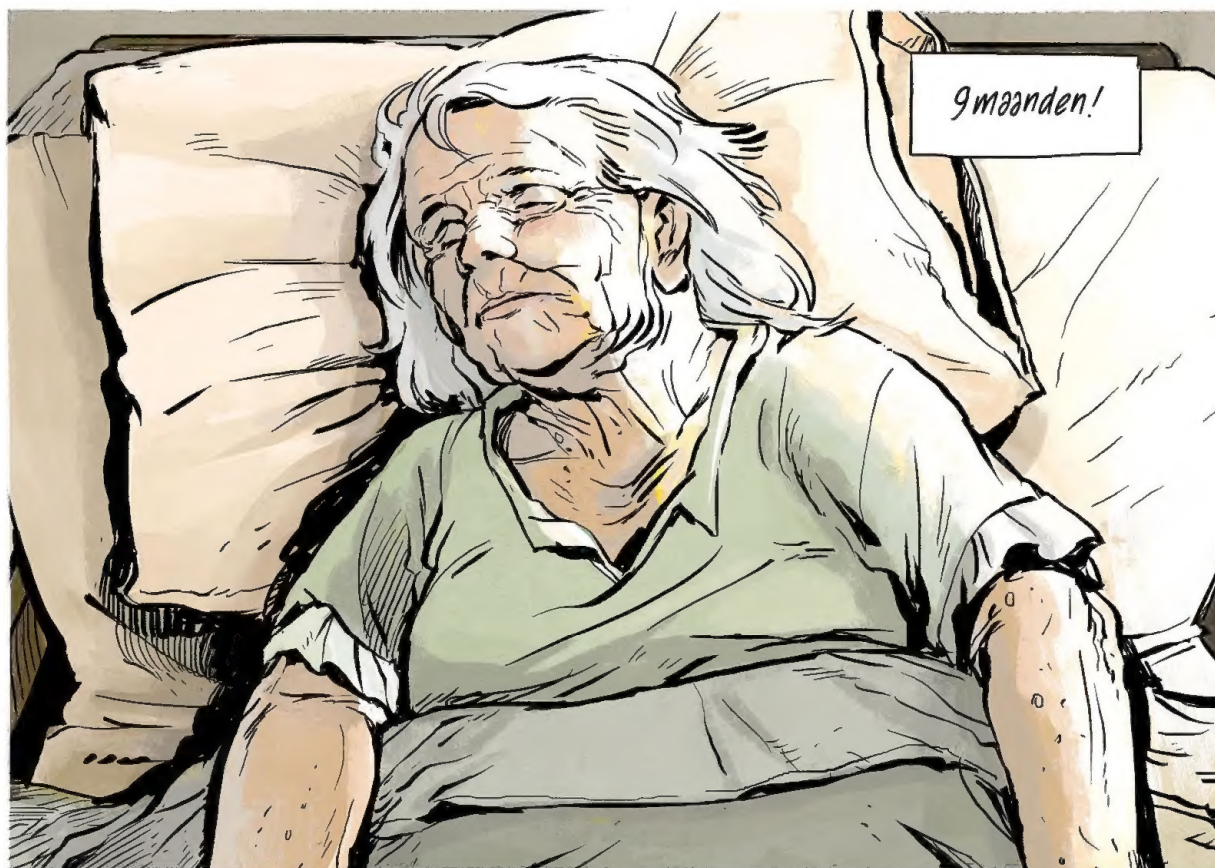

- Herman van Veen

1.

De vijand in de spiegel

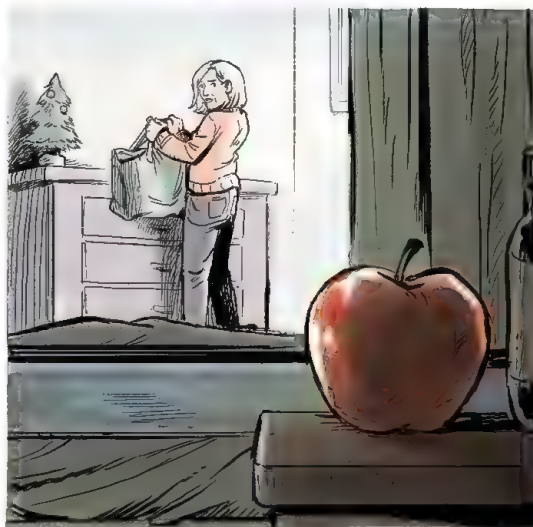
Maandenlang wenste ik dat ze mocht sterven...
Niet meer lijden. Niet meer kreunen.

Maar nu... mis ik alles aan
haar, alles van haar...

Zelfs haar
gejammer.

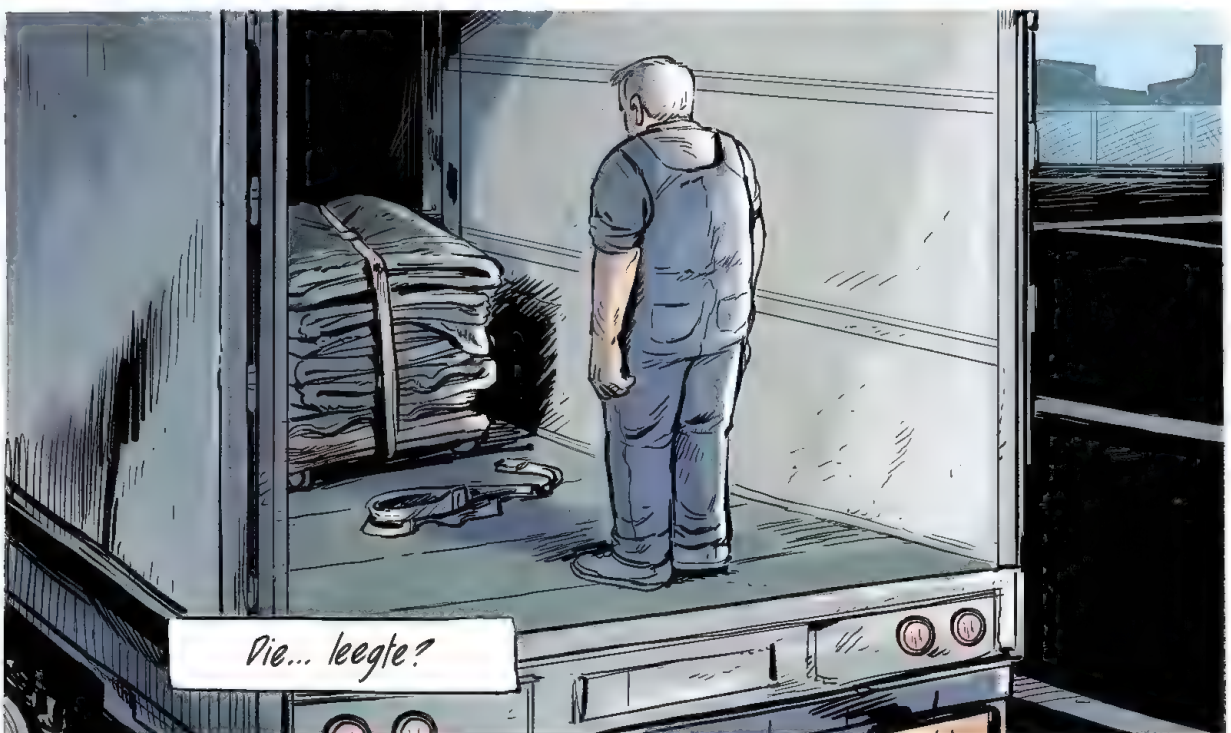

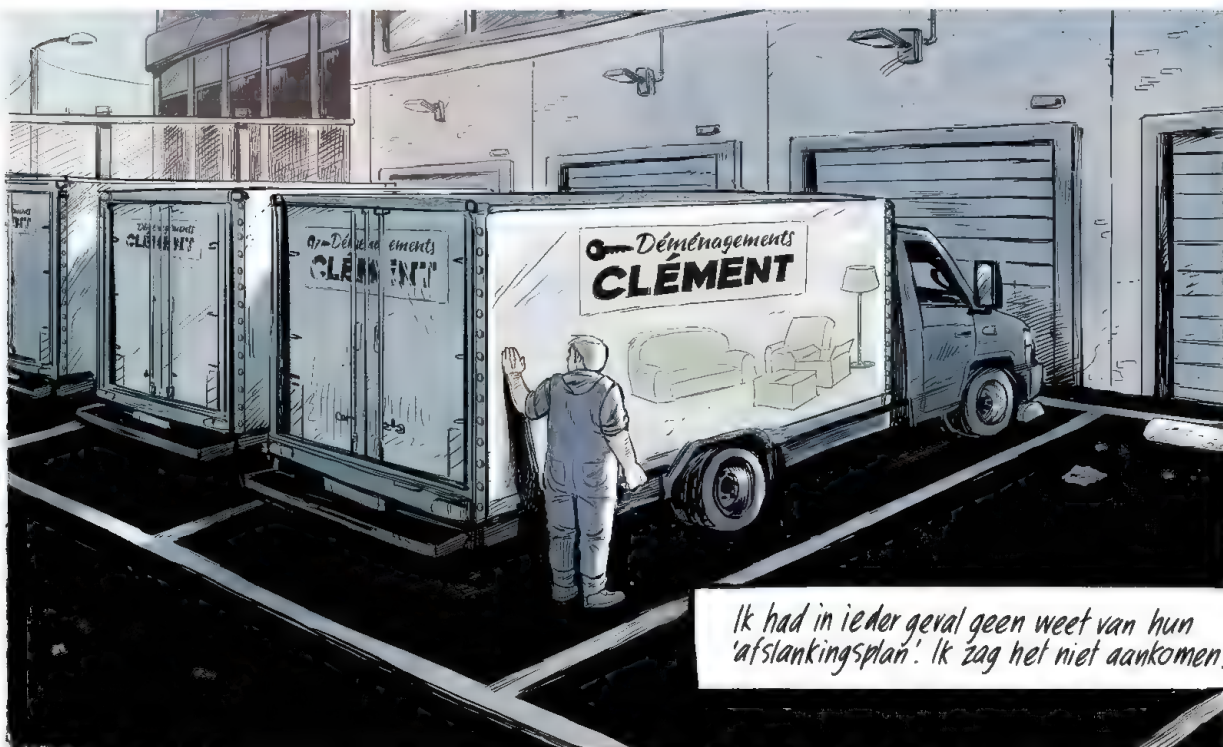
Weet je, Mediterranea... Ik kan maar
niet wennen aan het feit...

...dat jij nu de oudste
Solenza bent!

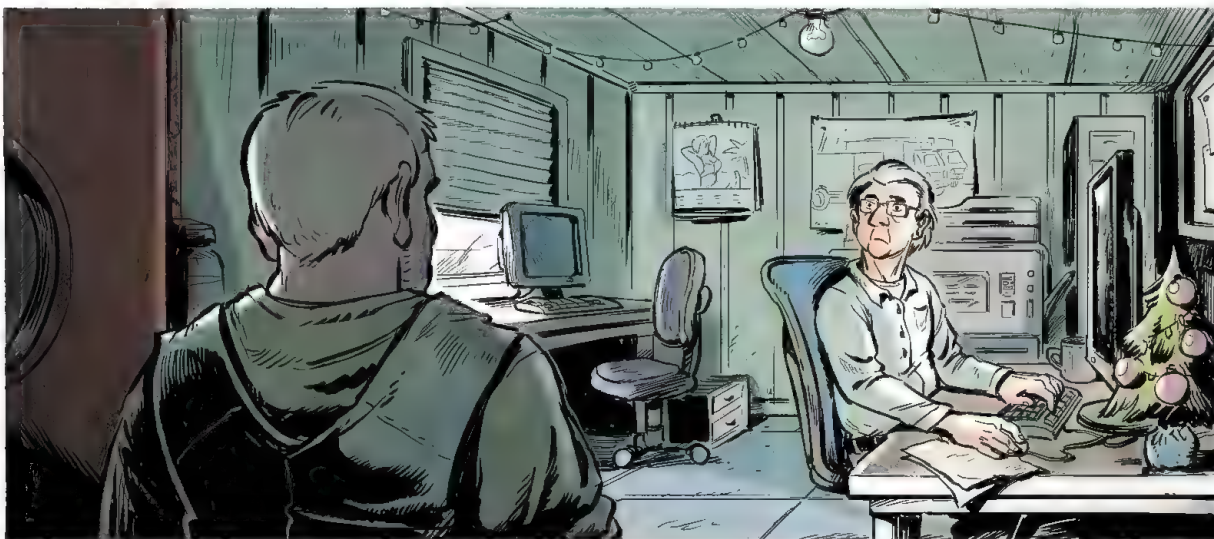

Tegenwoordig verhuizen mensen minder vaak. Minder ver, vooral.

En als ze verhuizen, huren ze liever een vracht- of bestelwagen en laten ze vrienden helpen. Tja... de crisis.

Ik had geen keus, Odysseus. De anderen hebben nog kinderen die studeren, hypotheek...

Bespaar me je excuses, Fred! Wat de anderen vooral hebben is 20 jaar minder op de teller!

Het bedrijf is bij deze... 'afgeslankt'!

Tot ziens, Musta!

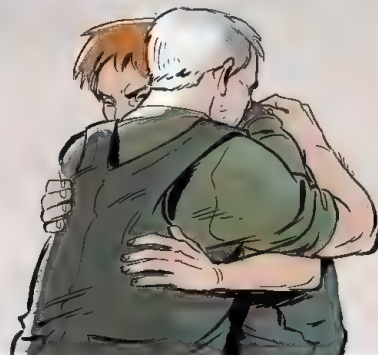
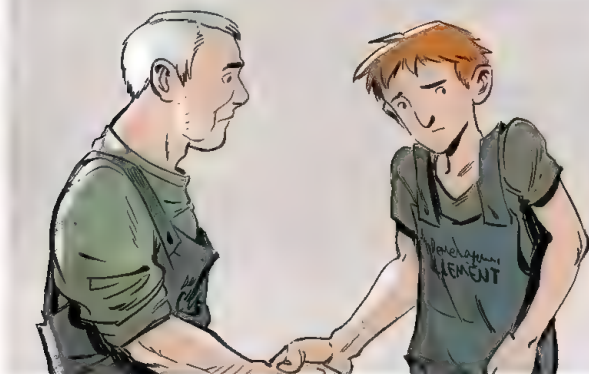
Een dezer, Bert!

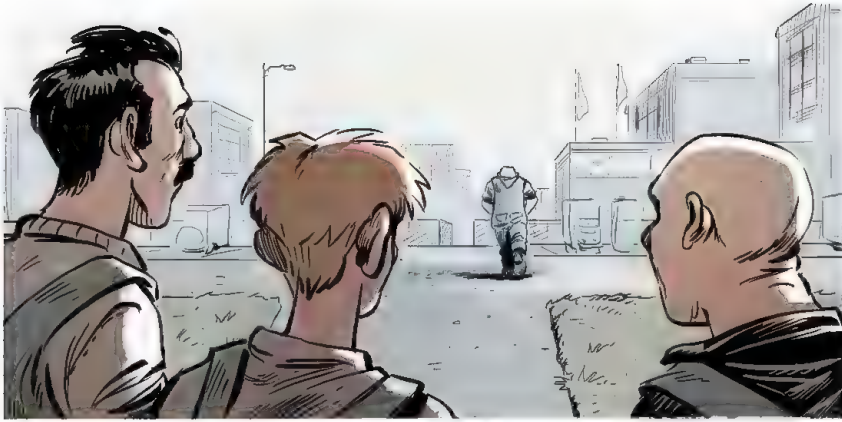

Later, loebas!

Wij 4 samen... Wij waren net een octopus met 8 sterke armen, toch?

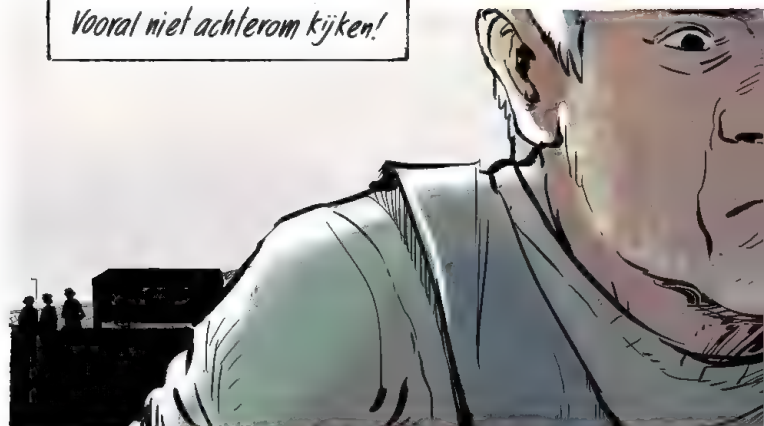

Niet achterom kijken!

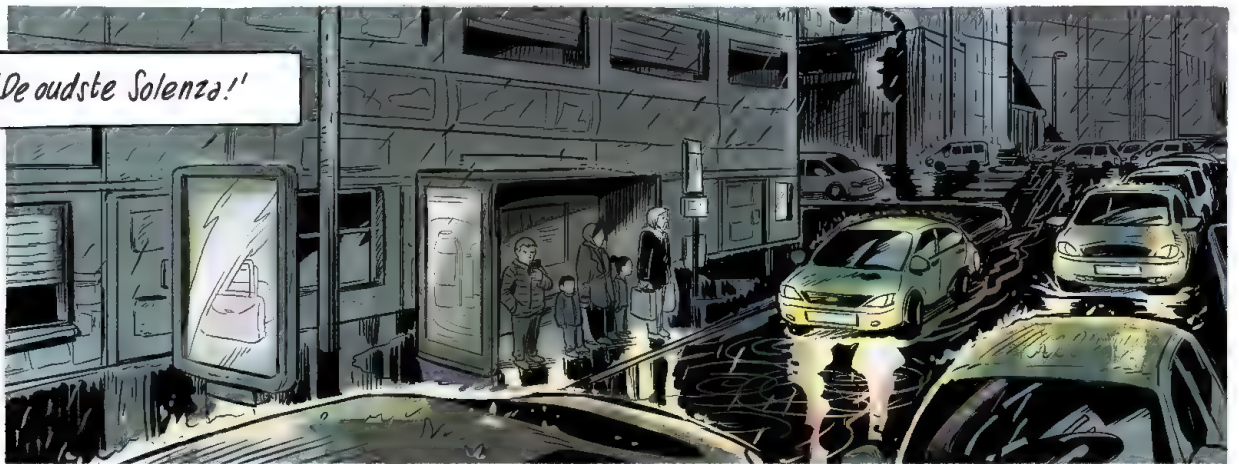

Vooraf niet achterom kijken!

'De oudste Solenza!'

Sommige woorden
zijn giftig.

*Ze duiken plots, midden in
een zin, op...*

*... en bijten in je hart als een slang
van onder een steen, met evenveel
venijn.*

Tino bleef bij mama... Nu ja,
wat ooit mama was.

Om 'de rest' te doen.
Zoals hij 't zei.

Waarschijnlijk wilde hij nog even
tegen haar praten.

Sorry zeggen omdat hij haar maar 2 keer had
bezocht. uit Ajaccio...

Assilah, sta eens op
voor die mevrouw.

2 keer. In 9 maanden...

Laat maar! Nog even
en ik ben waar ik moet
zijn.

Kom op, Assilah!
Vlug!

Dank je.

Waarom moet ik mijn plaats
altijd afstaan?

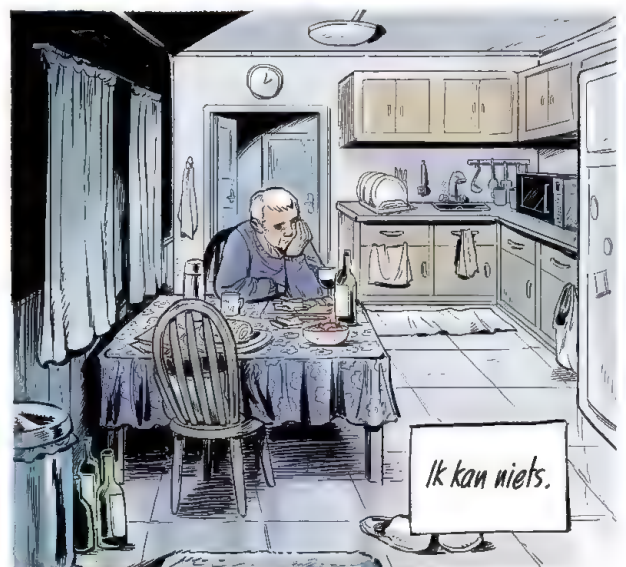
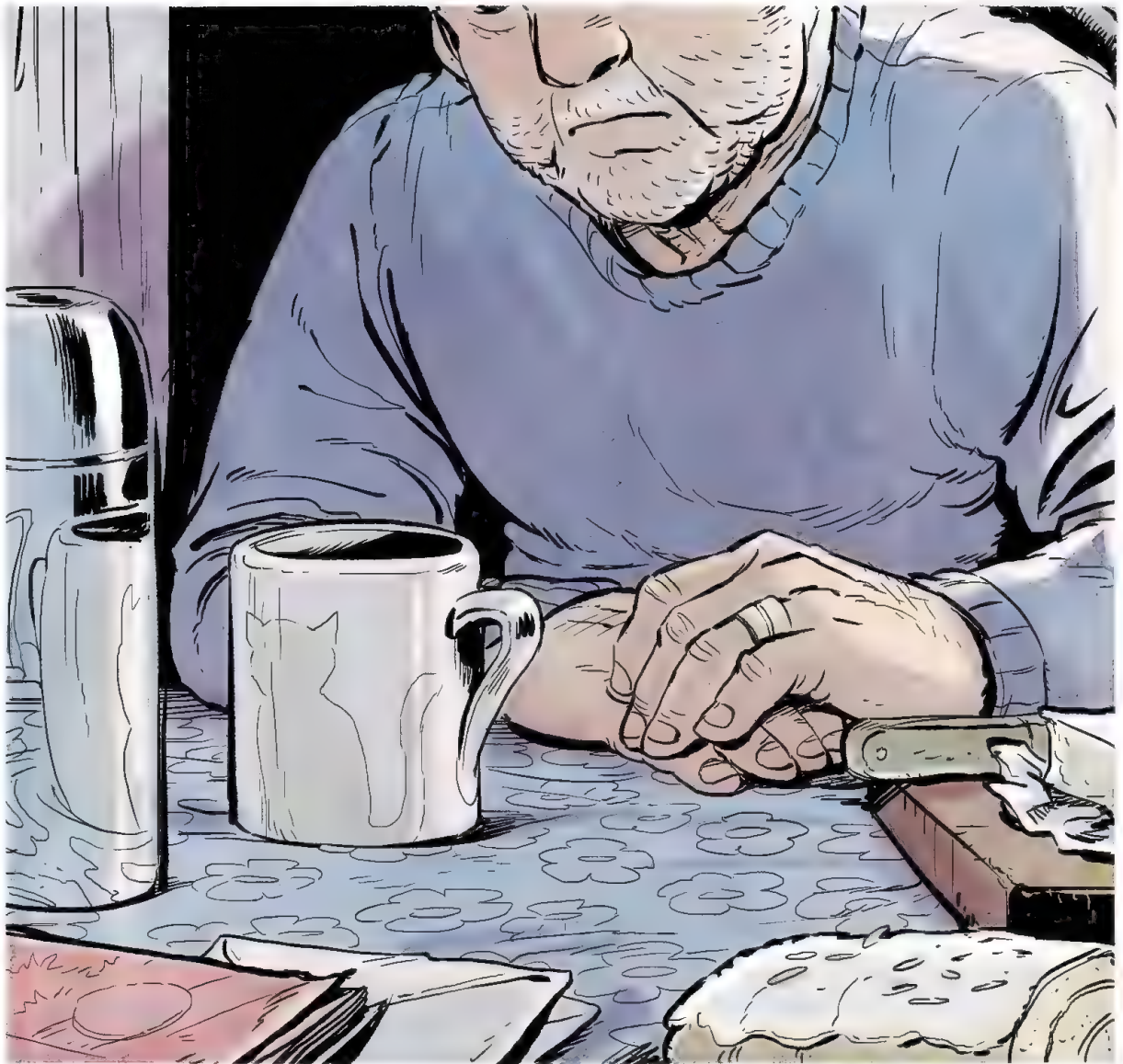

Zo hoort het, habibti. Als je
jong bent, sta je op voor oudere
mensen.

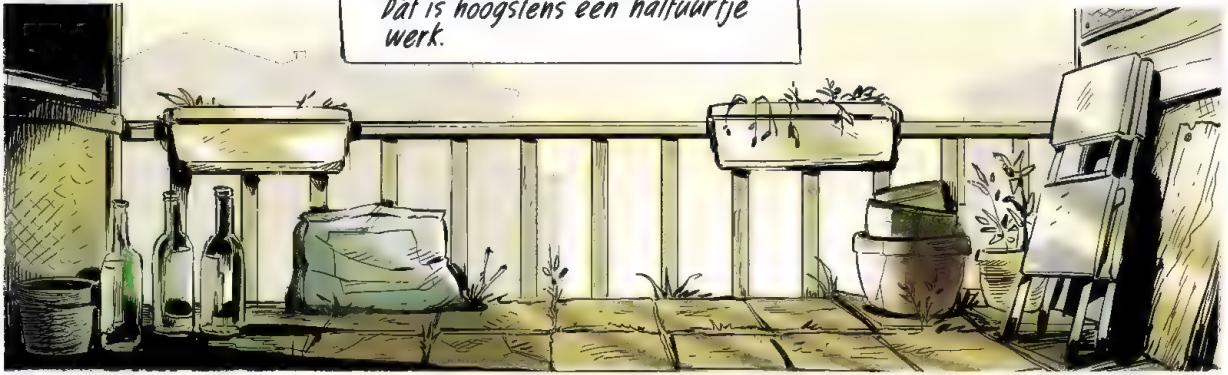
Van een slag in je gerimpelde gezicht gesproken!

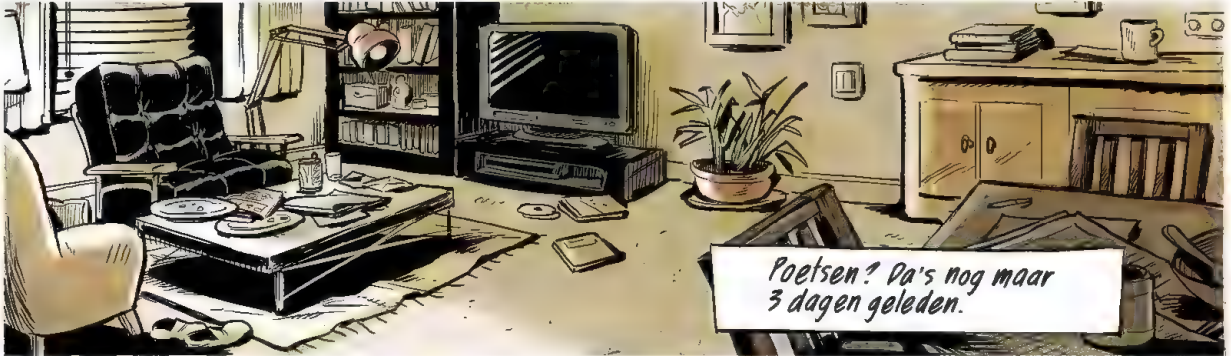
Als een gifslang... van onder een steen...

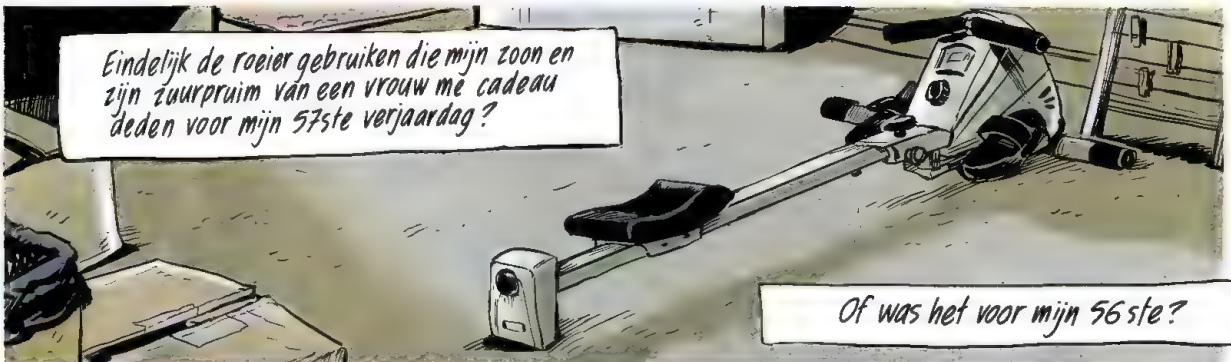
Mijn 'moestuin' onderhouden?
Dat is hoogstens een halfuurtje
werk.

Poetsen? Da's nog maar
3 dagen geleden.

Eindelijk de roeier gebruiken die mijn zoon en
zijn zuurpruim van een vrouw me cadeau
deden voor mijn 57ste verjaardag?

Of was het voor mijn 56 ste?

Reizen? Ik heb
40 jaar niets
anders gedaan.

Tja... Ik heet dan ook
Odysseus.

Alleen was mijn Middellandse Zee grijs.
Met een wit lijntje in het midden.

Wat moet ik doen?

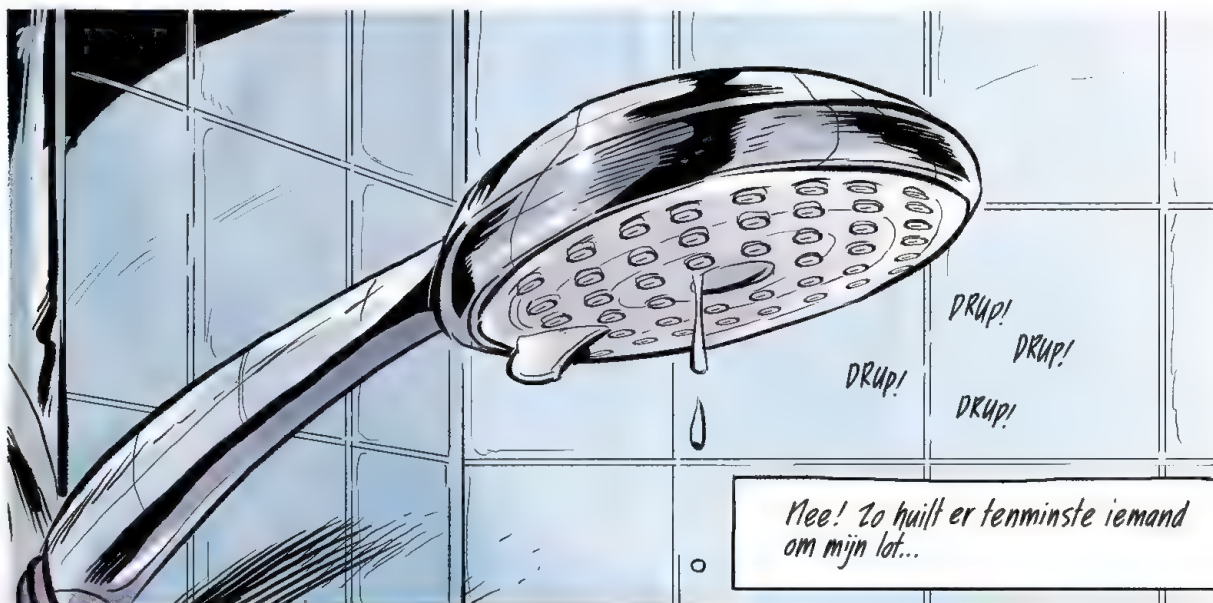
Lezen? Ben je gek?

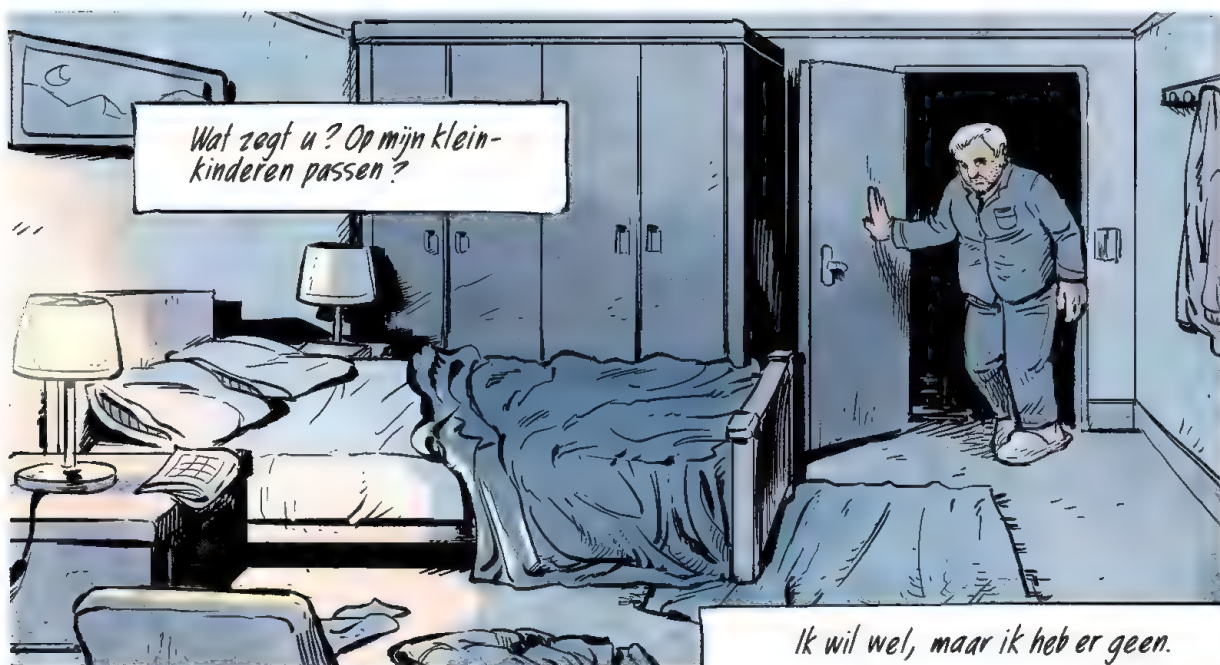
Ik haat lezen!

Eindelijk die lekkende douchekop vervangen?

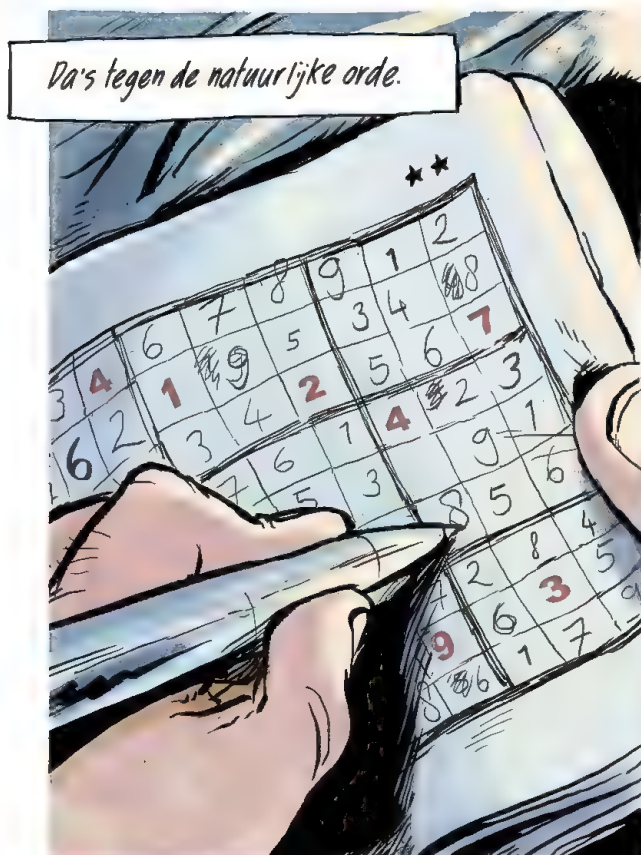

Nee! Zo huilt er tenminste iemand om mijn lot...

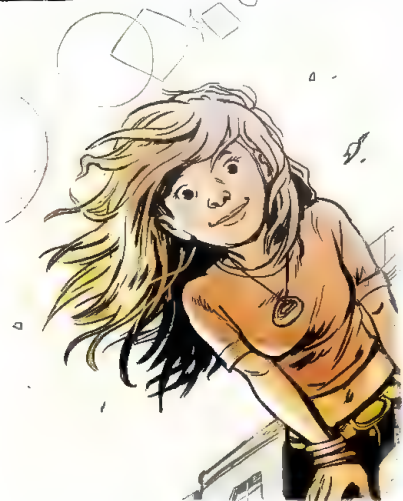

Ik wil wel, maar ik heb er geen.

Jawel, mijn vrouw heette Penelope.
Dat was precies de reden dat we met
elkaar optrokken, op kamp in
Boulogne-sur-Mer.

Penelope, Odysseus... Daar werden
we flink mee uitgelachen.

Maar gepest worden is zoals samen een lange reis maken.
Het smeedt een band.

Onze eerste kus, ik weet
het nog goed...

...smaakte naar anijs.

Odysseus (Varennnes) en Penelope (Gardin).

Zelfs de pastoor kon het niet laten om een spirituele kwinkslag- zoals dat hoort in een kerk- te maken over onze homerische voornamen.

Hij had het over een weefgetouw, een boog, een pijl... En over de beproevingen van het leven. Over wachten. Over geduld. Over terugkeer naar de thuishaven.

Hij had het over een man en een vrouw.

Oom Antoine - een leraar met de boerse humor van een rund-gafons
De Odyssee cadeau.

Een hele oude uitgave, in leer gebonden... Heel waardevol (dat had hij genoeg herhaald).

Ik heb 't nooit gelezen.

Ik haat lezen!

Maar dat wist je al.

59 en met pensioen.

45 en weduwnaar.

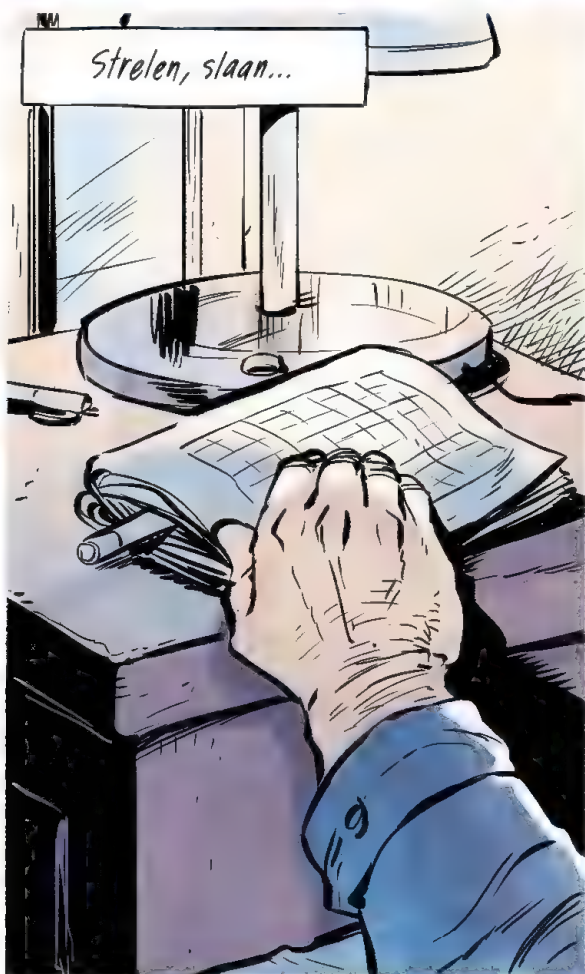
20 en een eerste keer vader
(22 bij de tweede keer).

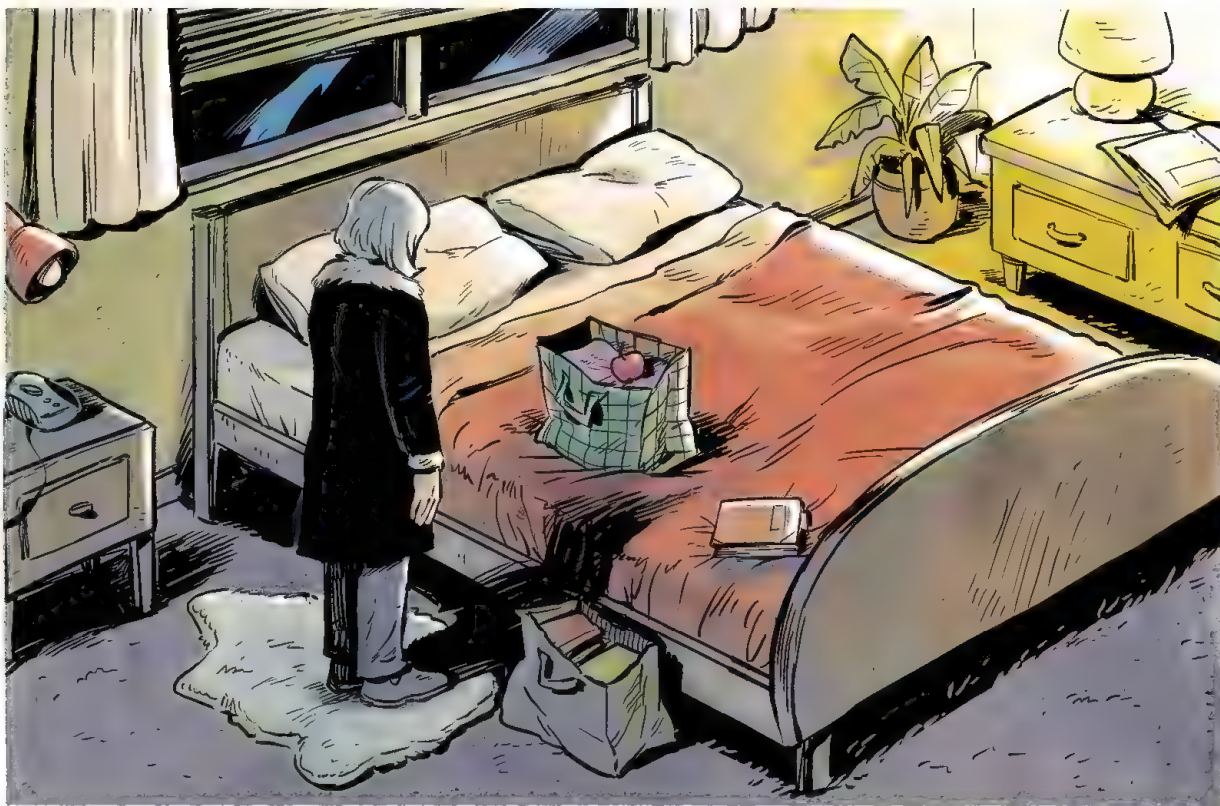

18 en getrouwd.

Ik was er altijd vroeger
bij dan de anderen.

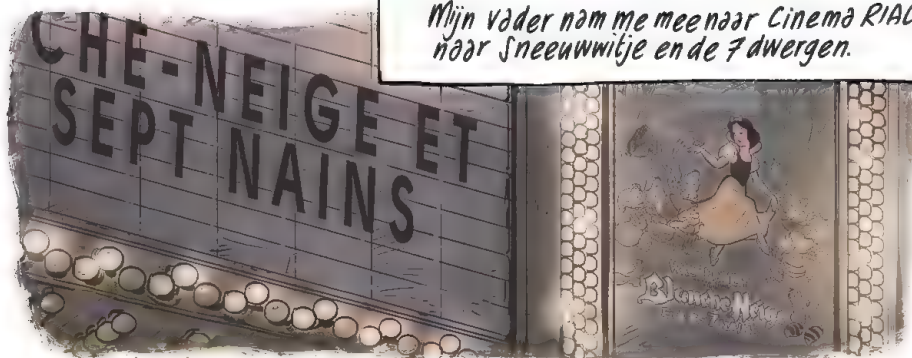

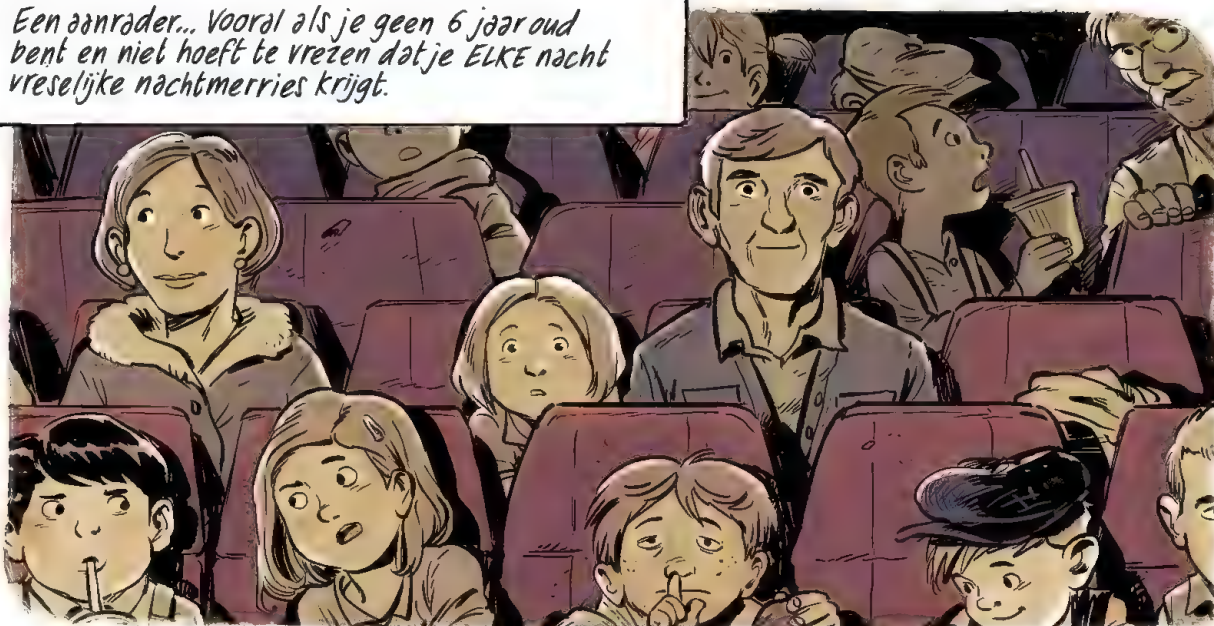
Hoe oud was ik toen? 5? Nee, 6!

Mijn vader nam me mee naar Cinema RIALTO,
naar Sneeuwwitje en de 7 dwergen.

Een aanrader... Vooral als je geen 6 jaar oud bent en niet hoeft te vrezen dat je ELKE nacht vreselijke nachtmerries krijgt.

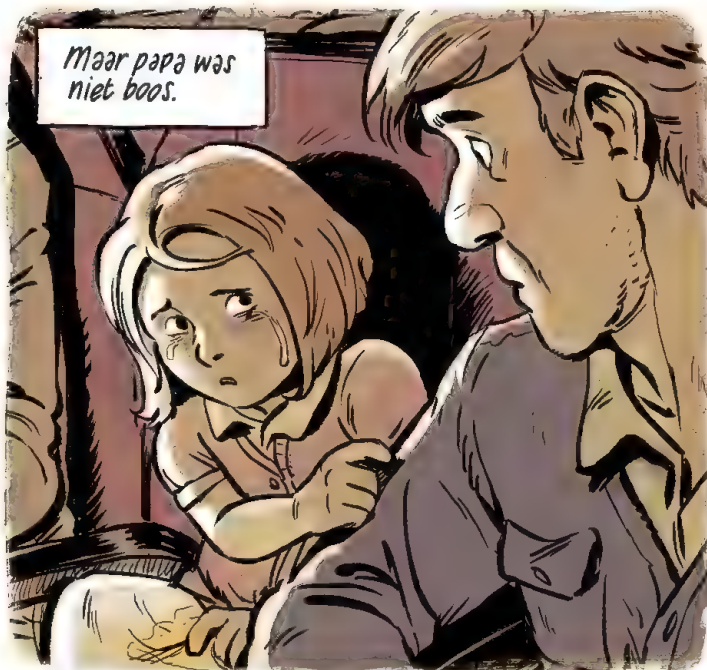
Van de hele film weet ik nog maar één ding: de boze heks...

Ik was doodsbang!

Ik plaste in mijn broek.

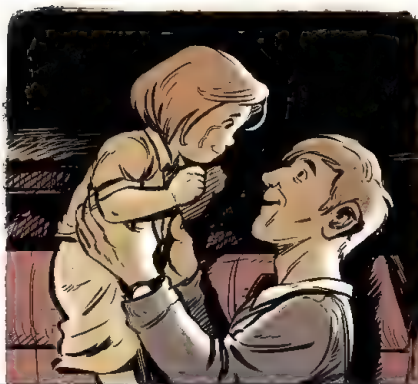

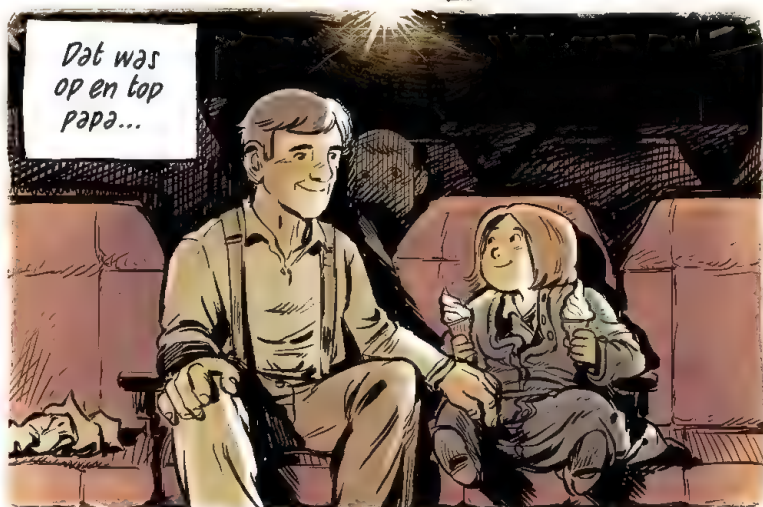
Maar papa was
niet boos.

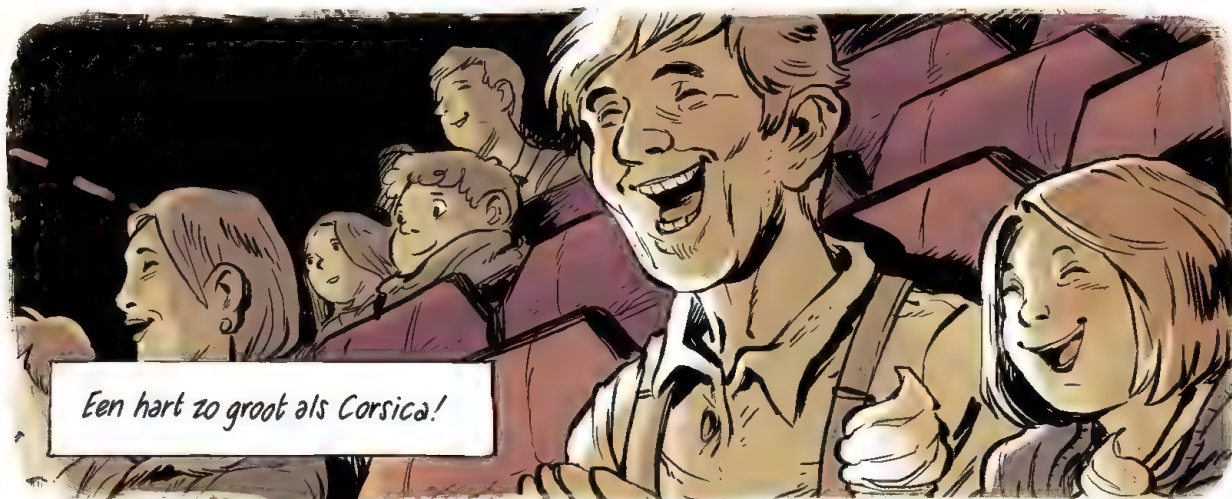
Hij zei: "Niet erg, liefje.
Iedereen plast wel eens
in zijn broek."

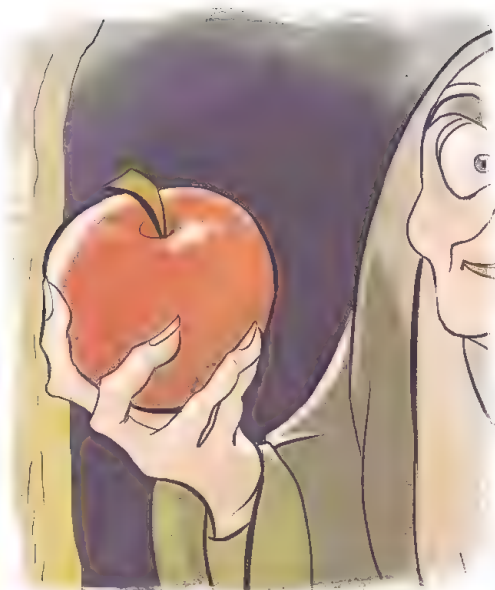
Om me te troosten kocht hij niet
1 maar 2 ijsjes!

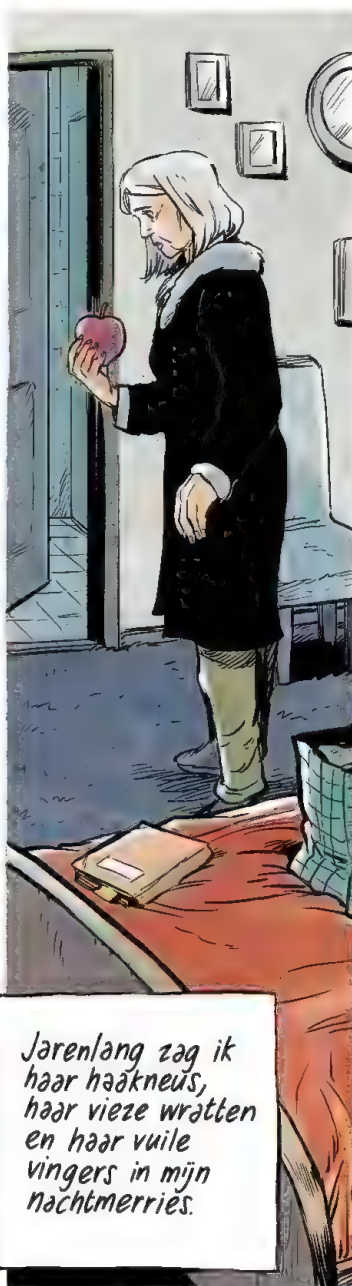
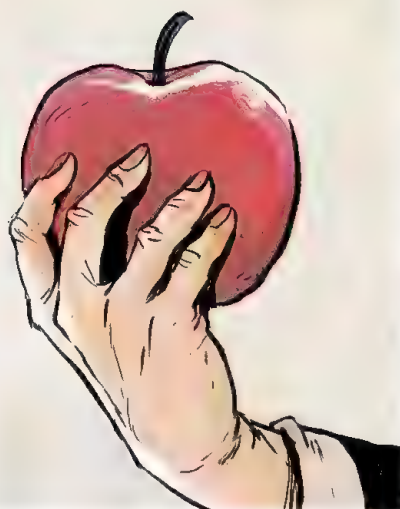
Dat was
op en top
papa...

Een hart zo groot als Corsica!

Vervloekte heks!

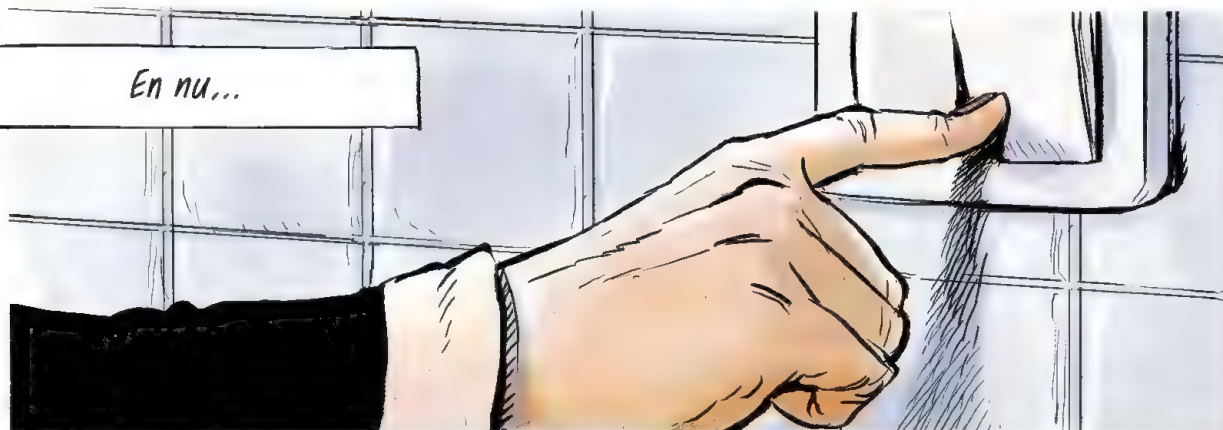

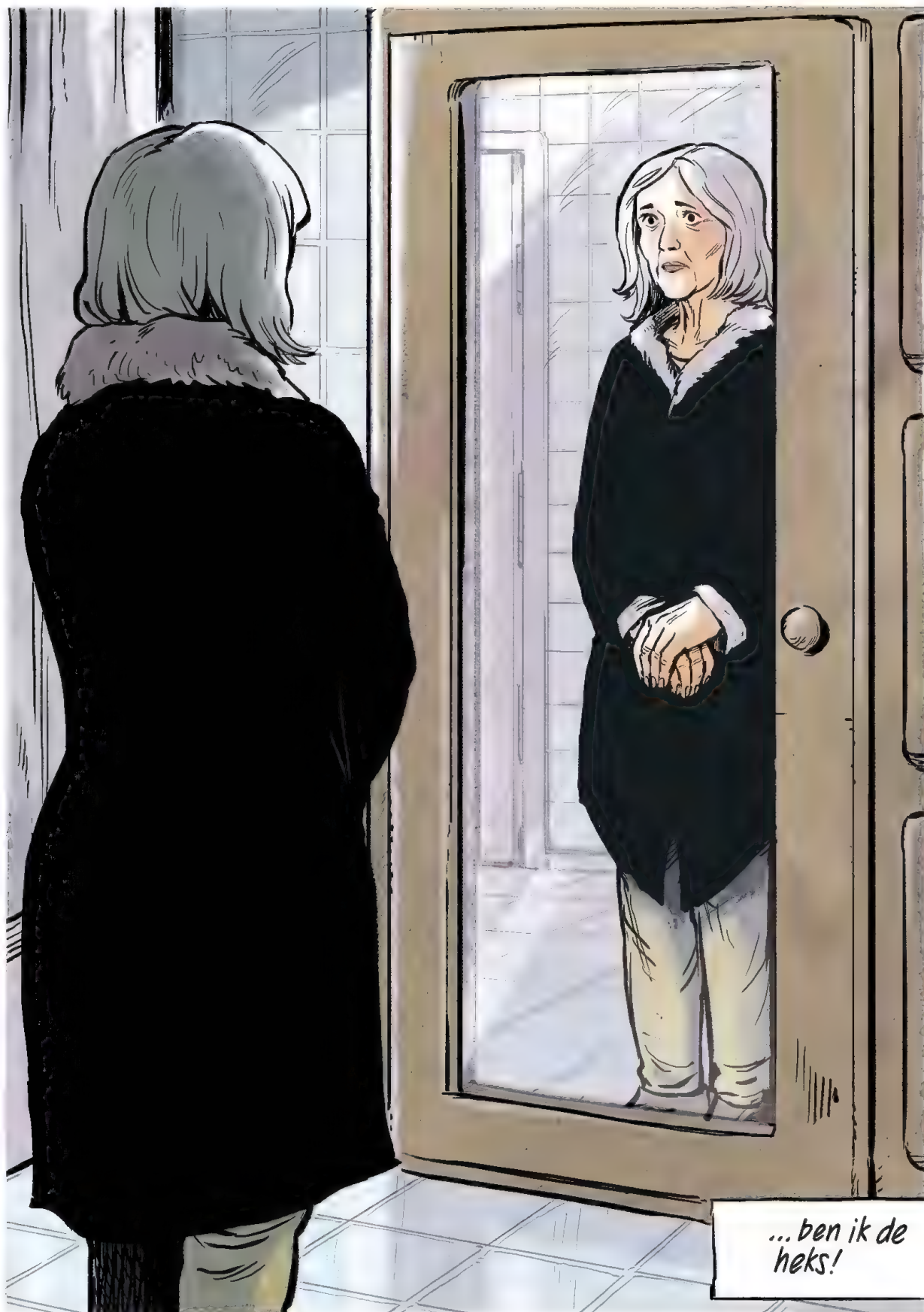
Jarenlang zag ik
haar haakneus,
haar vieze wratten
en haar vuile
vingers in mijn
nachtmerries.

Zelfs nu nog
weiger ik appels,
appelmoes of
appeltaart te
eten.

En nu...

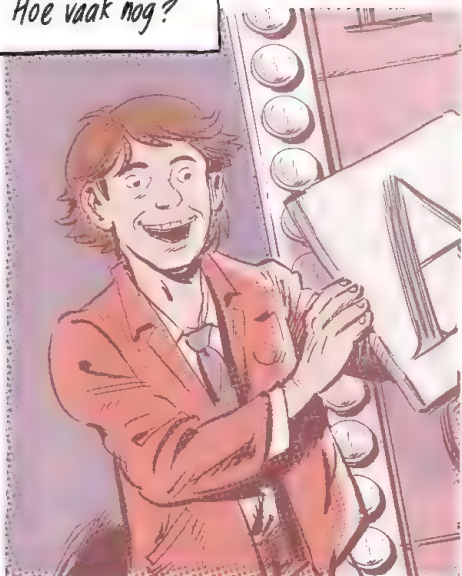

2.

De rest van mijn leven

Hoe vaak nog?

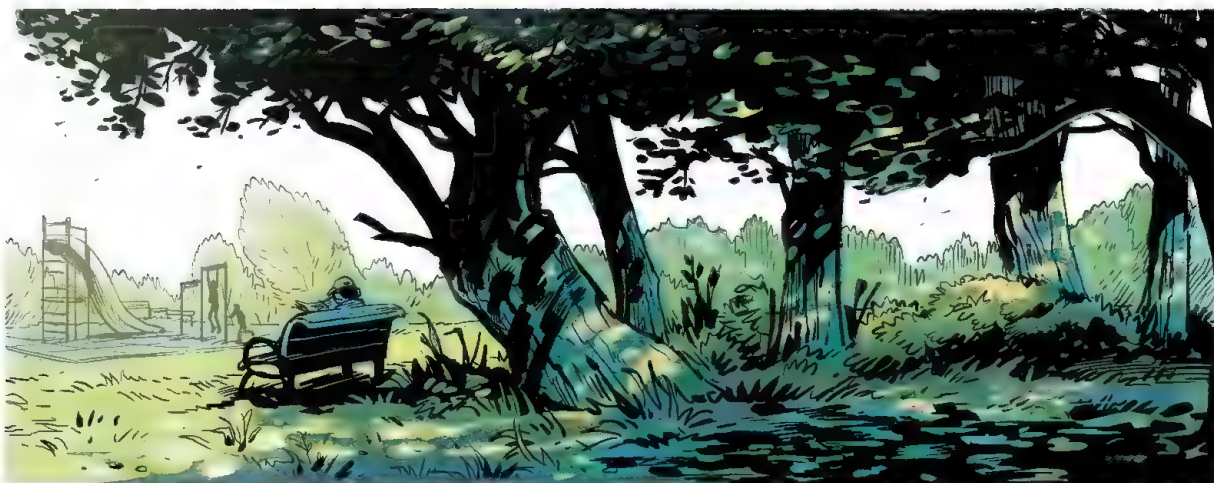
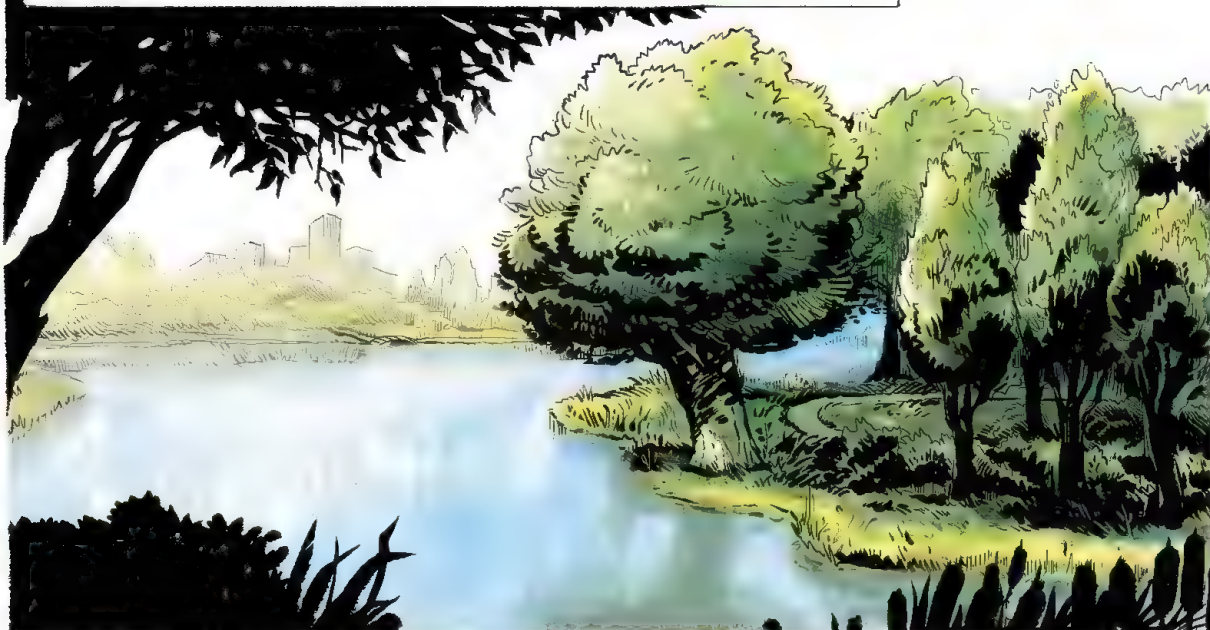

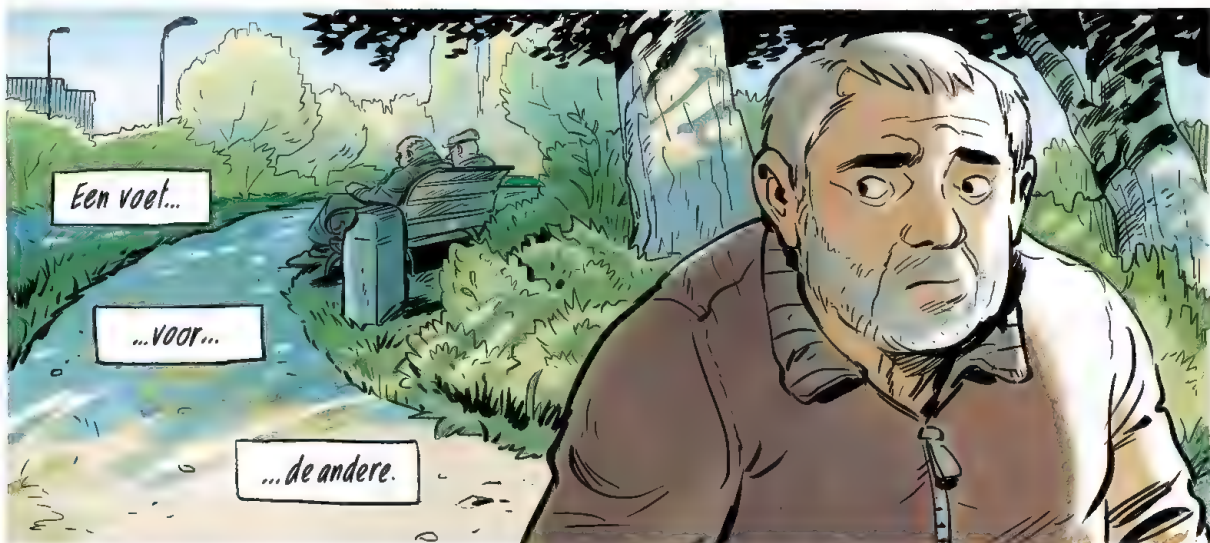
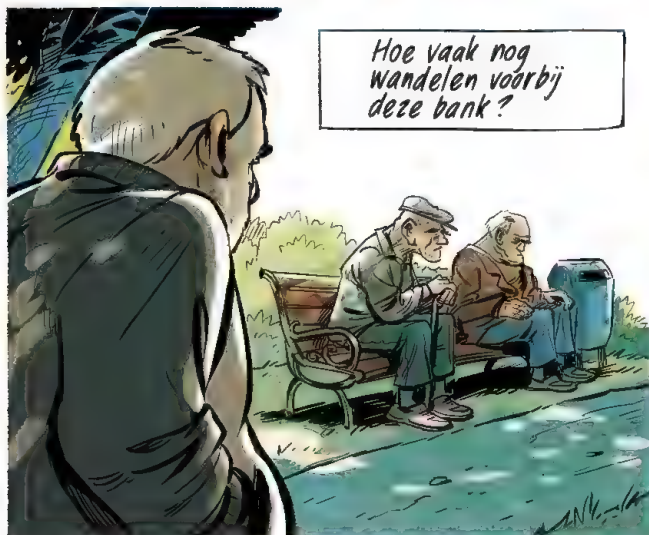
Hoe vaak moet ik nog
mijn middagen vullen
met gelul op tv?

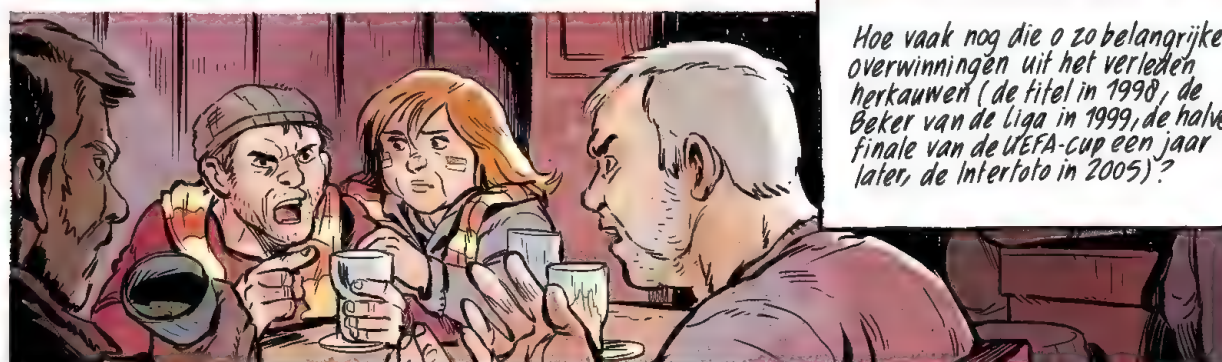
Leegte! Niks dan
leegte om mijn leven
op te vullen!

Hoe vaak nog gaan wandelen in het Parc de la Glissoire?

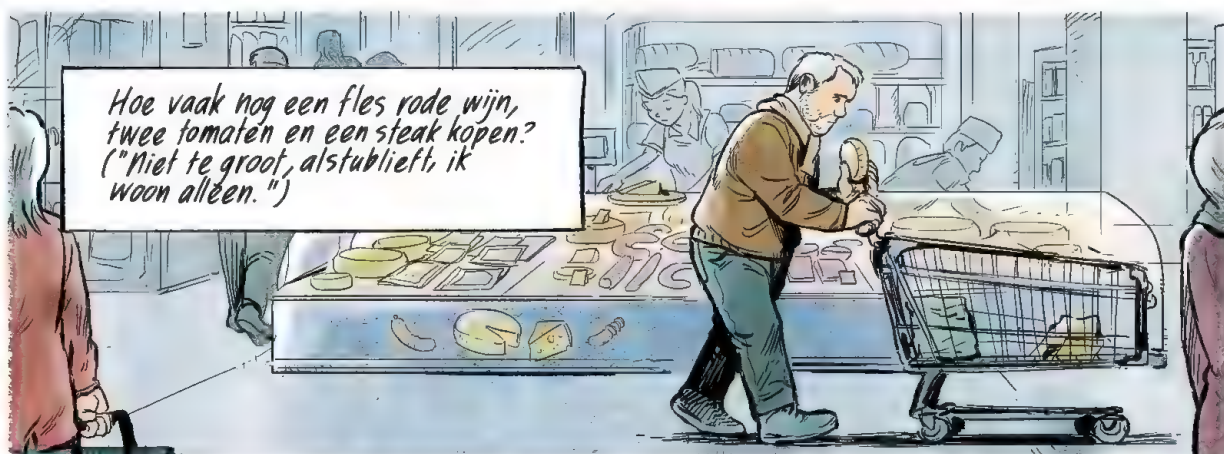

* Trainer van R.C. Lens tijdens de gouden jaren van de club.

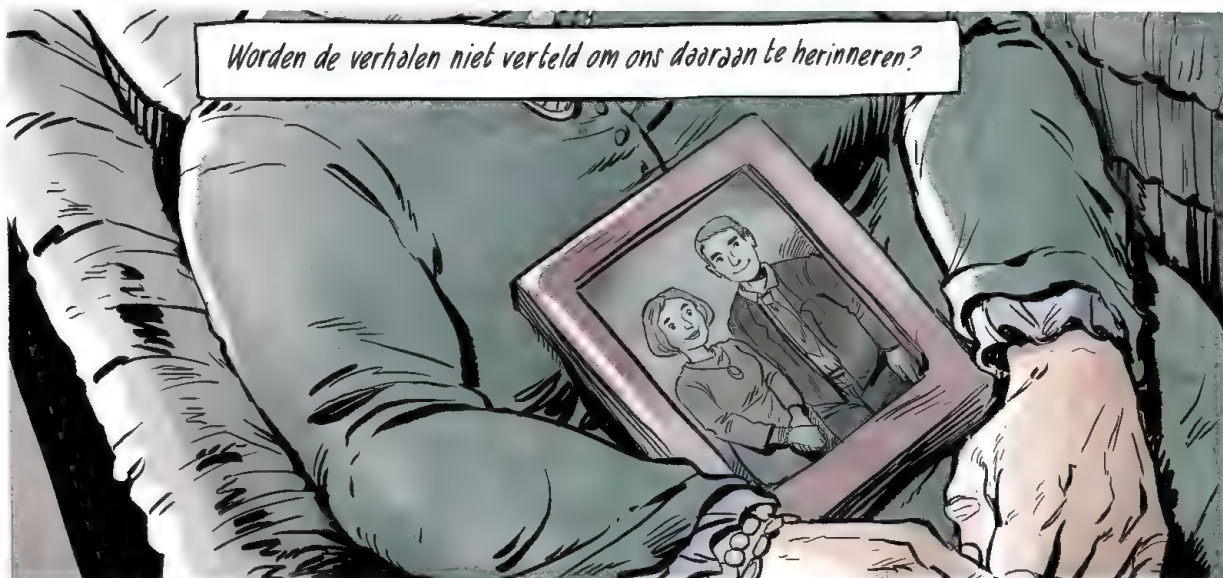

Wie in de appel bijt, sterft een beetje...

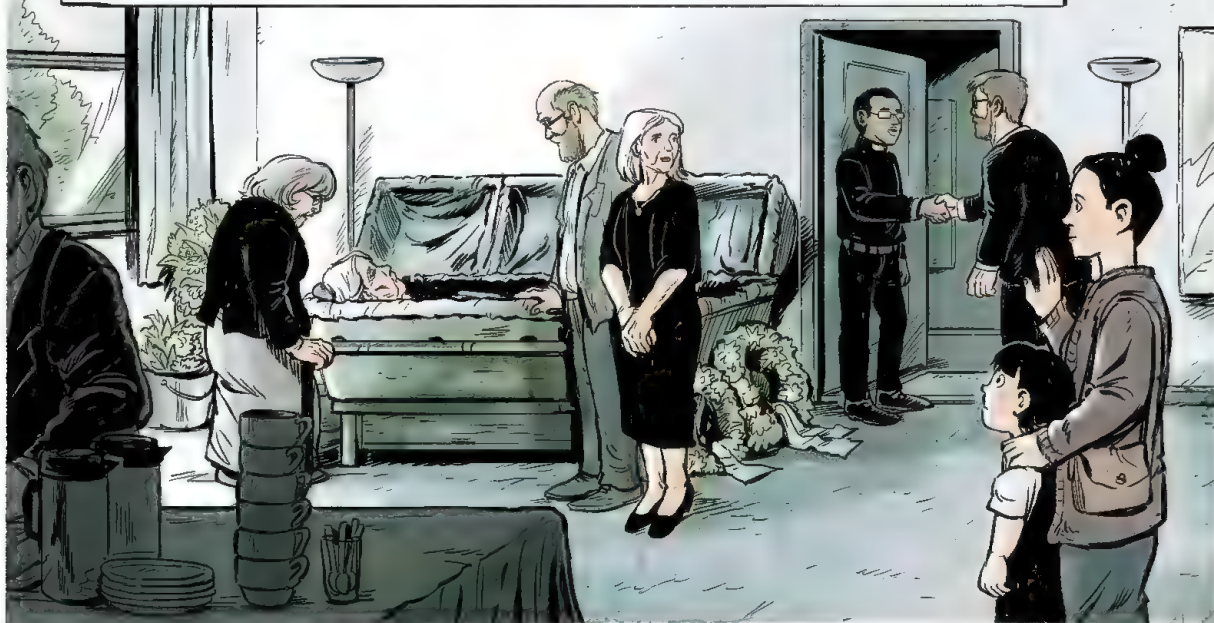

Worden de verhalen niet verteld om ons daaraan te herinneren?

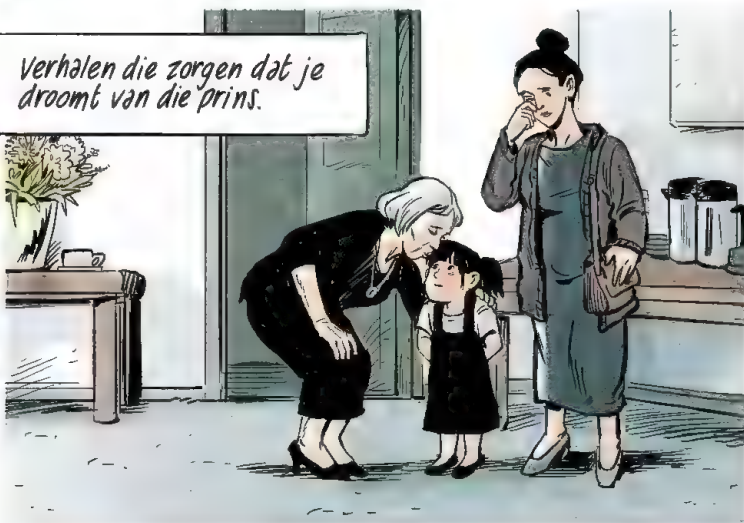

Miljoenen verhalen die 's avonds voor het slapengaan verteld worden om de kruipende schaduwen die we nachtmerries noemen, te verjagen. Ook die van mij toen ik klein was...

Verhalen die je laten geloven dat er altijd wel een prins - een knappe - zal zijn die je koude lippen kust en je weer tot leven wekt.

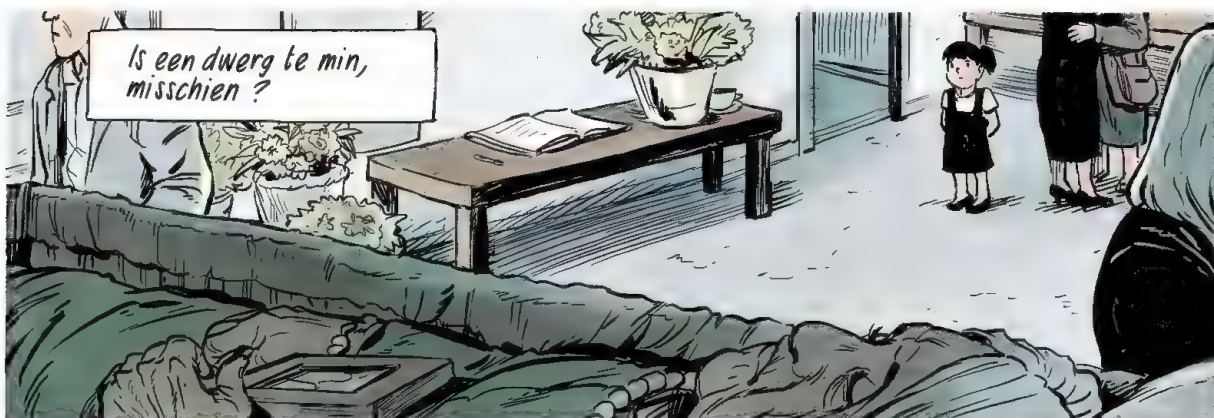
Verhalen die zorgen dat je droomt van die prins.

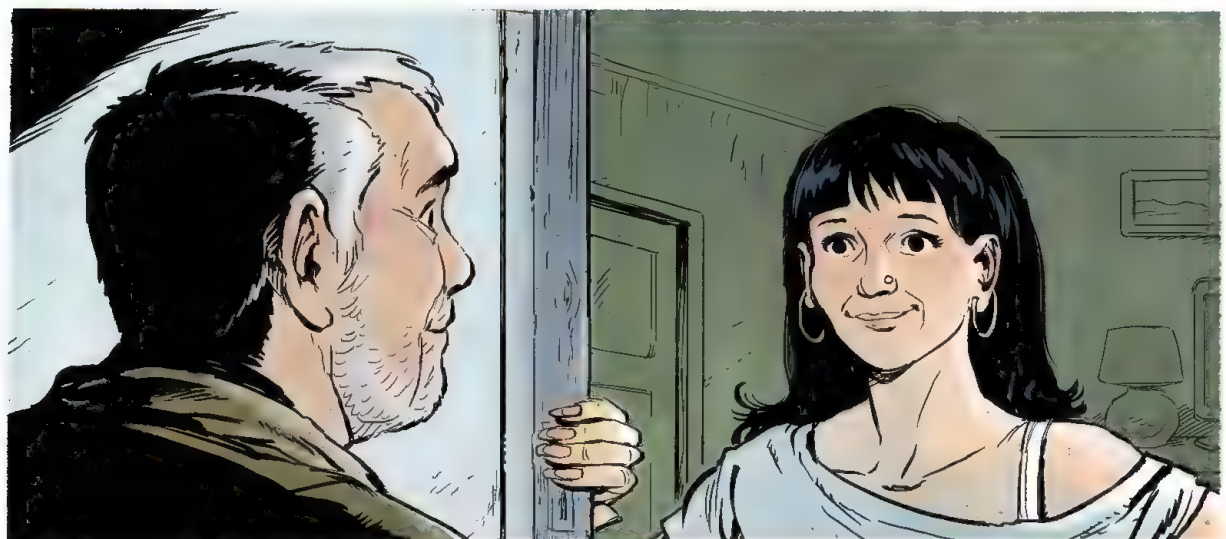
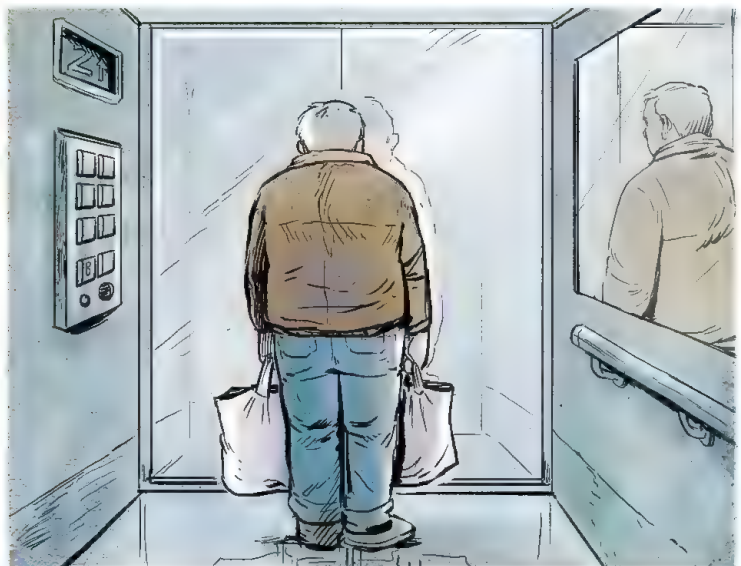
Waarom altijd een prins?

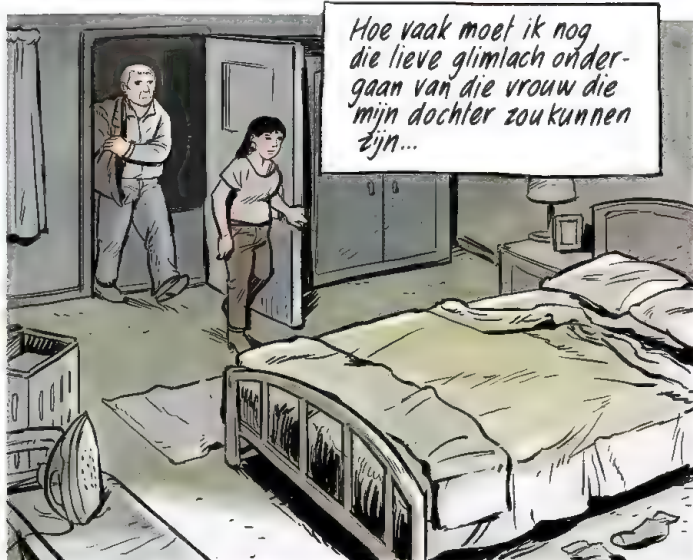
Is een dwerg te min, misschien?

Hoe vaak bezoek ik nog
appartement 5C aan
de Avenue Voltaire
nummer 44?

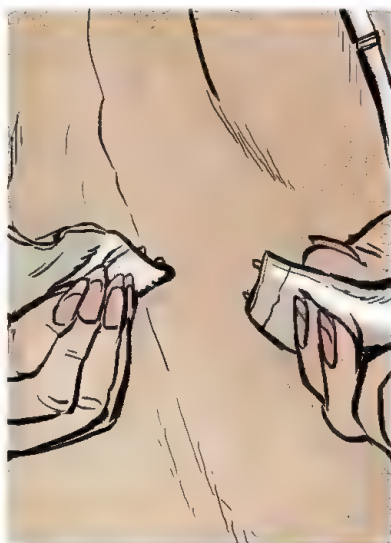
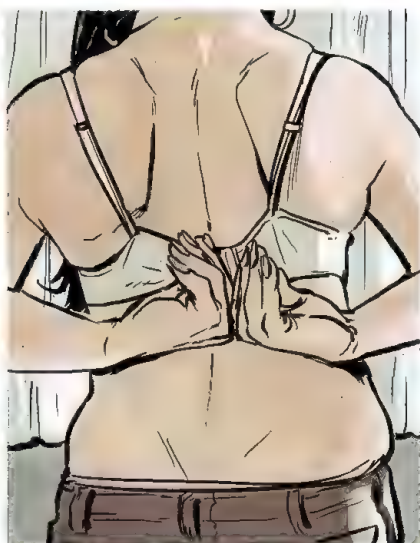
Hoe vaak nog maak ik dat zielige gebaar waarmee ik 100 euro uit mijn portefeuille haal? Beschroomder dan een schooljongen die in zijn blootje voor de verpleegster staat tijdens het medisch onderzoek?

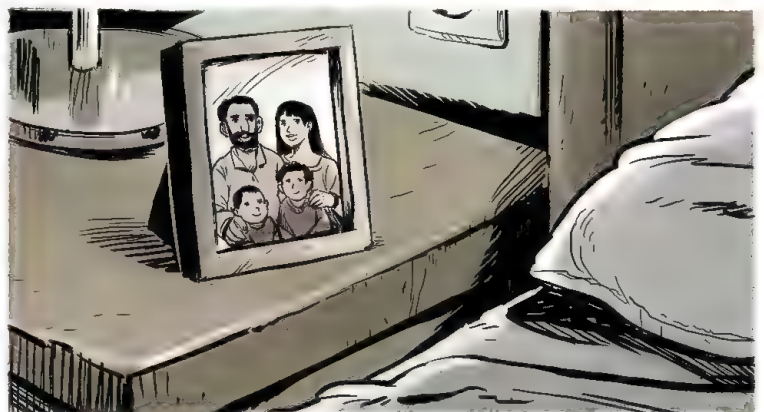
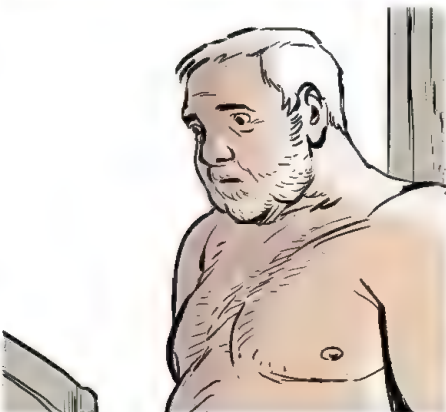
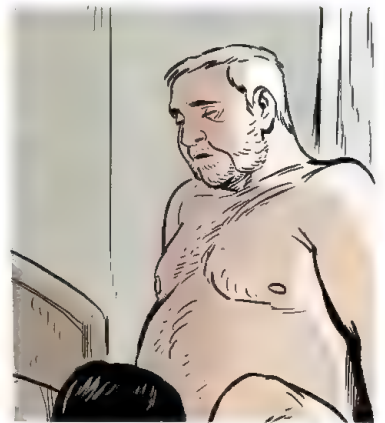
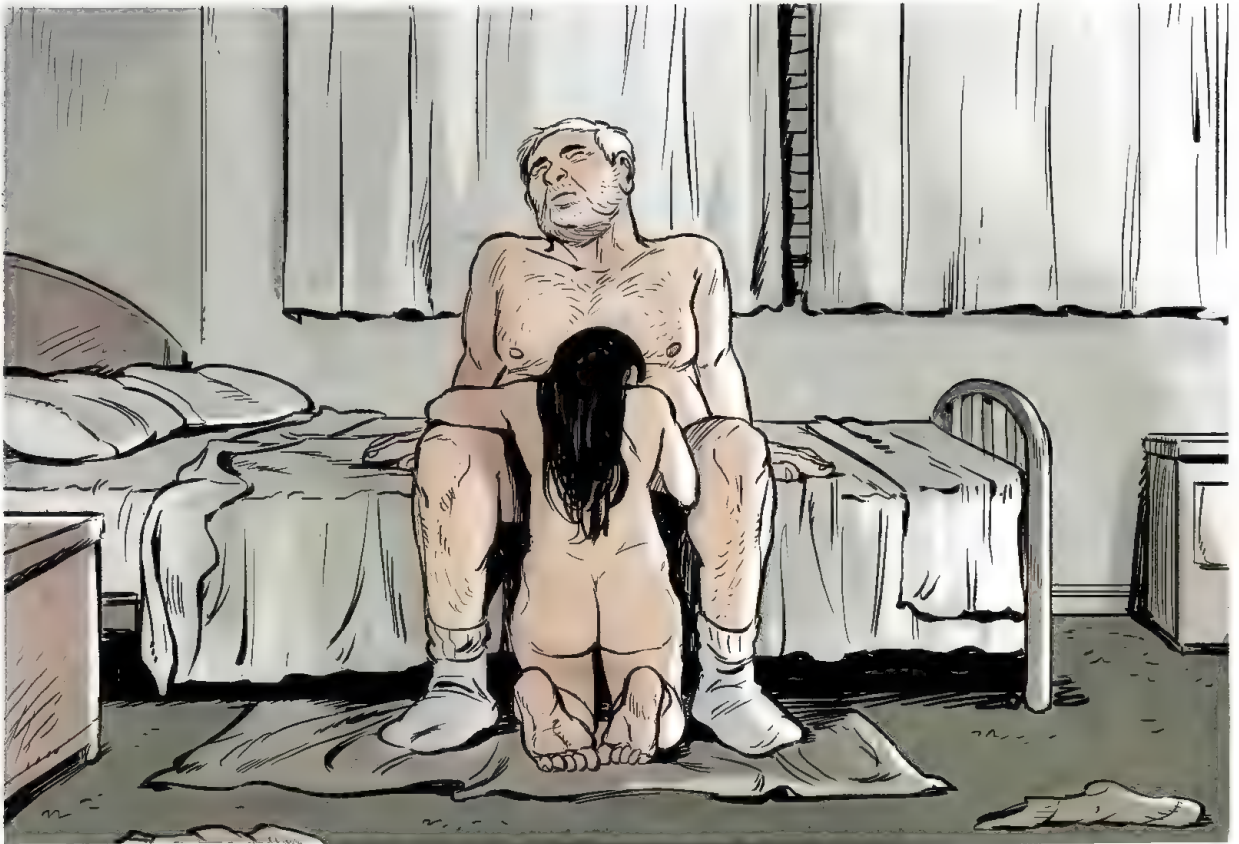

Hoe vaak moet ik nog die lieve glimlach ondergaan van die vrouw die mijn dochter zou kunnen zijn...

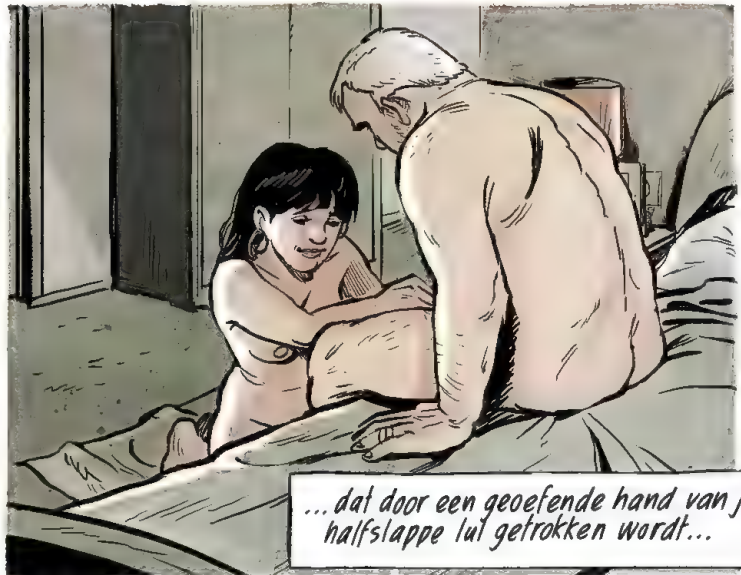
... en zich gedraagt alsof ze mijn moeder is?

Niets triesters dan een
gebruikt condoom...

... dat door een ge oefende hand van je
halfslappe lui getrokken wordt...

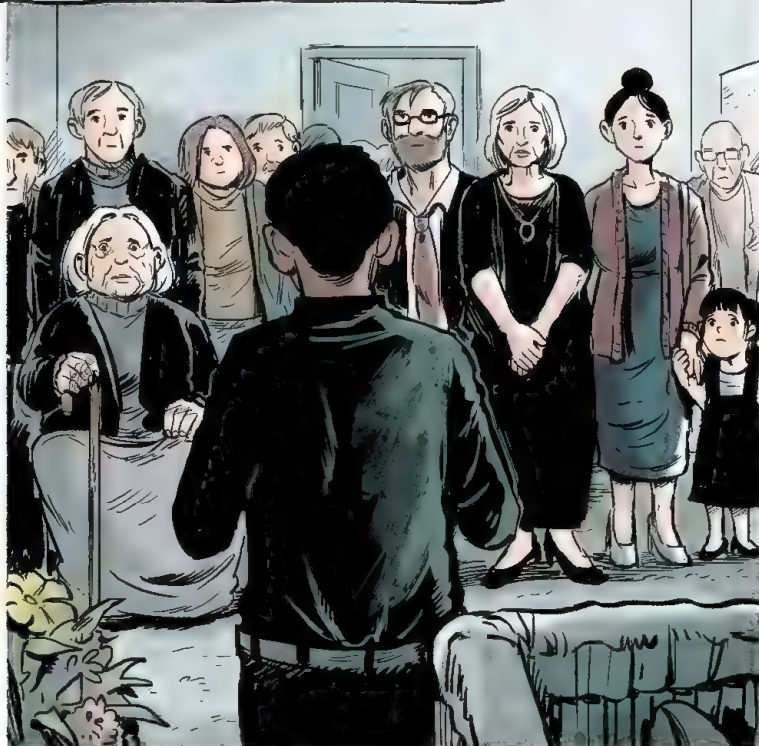

... en routinematig dichtgeknoopt wordt...

En die glimlach!
Zo lief, zo zacht...

Wat als die charmante jonge priester, al is hij geen prins...

...mama een kus op de lippen zou geven? Zou dat niet mooi en ongelooflijk zijn?

Wat als hij haar terug tot leven wekte?

Wat dan?

Ik denk dat ze hem een klap zou verkopen.

Niemand wil weer tot leven gewekt worden. Niemand!

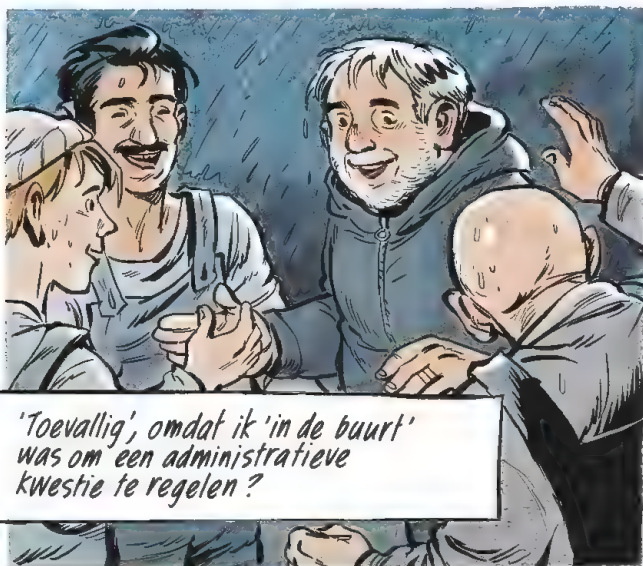

Wat we willen, is gewoon het leven nooit los te hoeven laten.

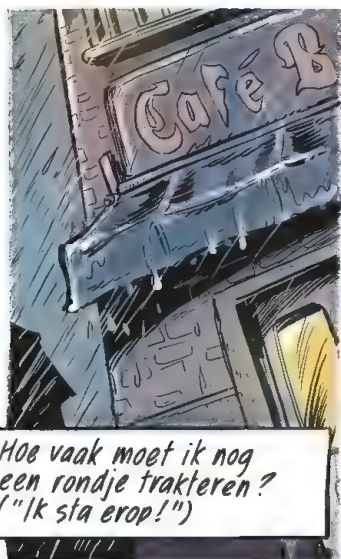
Hoe vaak moet ik mijn makkers
nog gaan begroeten?

'Toevallig', omdat ik 'in de buurt'
was om een administratieve
kwestie te regelen?

Omdat ik... (volgende keer zoeken
naar een nieuwe uitvlucht!).

Hoe vaak moet ik nog
een rondje trakteren?
("Ik sta erop!")

Hoe vaak nog die
anekdote herkauwen
over de keer dat we
met de vrachtwagen
naar Lille in België
reden terwijl we in
Lille in Frankrijk
moesten zijn?

En uiteraard sprak
niemand van ons een woord
Nederlands!

Ha! Ha! Ha! Sukkels!

En die keer toen we die
Zweedse liftsters oppikten die
lifters bleken te zijn...

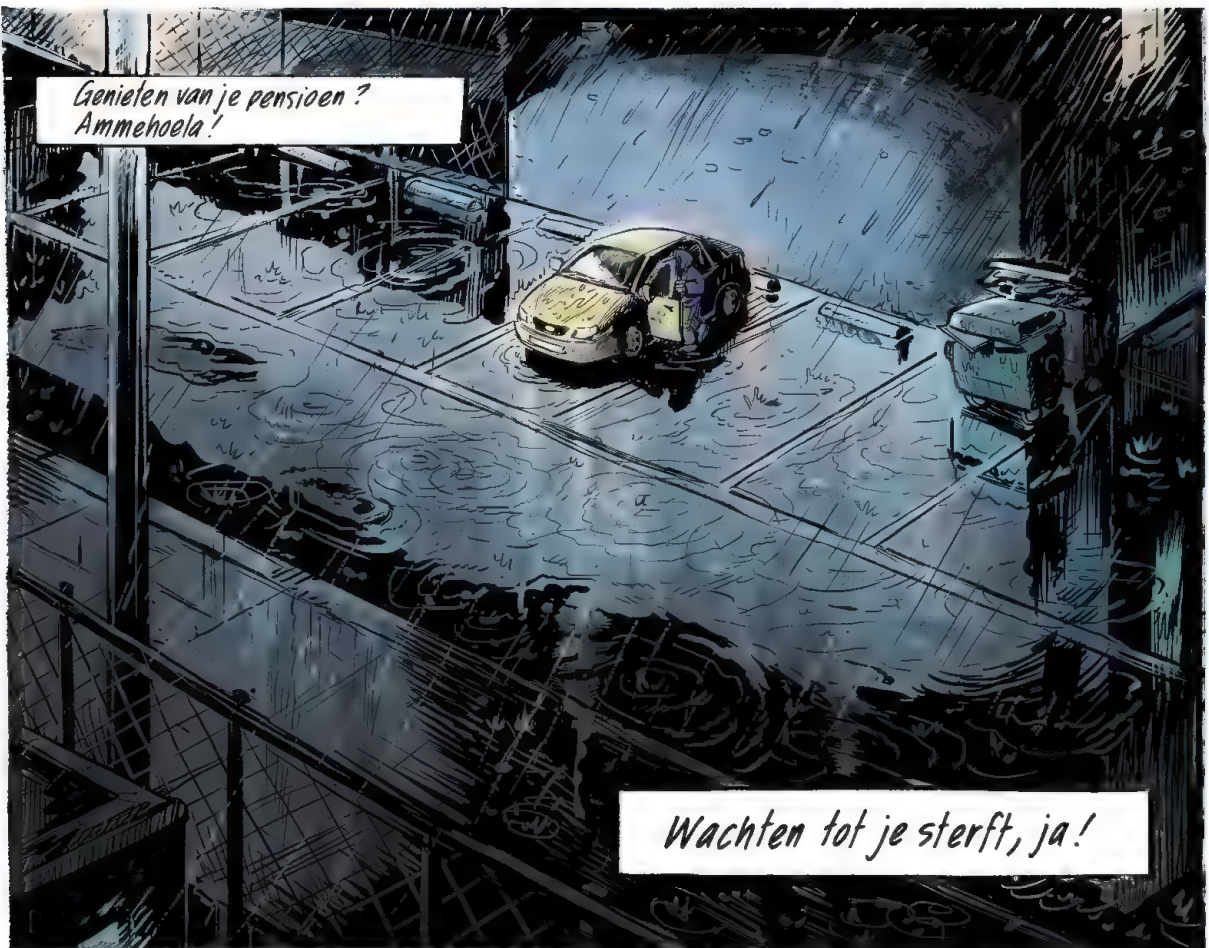
Hoe vaak moet ik hen nog zeggen dat ik eindelijk tijd heb om te genieten van het leven?

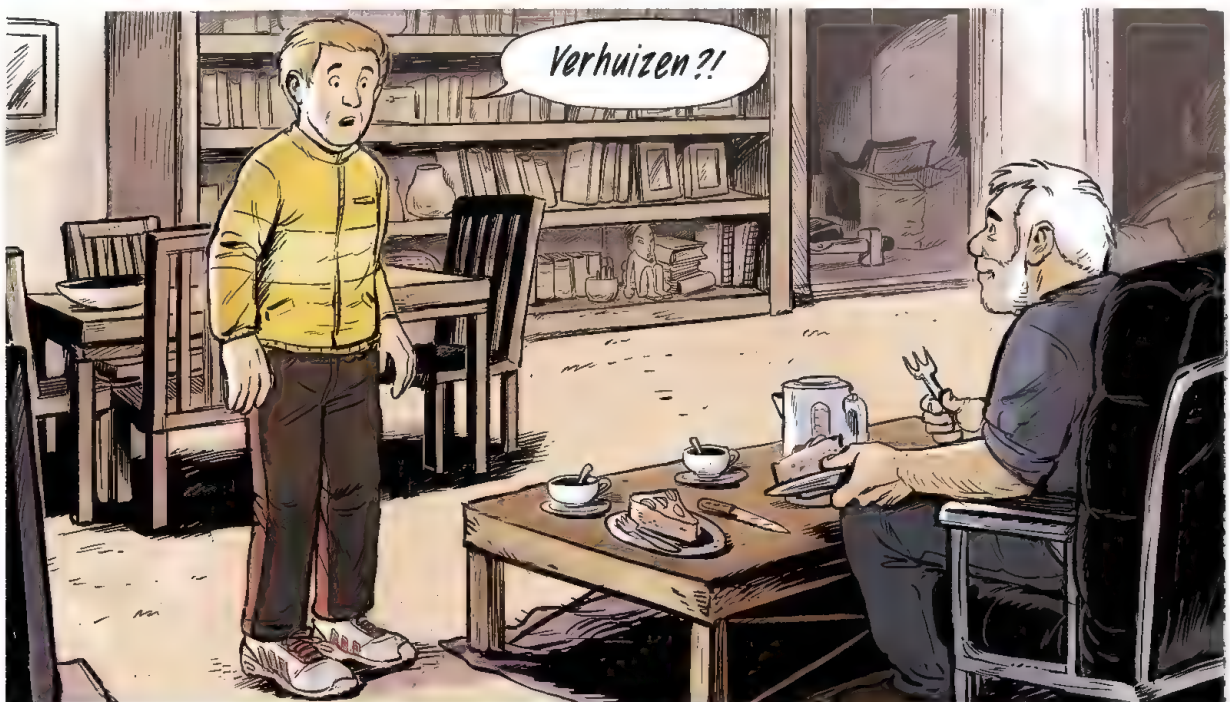
Terwijl de tijd eigenlijk langzaam aan je vreet, zoals de zee de kliffen afkalft. Maar dat zeg je niet.

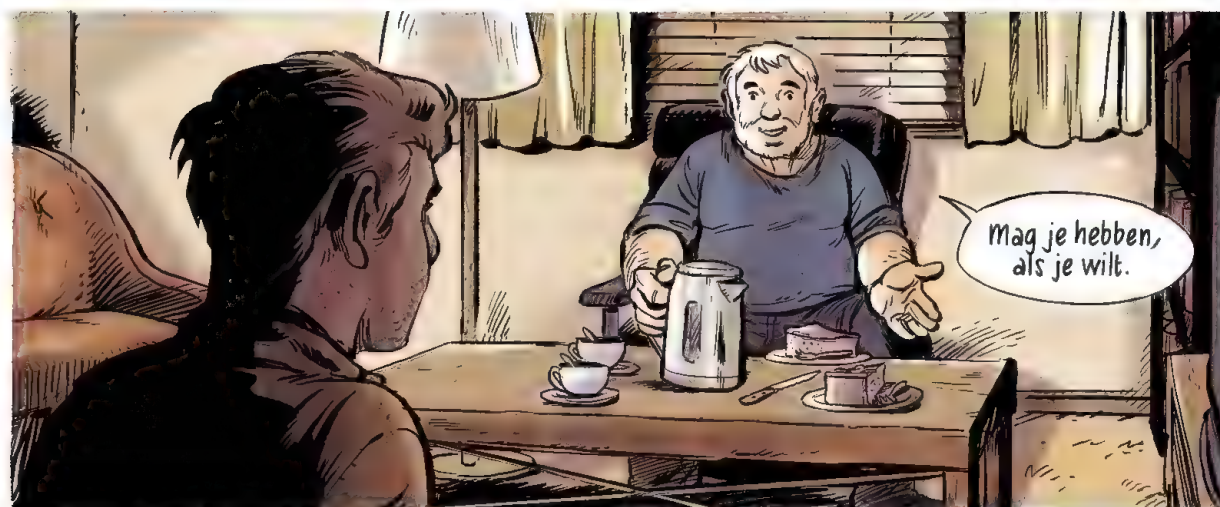
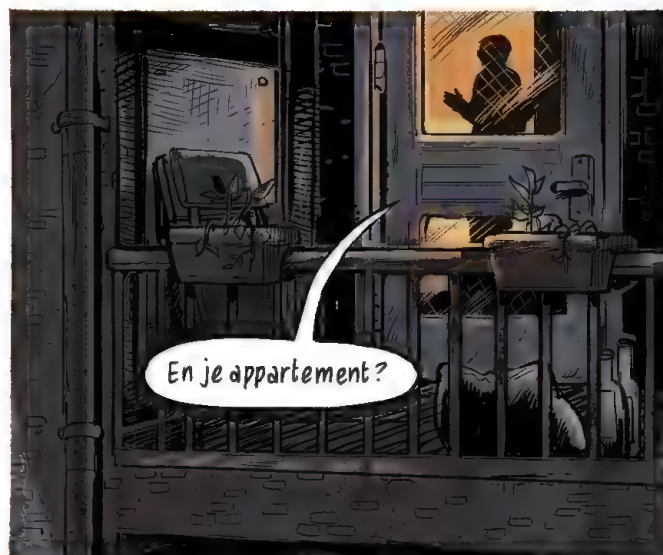

Genieten van je pensioen?
Ammehoela!

Wachten tot je sterft, ja!

Maar, papa!
Je hebt hier alles! Het Bollaert-
stadion vlakbij! Je winkels!
Je vrienden...

...Je herinneringen!

Dat is het 'm net,
Julien. Het wordt tijd dat ik
zorg voor nieuwe.

De oude zijn over hun vervaldatum.

Jawel, Julien!

Dacht je echt dat
Penelope en ik
onze zoon
Telemachos
zouden noemen?

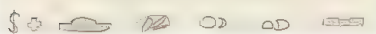
3.

Covergirl

KIES DE VROEDVROUW DIE HET BEST BIJ U PAST!

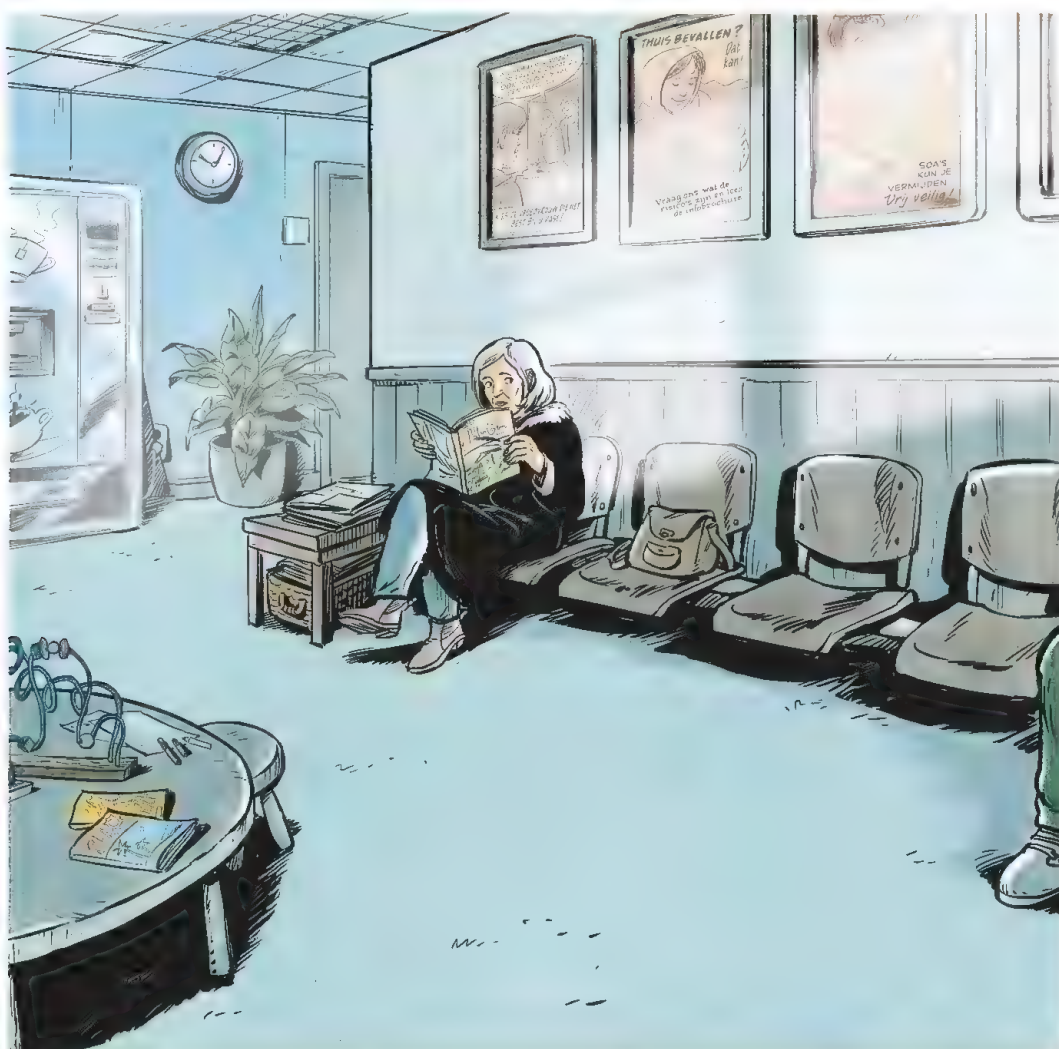
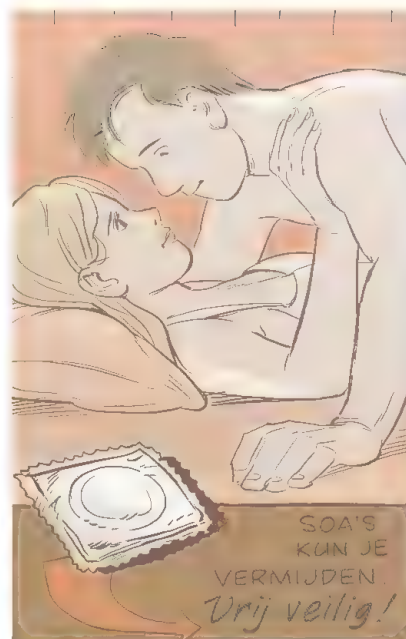

THUIS BEVALLEN?

Dat kan!

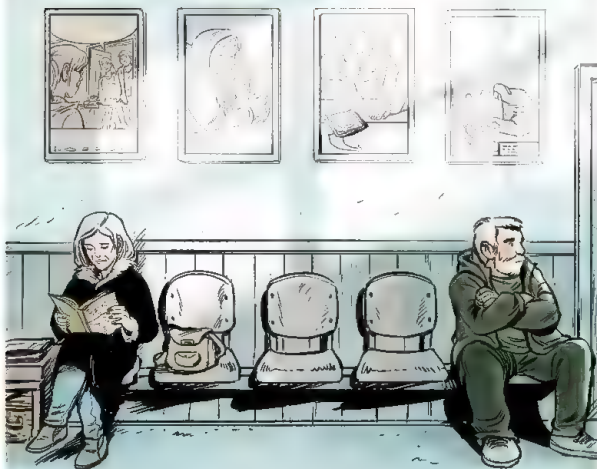
? Vraag ons wat de risico's zijn en lees de infobrochure.

Wilt u misschien een tijdschrift, meneer? Of een van die... 'glossy's', of hoe die dingen ook mogen heten?

Nee, dank u. Ik lees nooit. Ik haat lezen.

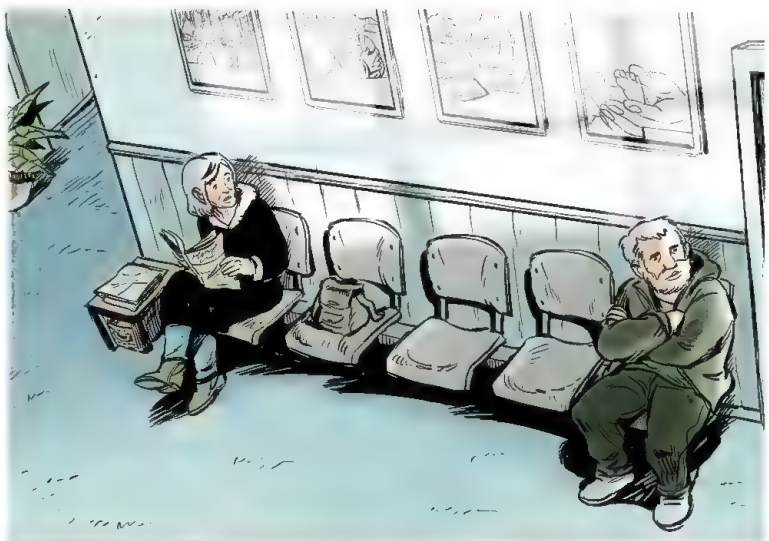
Wacht u op uw vrouw?

Mijn zoon.

Ik wacht op mijn zoon.

Uw...?

Mag ik vragen...
Wat hebben boeken u misdaan
dat u ze zo haat?

Ze hielpen m'n
rug naar de kloten!
Dat hebben die verdomde
boeken gedaan!

Ik ben m'n hele leven verhuizer geweest. Ik heb dus
tonnen boeken verslept. Hele kisten vol!
Hele bibliotheken!

En ik
kan u zeggen...
Victor Hugo
of Hugo Claus...
Ze wegen even-
veel!

En u, wat doet u in het leven? Behalve
vijftigers versieren in wachtkamers,
bedoel ik...

Ik heb een kaaswinkel,
aan de Rue Kessel 47. U hebt 't
vast al eens gezien.

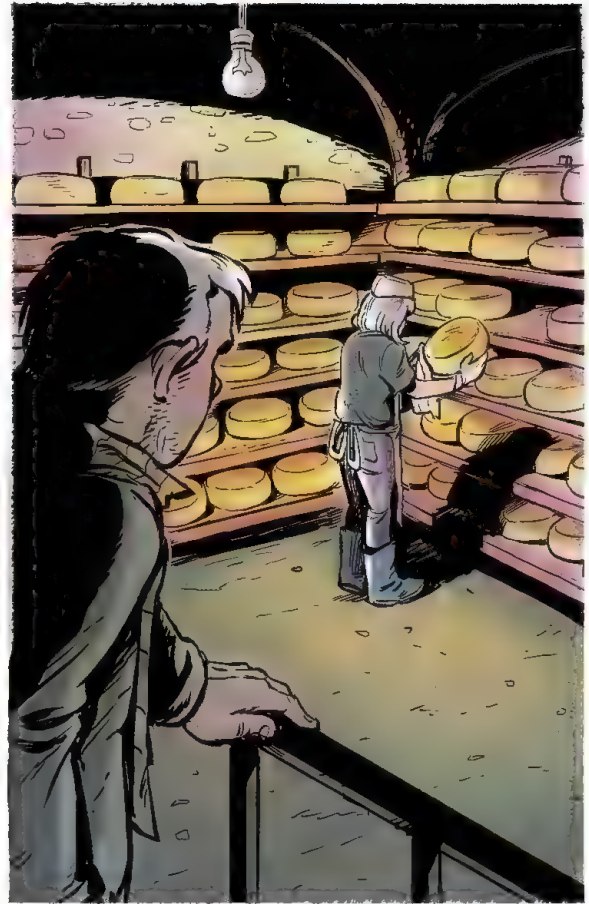
Ik vond u er al smakelijk uitzien!

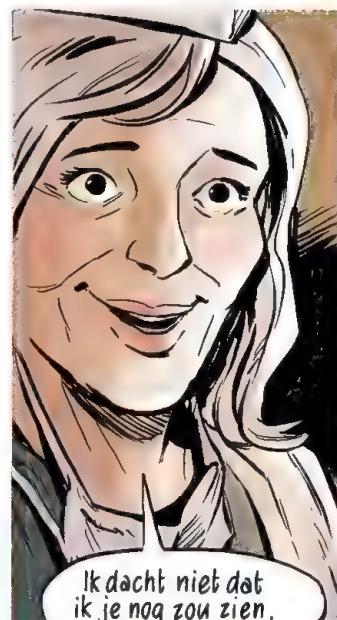

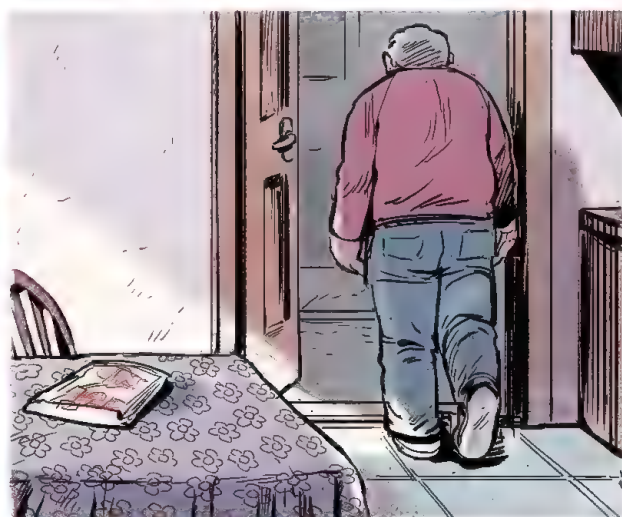
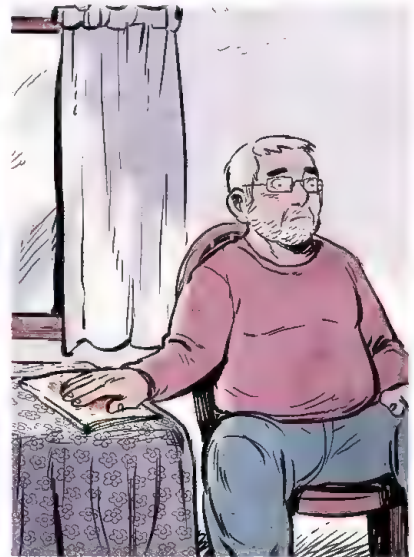
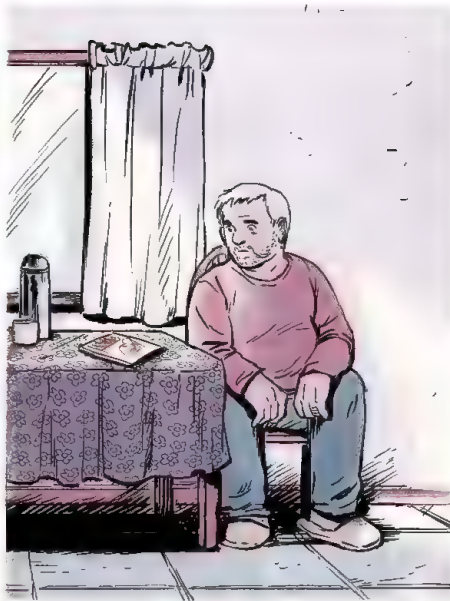

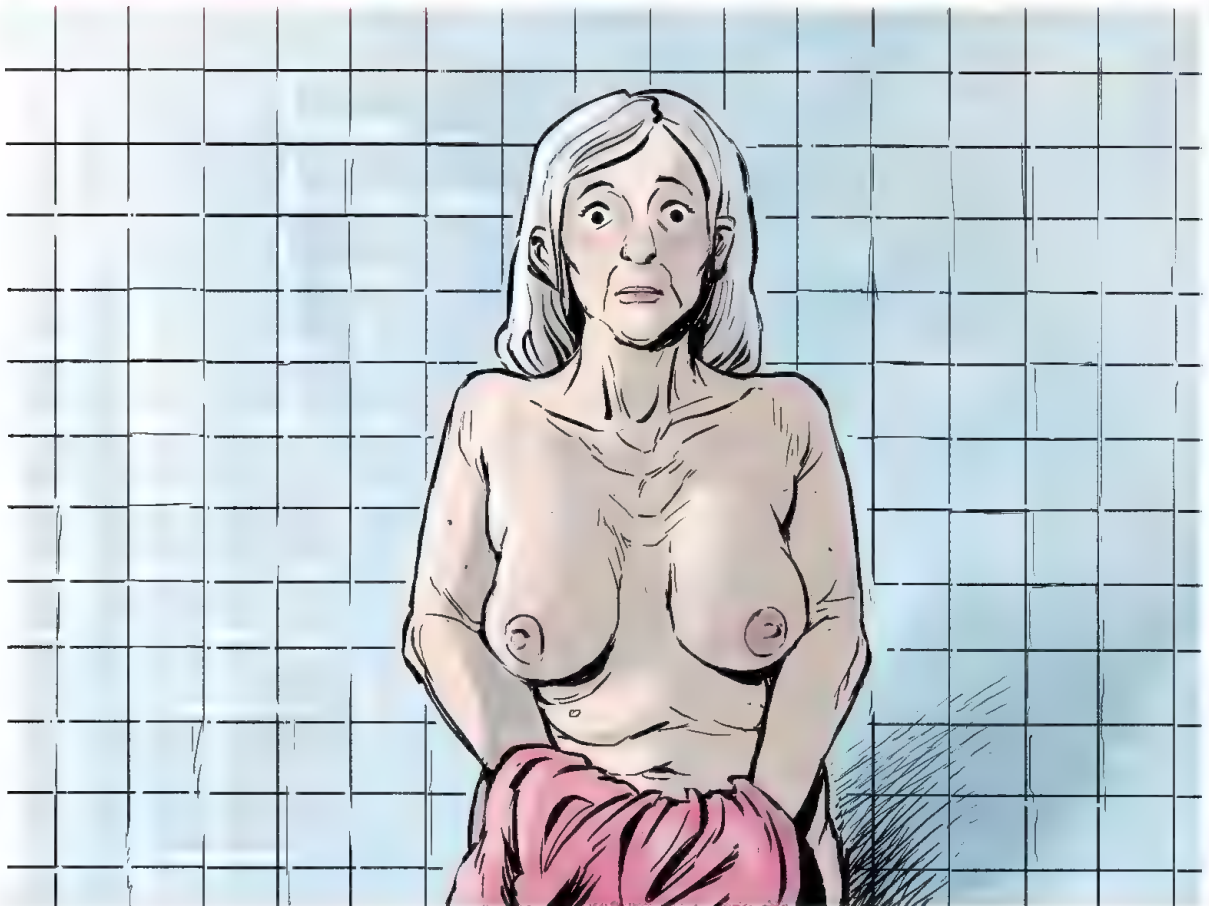
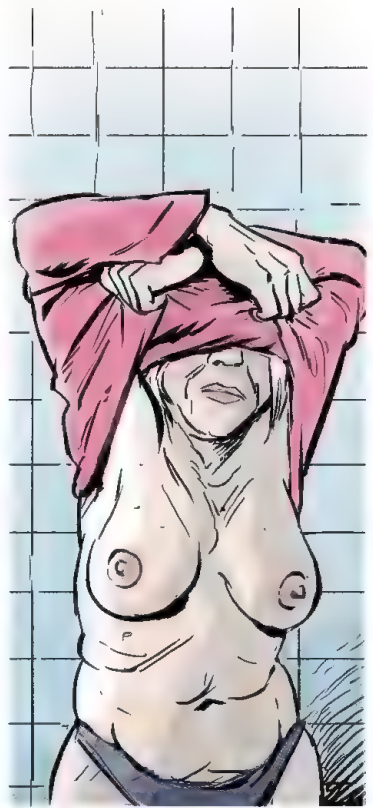
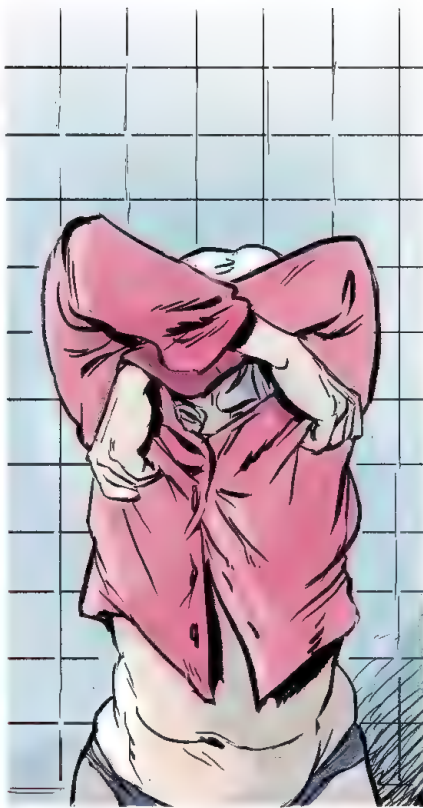
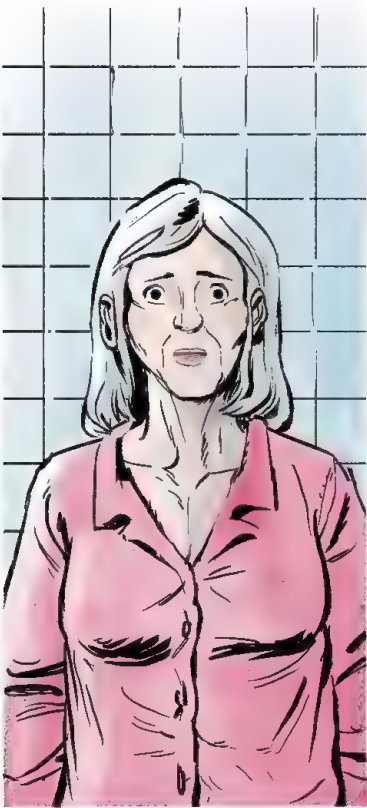

Het lichaam takelt sneller af dan de geest.

De tijd trekt rimpels, kwetst, vernedert...

... met spataders en menopauze...

*...jaagt het op,
vervormt het...*

*Het lichaam kan tegen
zijn verlies.*

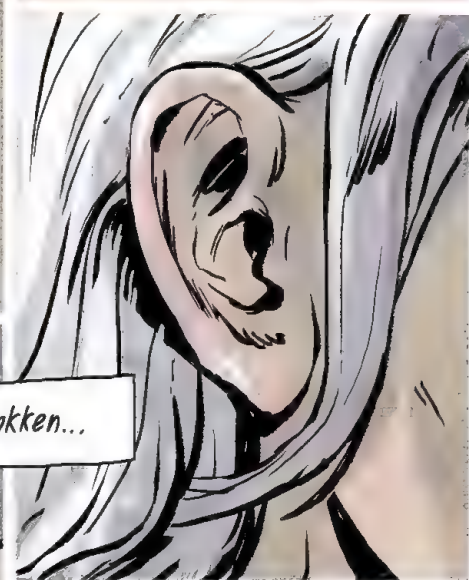
Maar de geest is een slechte verliezer.

Hij blaast pas na een tijdje hetzelfde aantal kaarsjes uit als het lichaam.

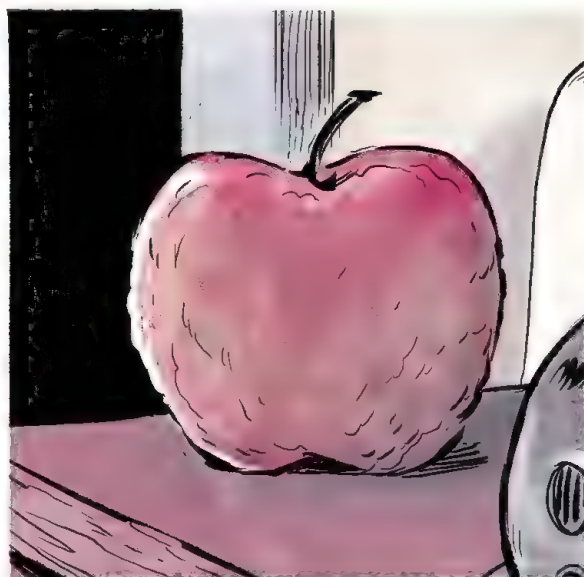
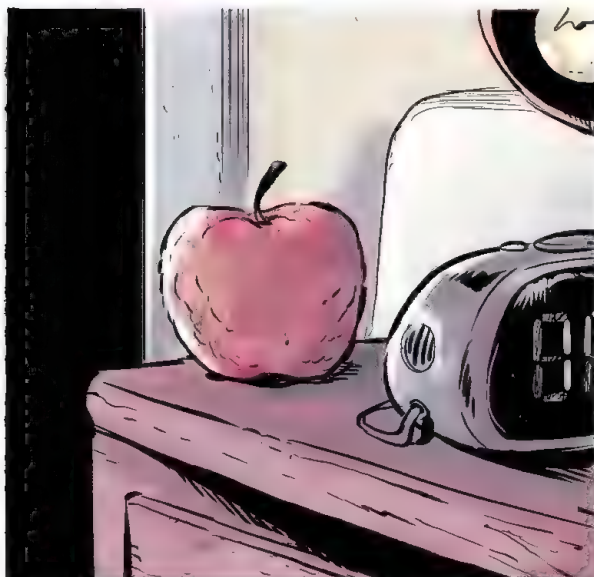
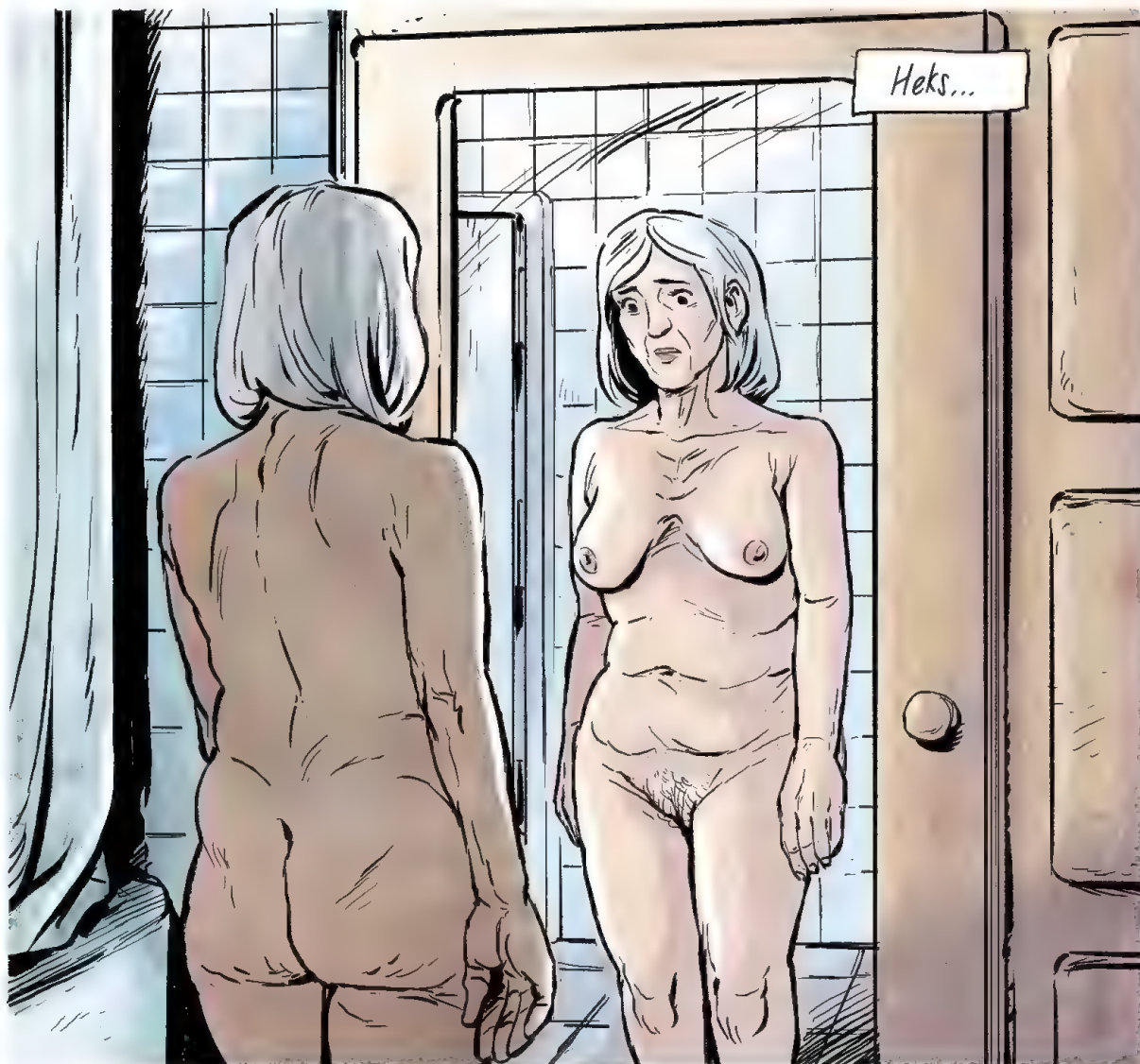
Hij beseft het in schakken...

... na pijnlijke inzichten...

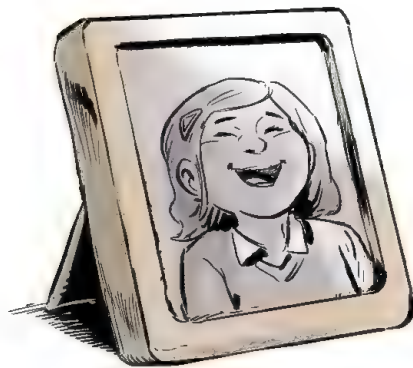

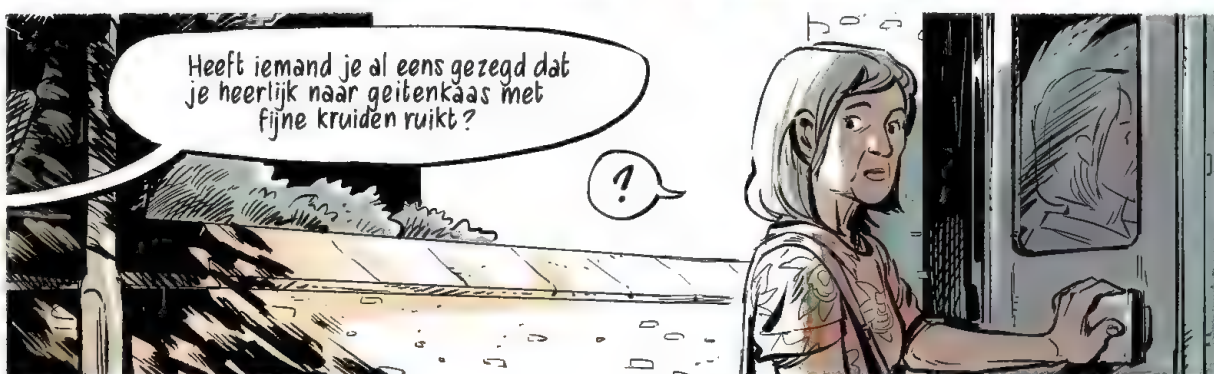
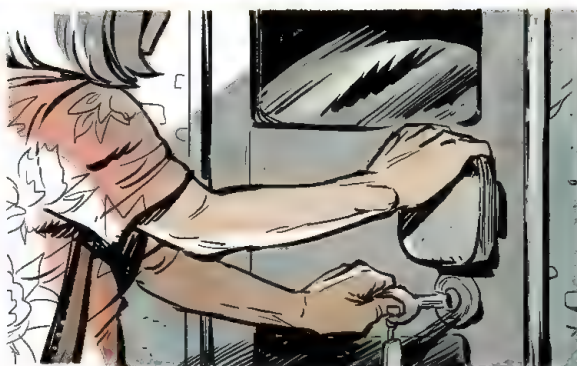
... herhaaldelijk afgrijzen.

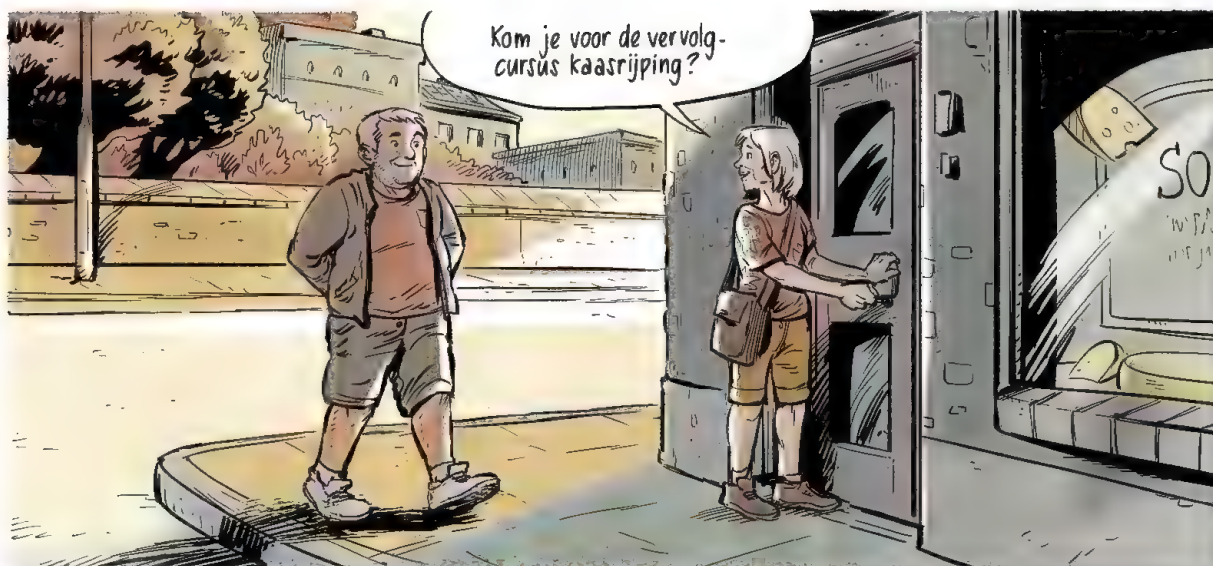

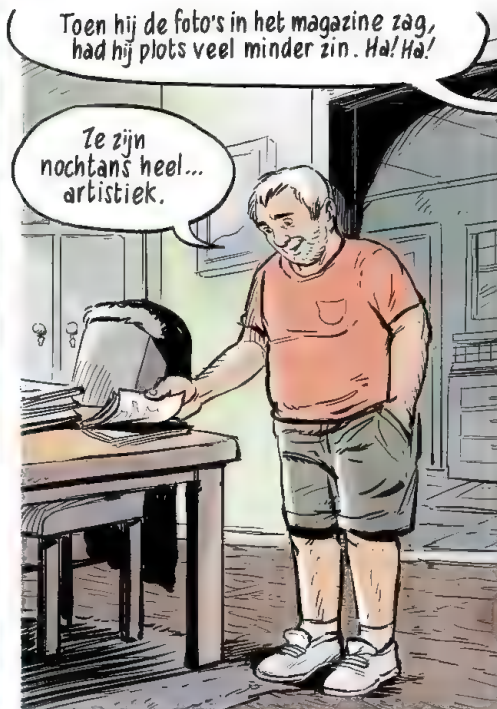
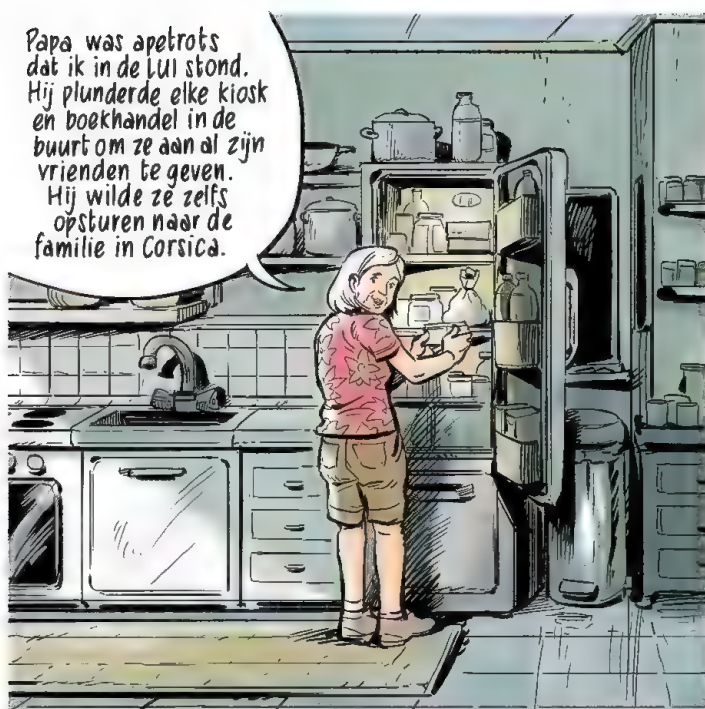
4.

Het lachende meisje op de foto

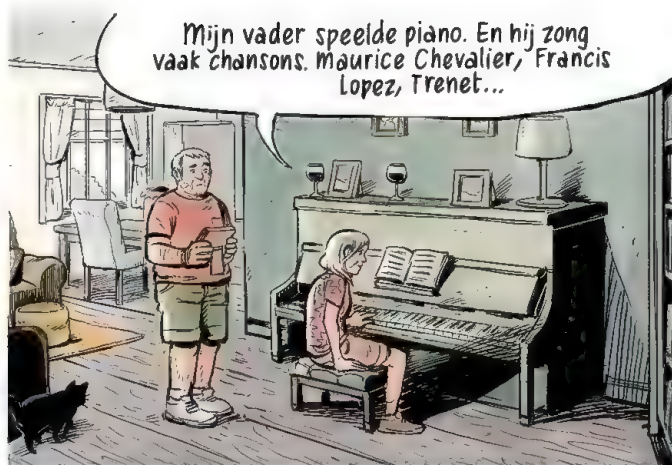

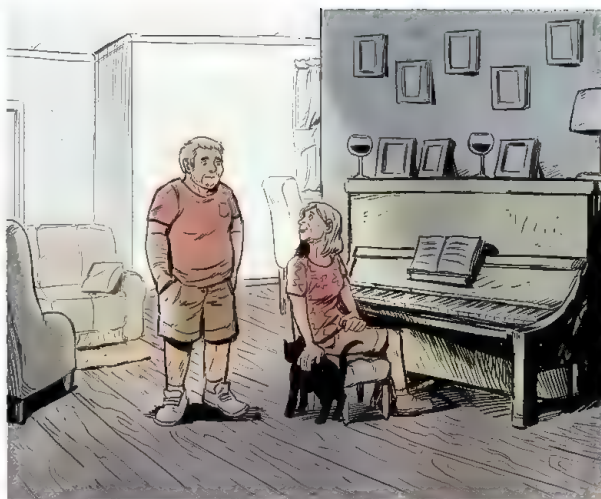

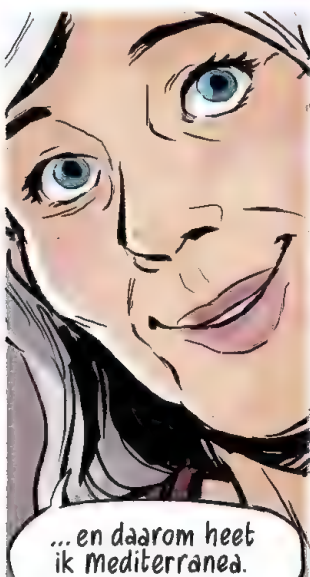

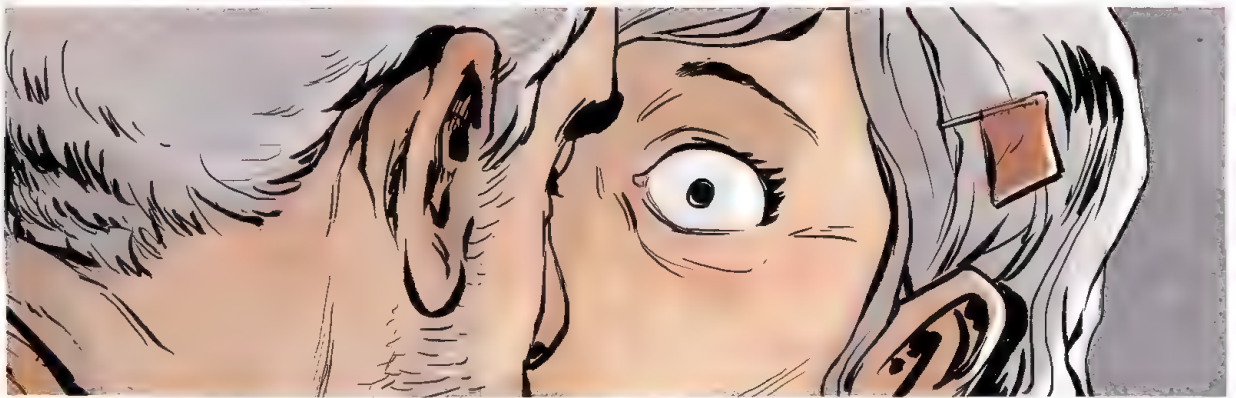
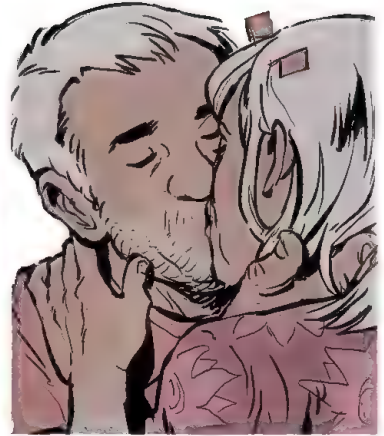

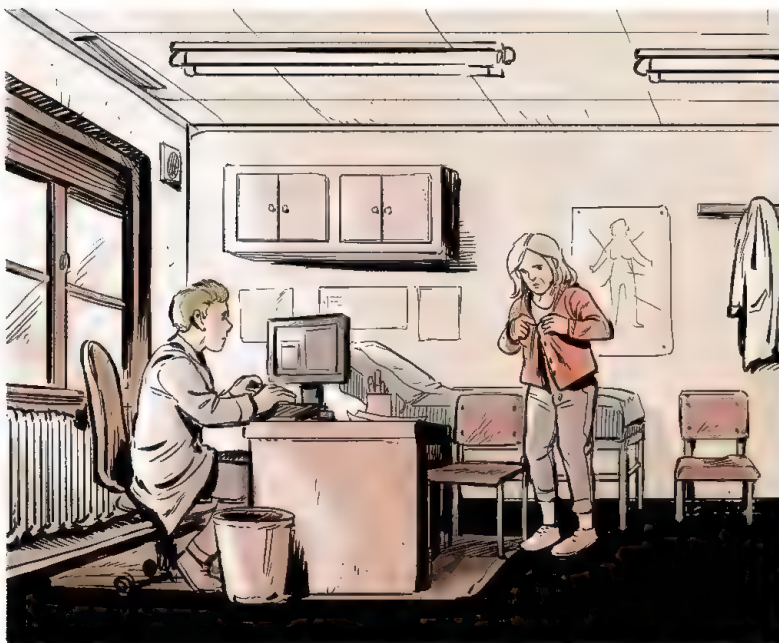

Maar...?

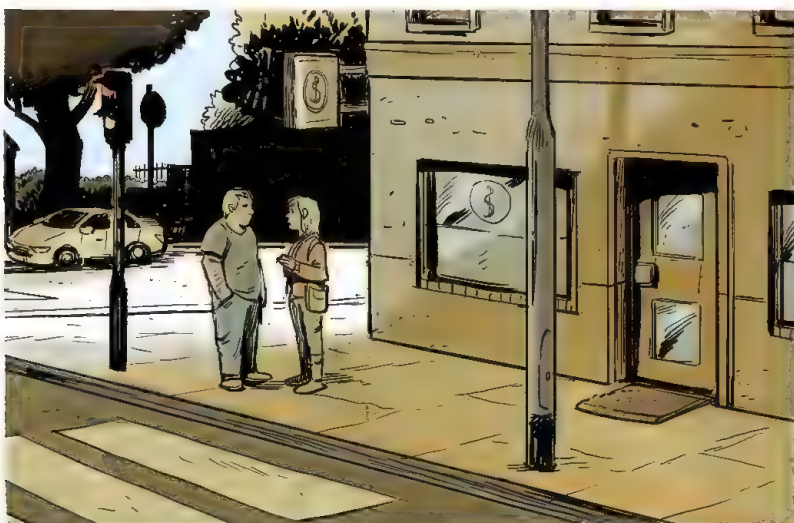

Maar dokter... dat kan niet!
Ik heb al 10 jaar geen...

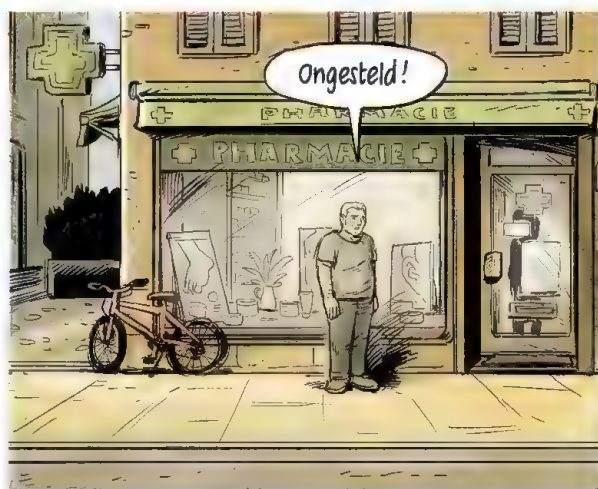

Het is niet onmogelijk,
mevrouw Solenza.

De bewijzen
zijn er!

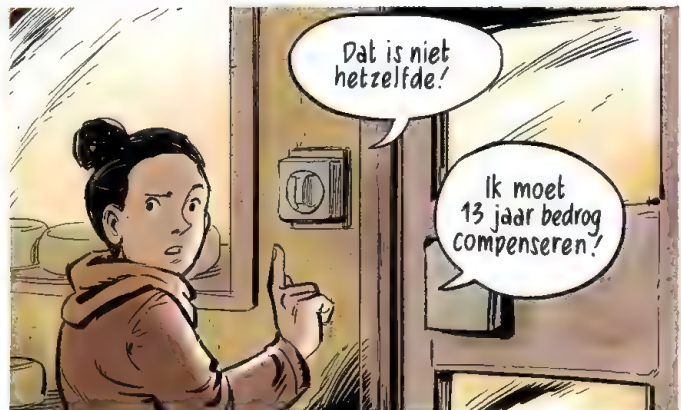
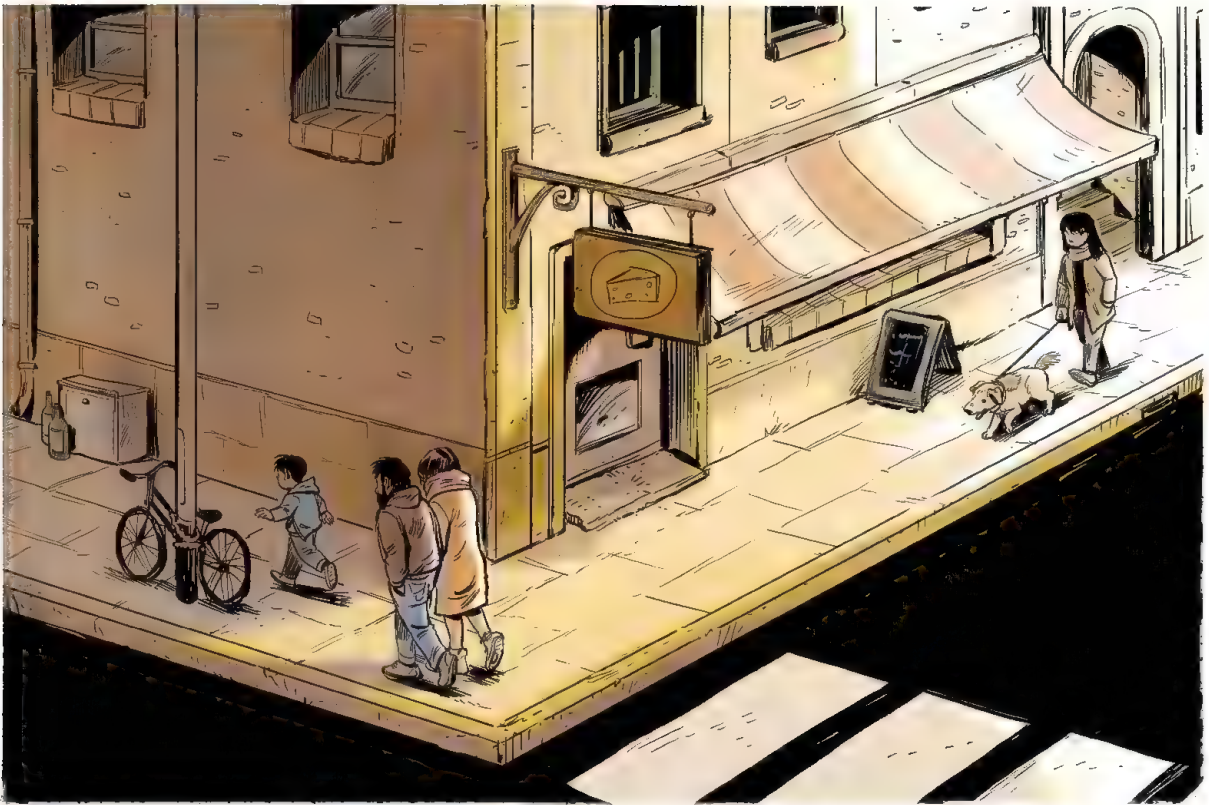
Ongesteld? maar...
Hoe...

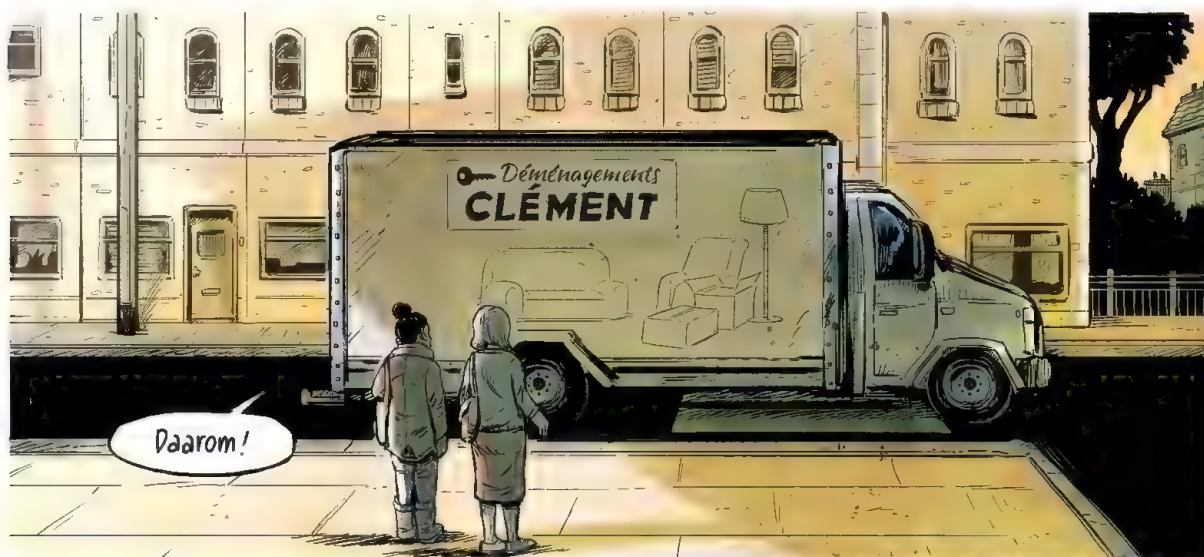
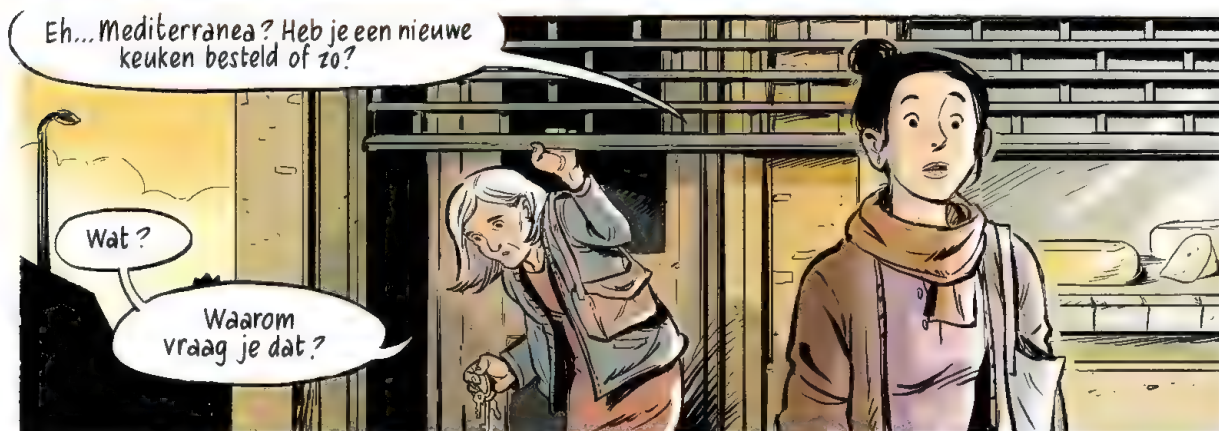

5.

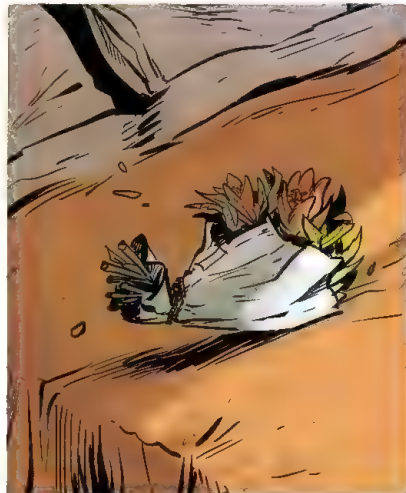
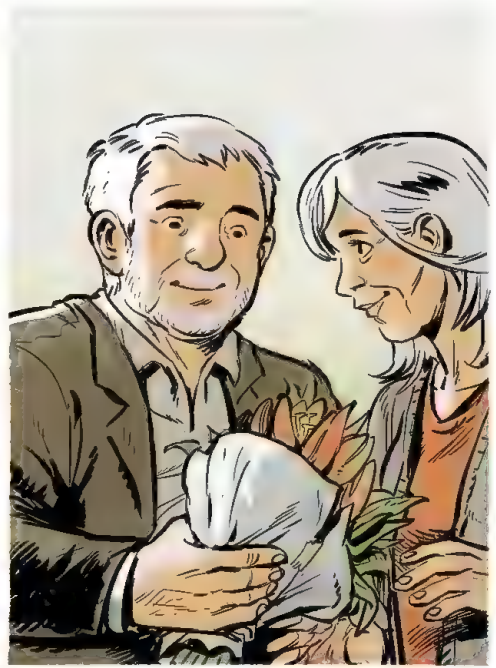
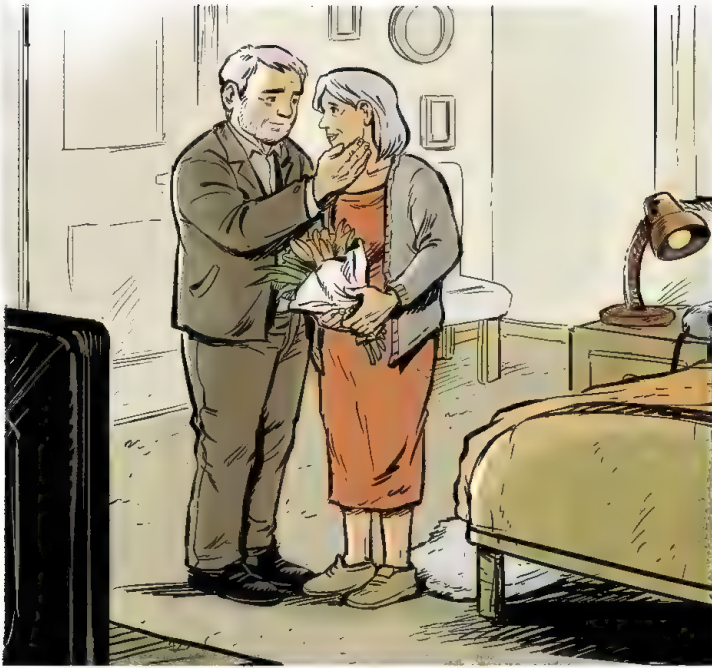
De vrouw die troost bood

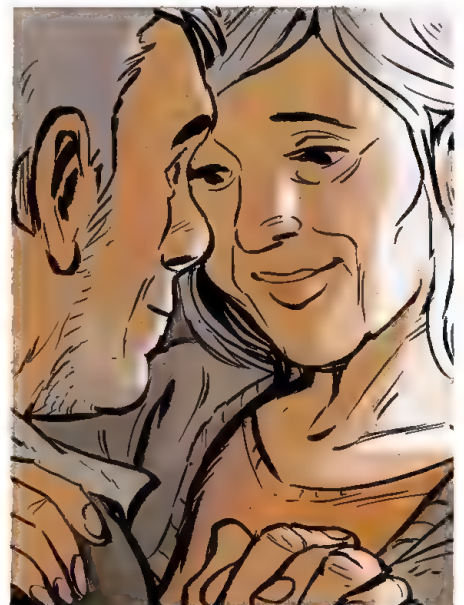
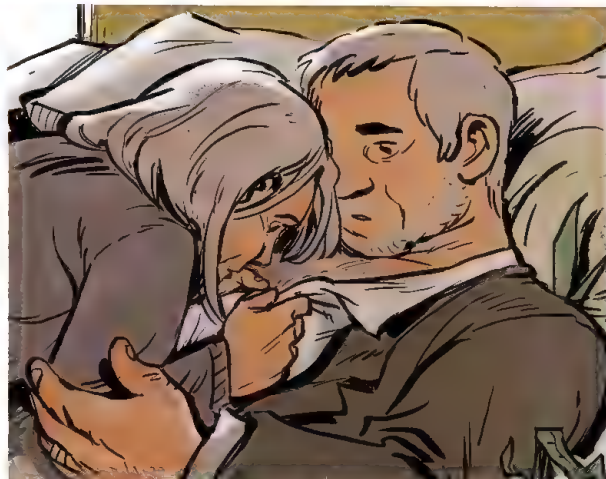

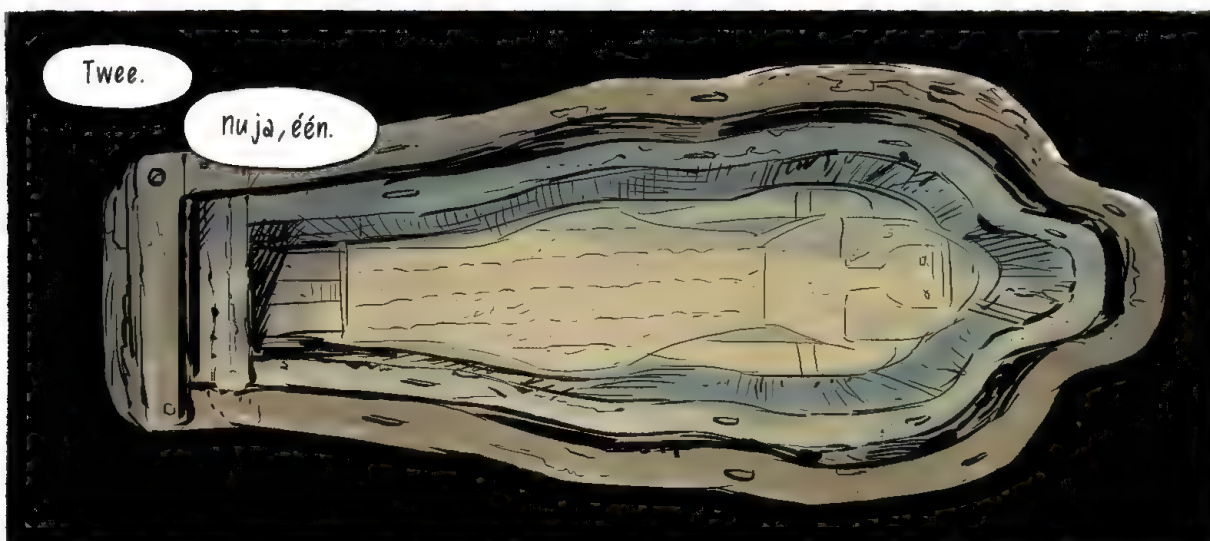

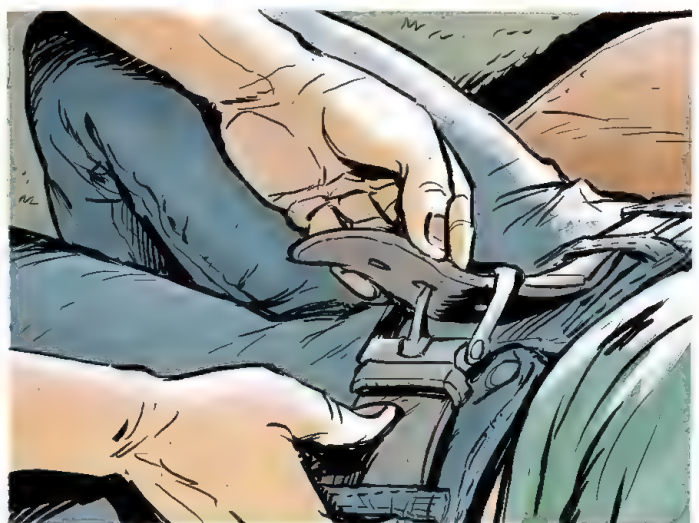
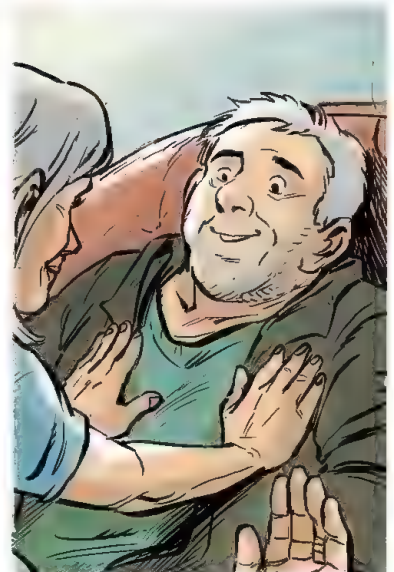
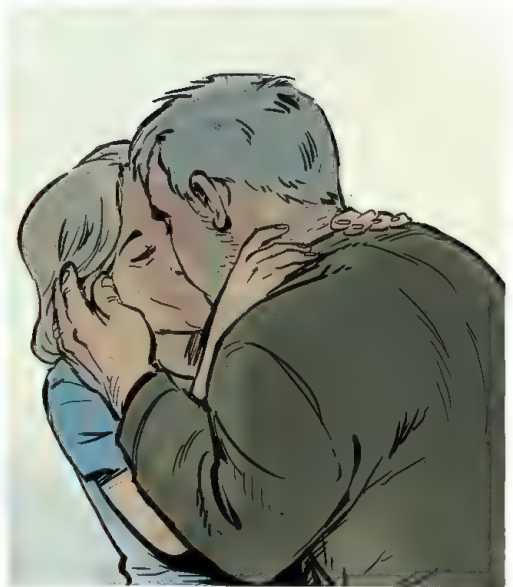
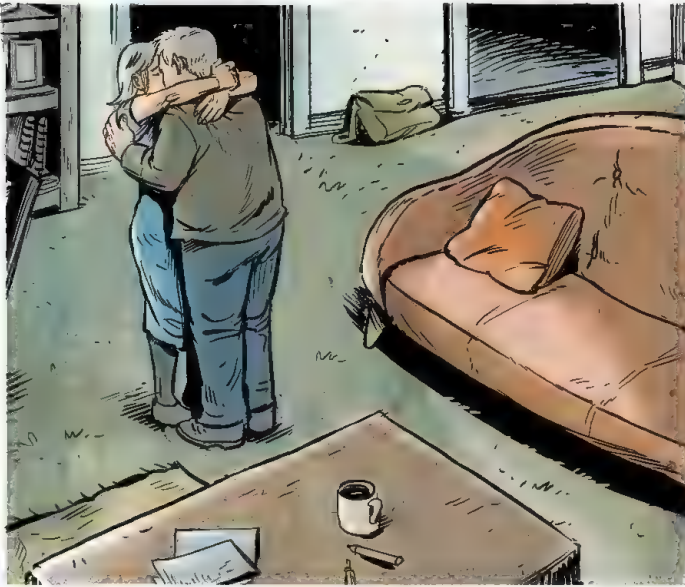

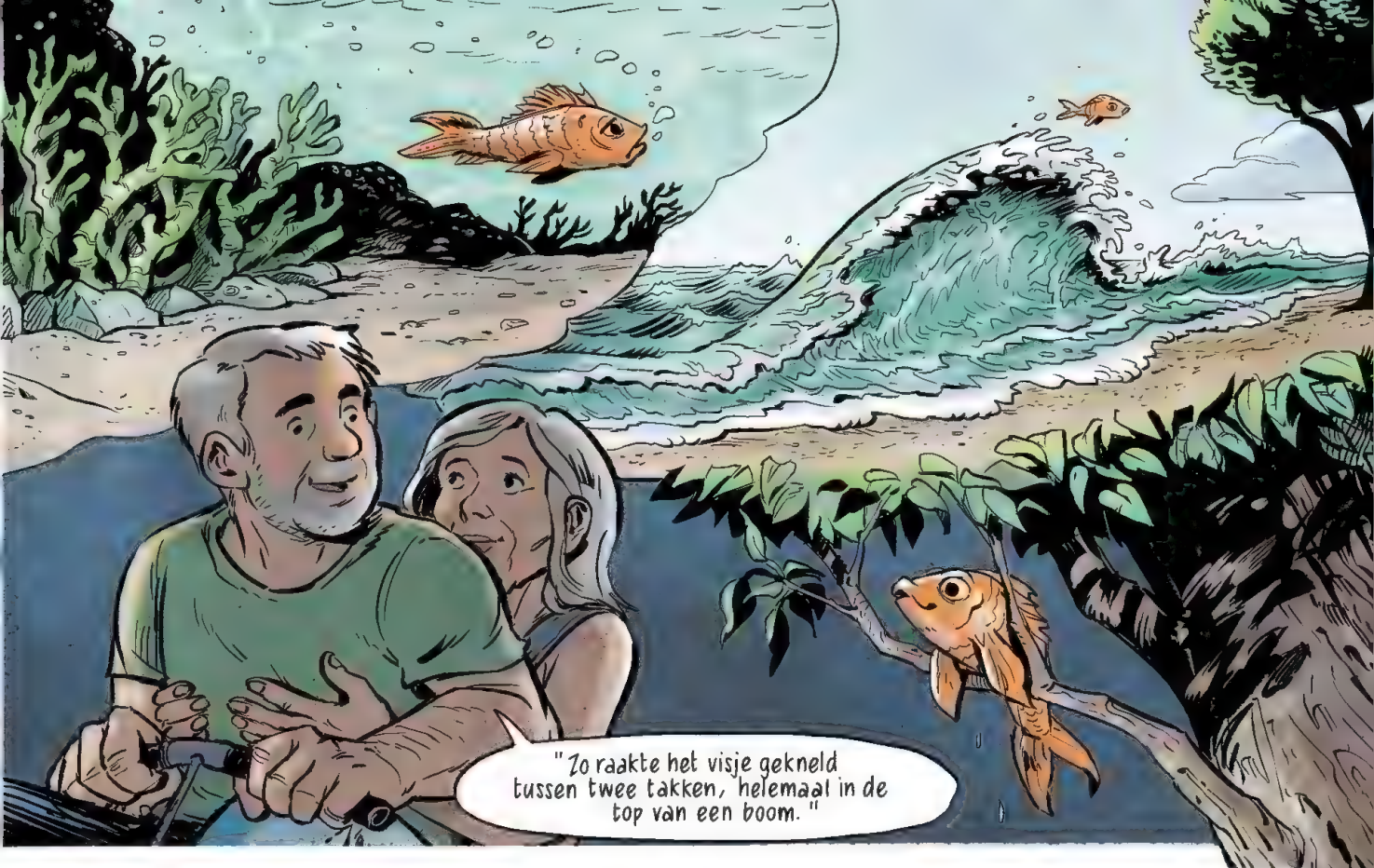

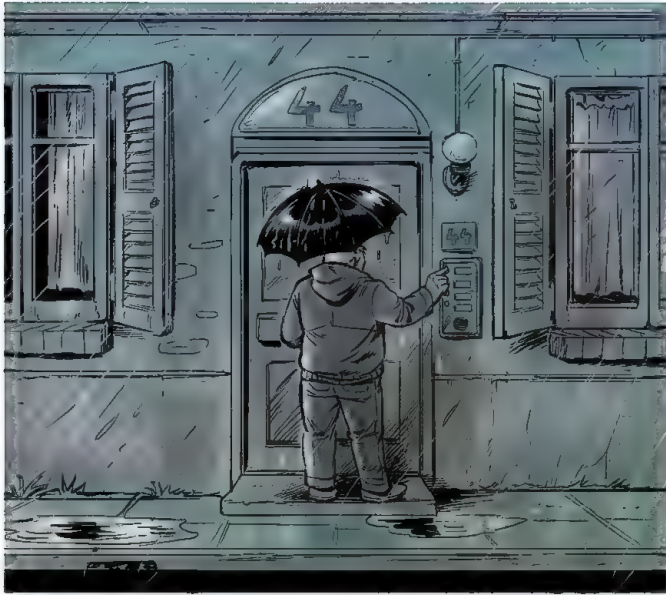

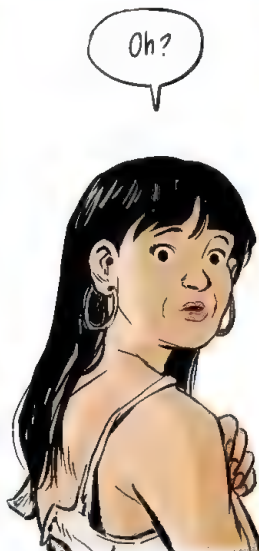

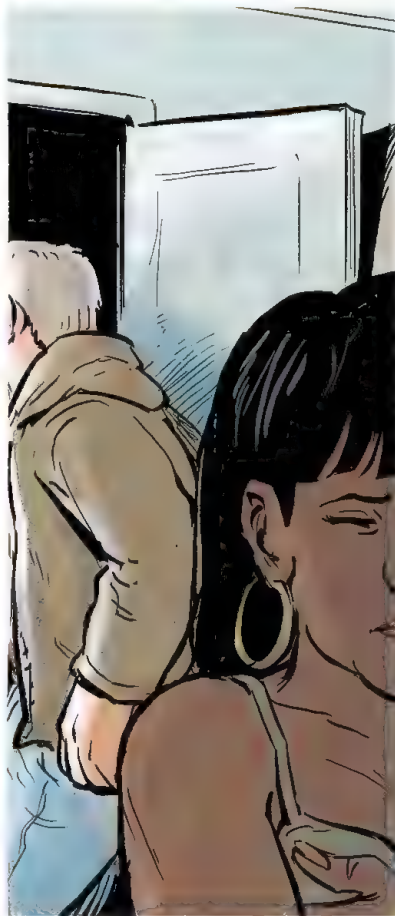

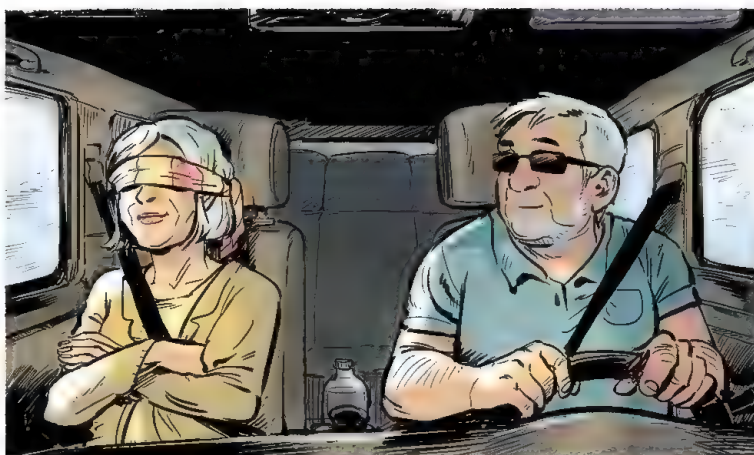

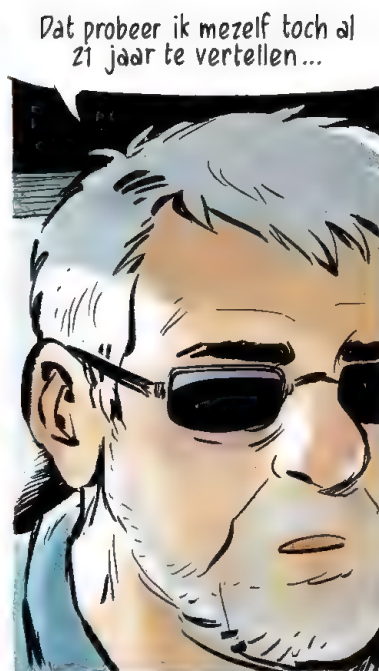

6.

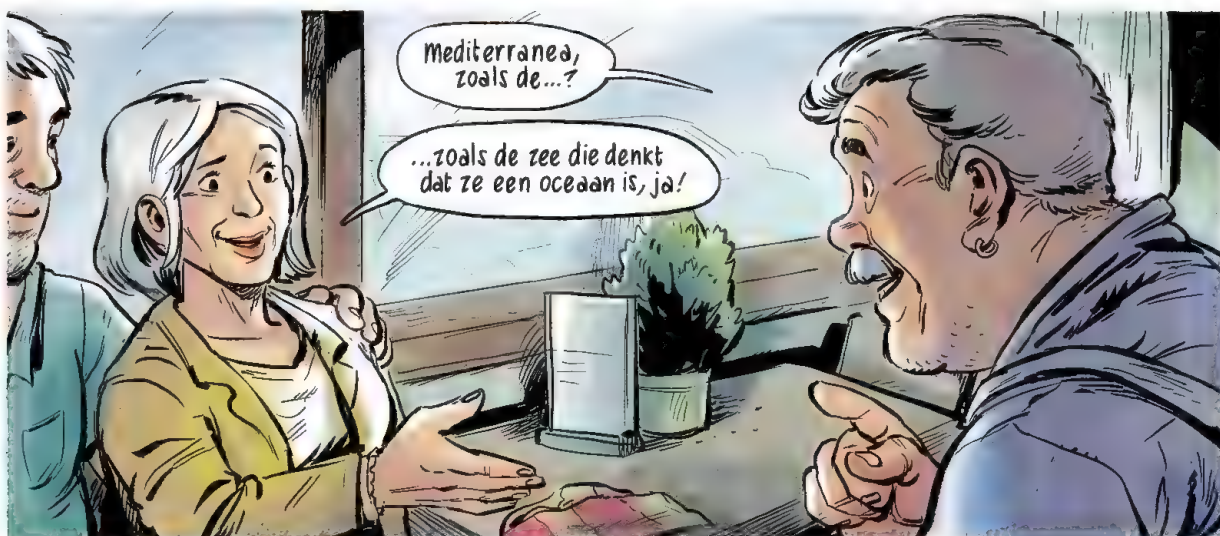
De beste Russische eieren
ten westen van de Wolga

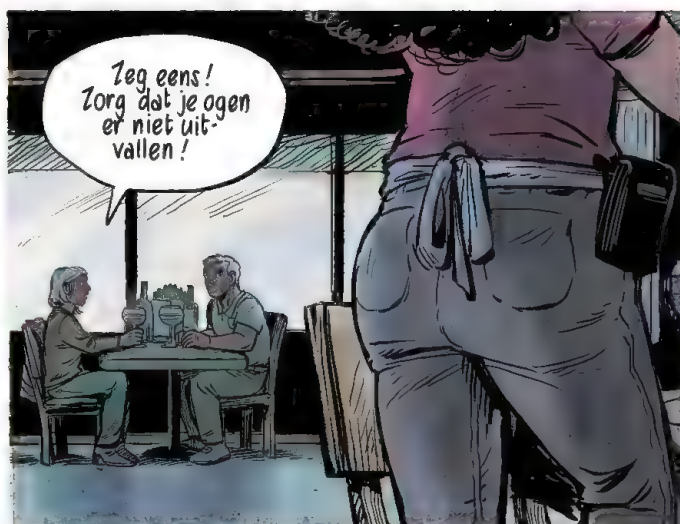

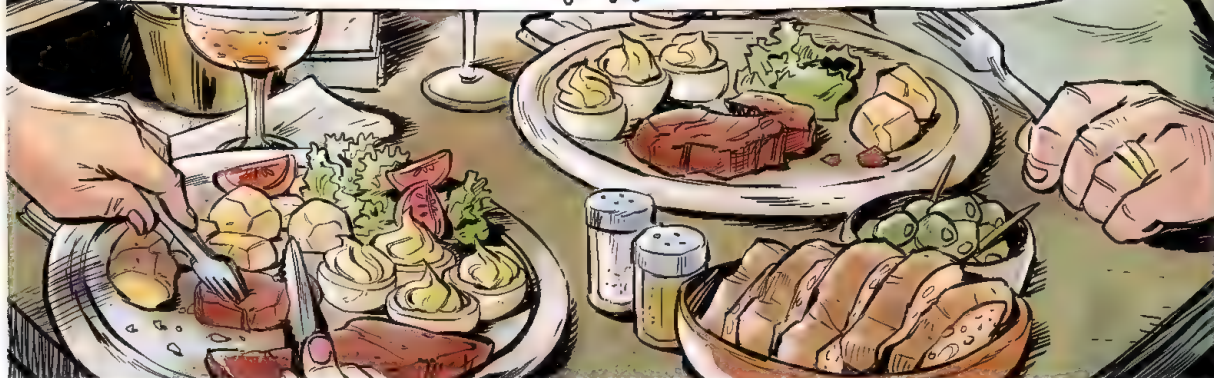

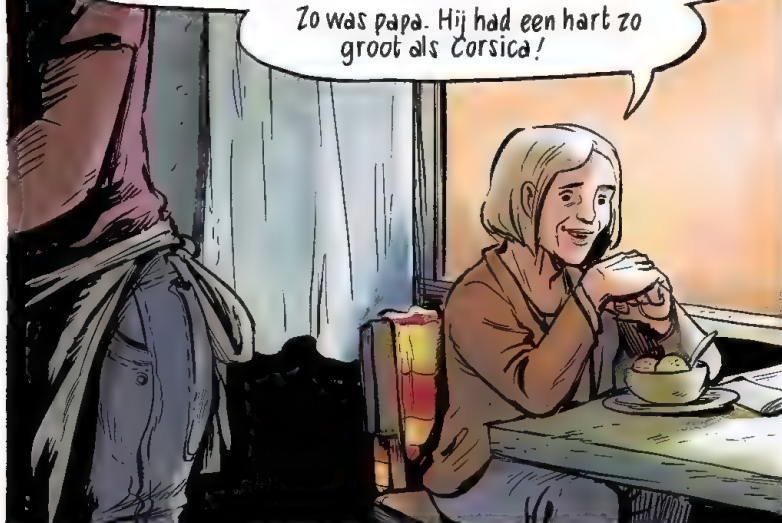
Ik heb die 'hele oude uitgave', 'heel waardevol', ingebonden in leder, trouwens nog steeds. Penelope droomde ervan om ooit naar Griekenland te gaan, maar toen... Ik heb dus nog nooit met het vliegtuig gereisd.

Ik was zo nerveus!
Het was de eerste keer
dat ik me uitkleedde in het
bijzijn van een man. Maar ik
had alles gedaan voor een
foto in het boek der boeken:
de 3 SUISSSES-
catalogus!

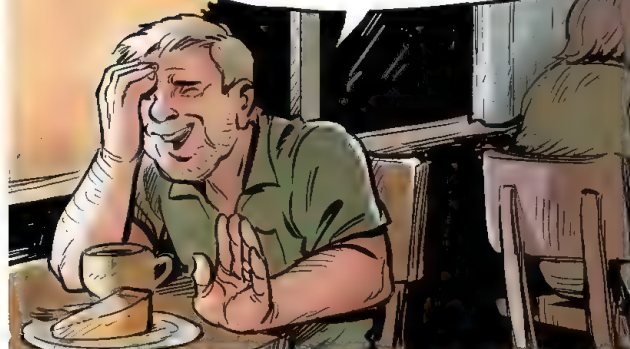
Bérengère had in de gevangenis gezeten. Iets met drugs. Papa
heeft haar in dienst genomen. En toen ze uit de kassa stal,
heeft hij haar niet ontslagen.

Zo was papa. Hij had een hart zo
groot als Corsica!

De lastigste verhuizing ooit?

Die van een stripverzamelaar.
Een gepatenteerde gek! Hij moet zo'n
15.000 albums gehad hebben! We hebben
er eentje gejaft om te zien of hij het zou
merken... En ja hoor, hij had het
gemerkt, de oet'lul!

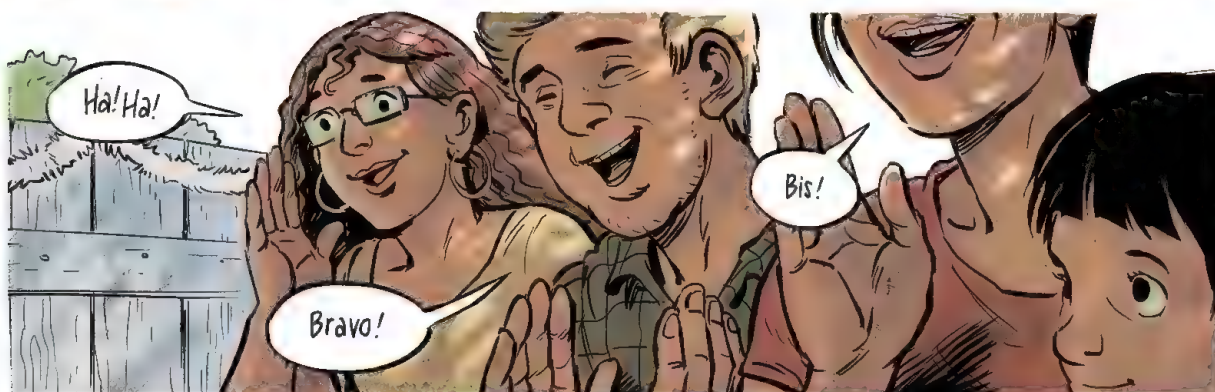
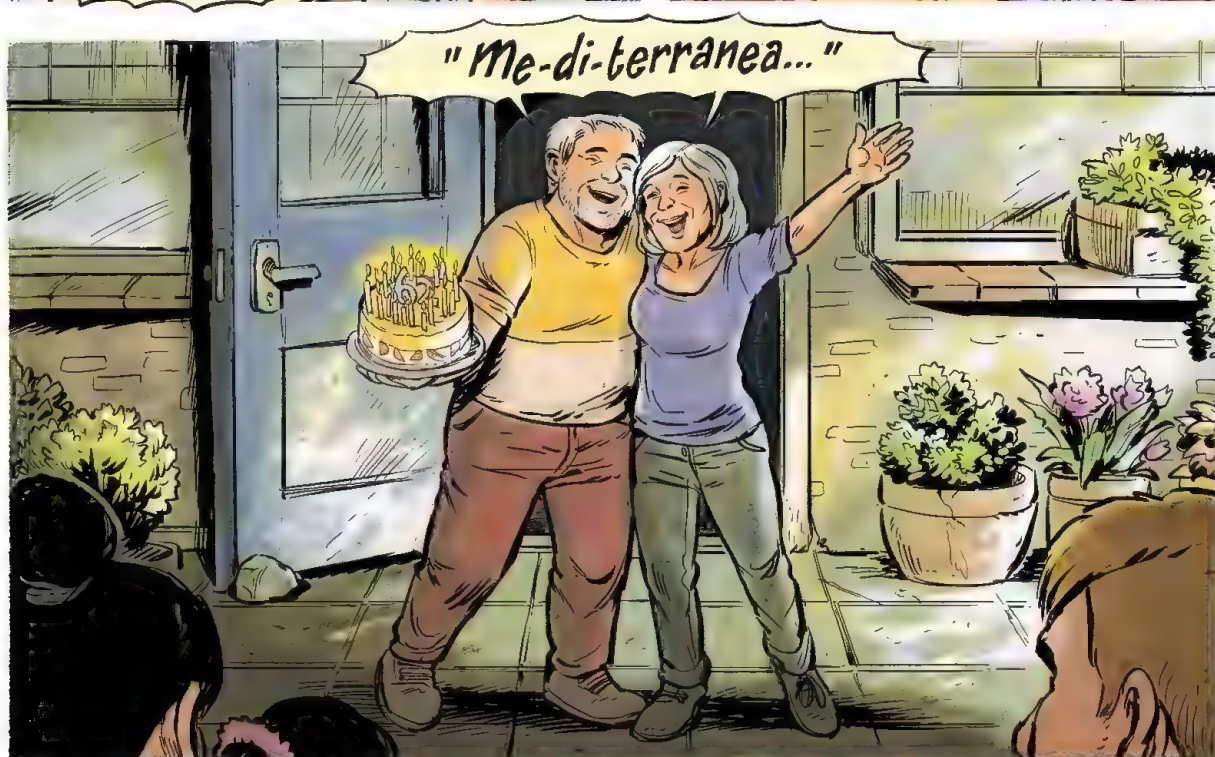
Nog een Saint-Glinglin?

Nog een
Saint-Glinglin!

Als je haar zo volpropt,
wordt ze veel te dik.

Goed zo!
Ik vond Barbie
altijd al te mager.
Jij niet?

Als kind vond mijn
moeder me ook veel
te mager. Ik was een
prematuurtje,
zie je...

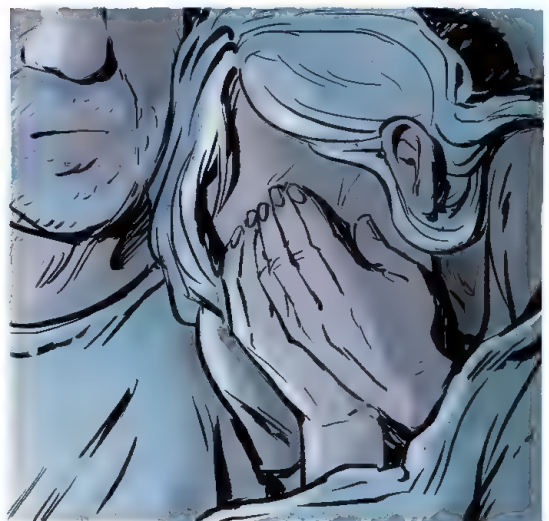
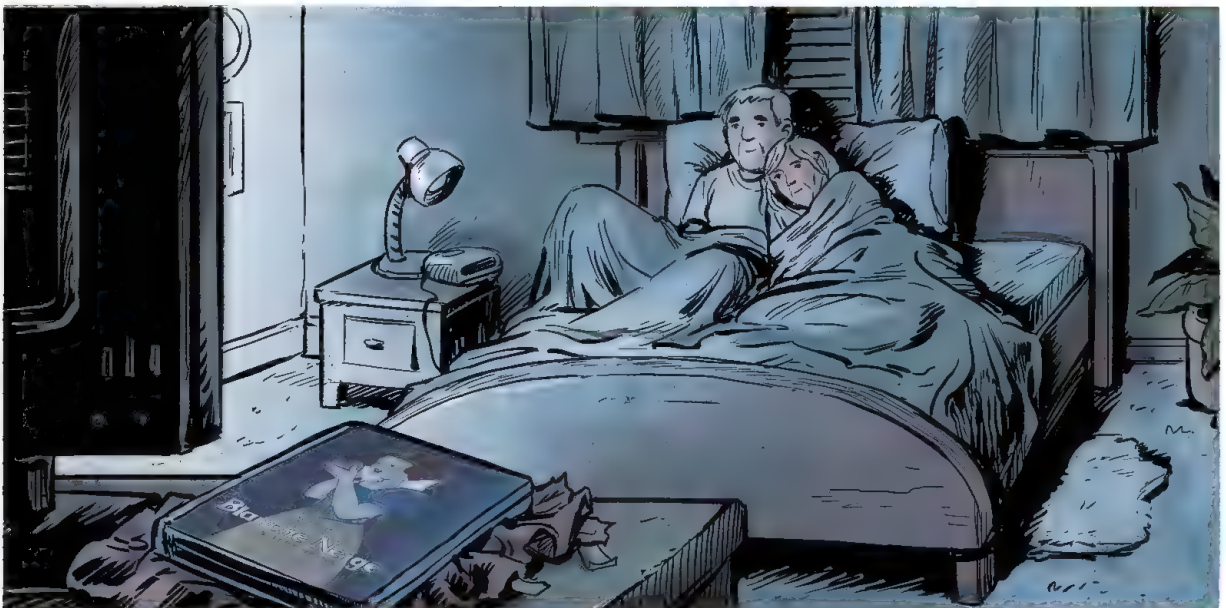
Ze
beschermden
me beter dan
een parasol
zijn stukje
schaduw.

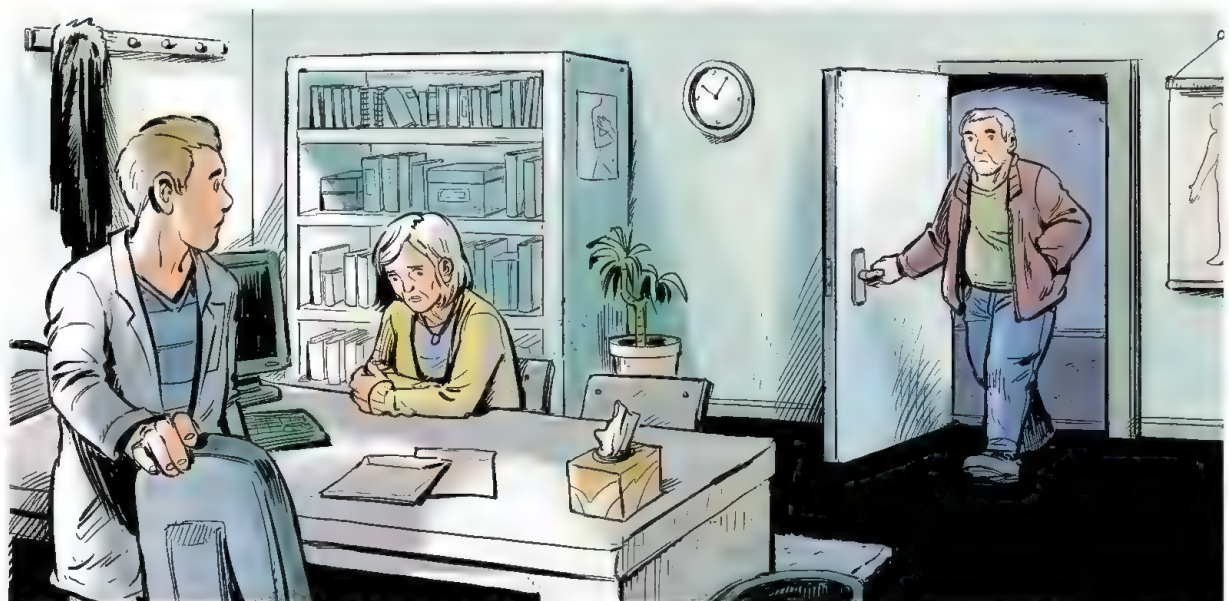
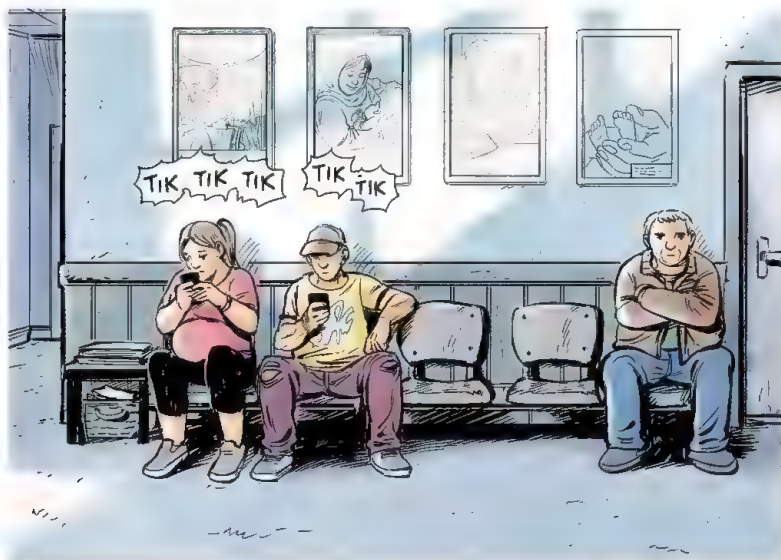

Ik speelde uren met mijn autootjes op het
tapijt in de zithoek. De tekeningen op het tapijt
waren mijn autostrades, mijn verbindings-
wegen en mijn parkings...

Is het je al opgevallen dat hoe ouder je wordt, hoe vaker
je aan je ouders denkt? Bizar, toch?

Papa... Ik weet niet goed hoe ik je dit moet vertellen... Mevrouw Solenza... Ik bedoel Mediterranea... Eh... Kijk, het zit zo...

Eh... Wel... Ze... is zwanger!

Zw... zwanger?

Maar da's...

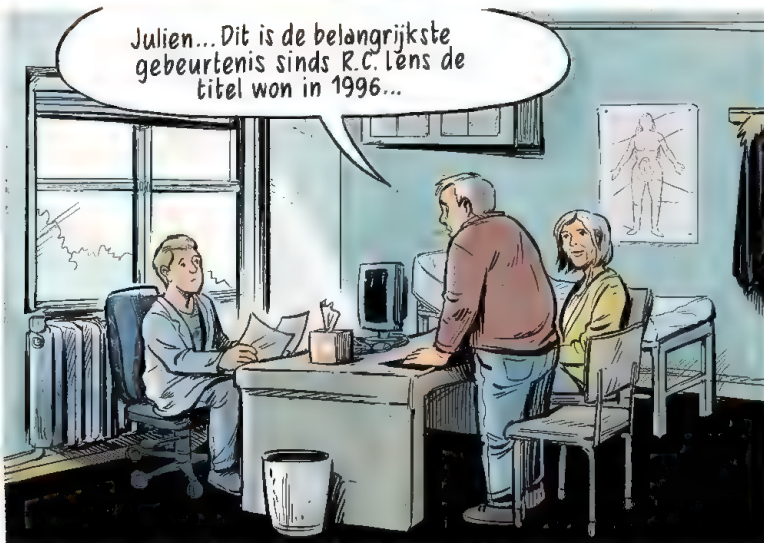
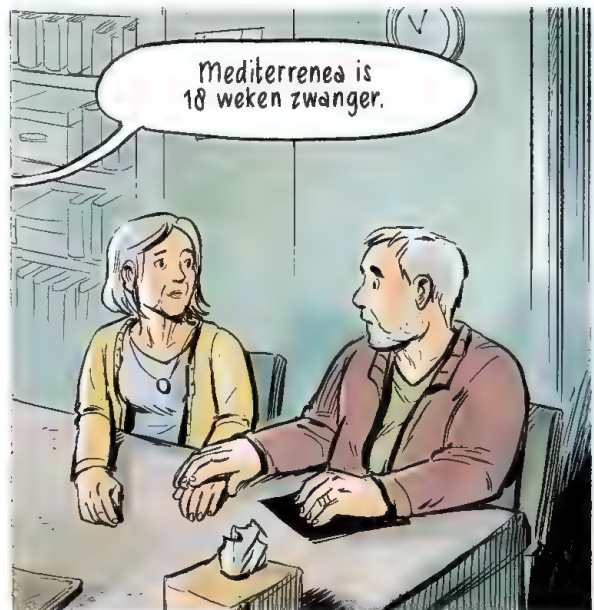
Het is veel dingen...
Een 'medische afwijking',
een 'mirakel'...

Ik krijg er in elk geval
een broertje bij!

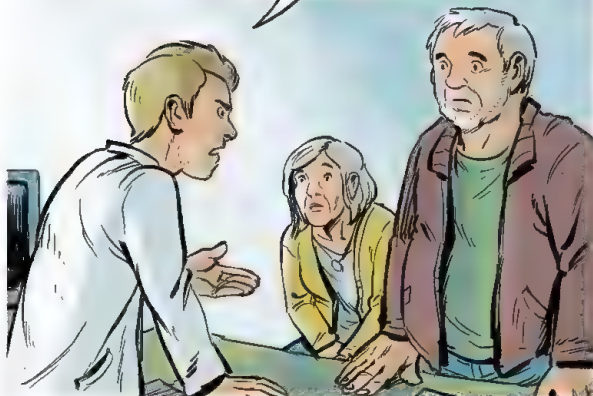

Ik vond al dat je er
de laatste tijd veel jonger
uitzag!

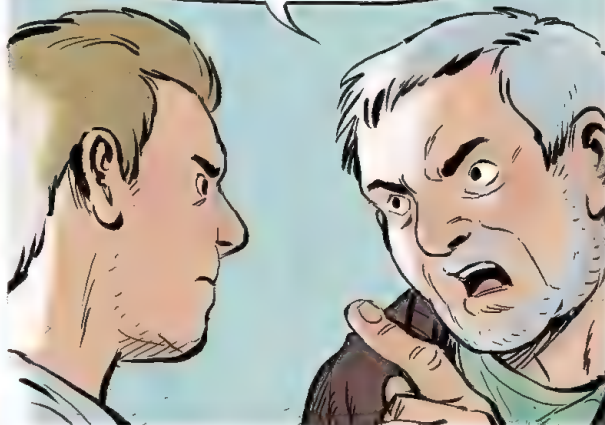

De Natuur heeft vrouwen zo gemaakt dat ze vanaf een zekere leeftijd geen kinderen meer kunnen krijgen. Daar is een reden voor!

Als de Natuur wilde dat Mediterranea na haar 60ste zwanger werd, zal daar ook wel een reden voor zijn!

Wees redelijk, papa!

Op mijn leeftijd ben je niet meer redelijk, Julien!

Hoe kun je nu een kind willen als je ouder dan 60 bent ?!

Pffft! Als het gaat over werken tot je 67ste zijn we wel jong genoeg...

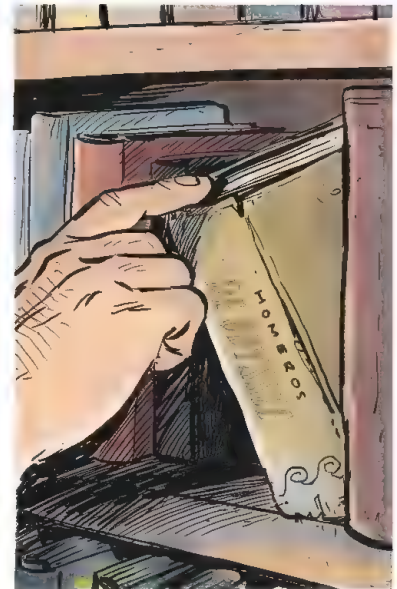
...maar voor de rest? Ho maar!

Denk toch na, verdomme! Als die kleine 20 is, ben jij...

...dolgelukkig !!!

7.

De Odyssee

Uiteindelijk bleek De Odyssee die we van oom Antoine hadden gekregen toch niet zo 'waarddevol' te zijn.

Blijkbaar liggen oude, blinde Griekse schrijvers niet meer zo goed in de markt.

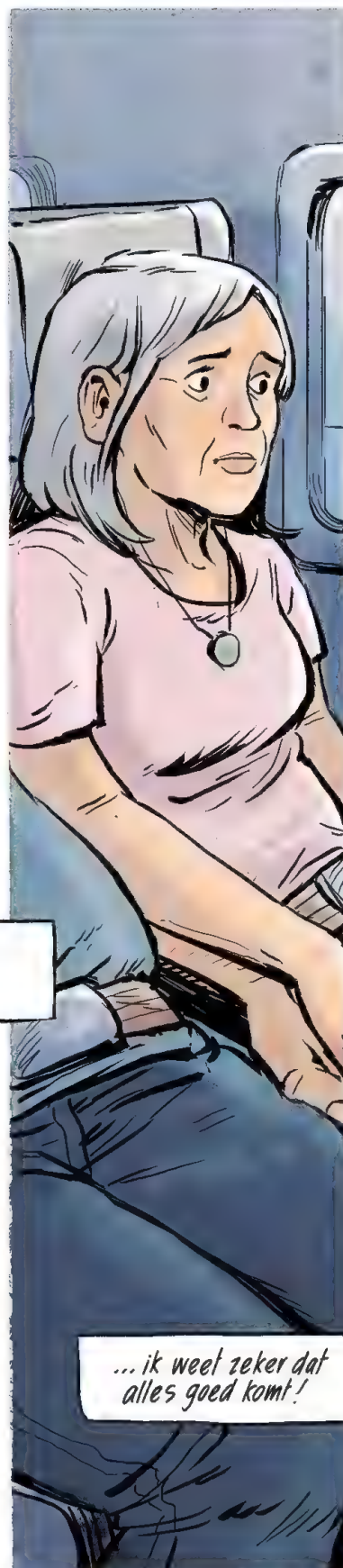

Gelukkig had Mediterranea een appeltje voor de dorst. En had ze wat geërfd van haar moeder.

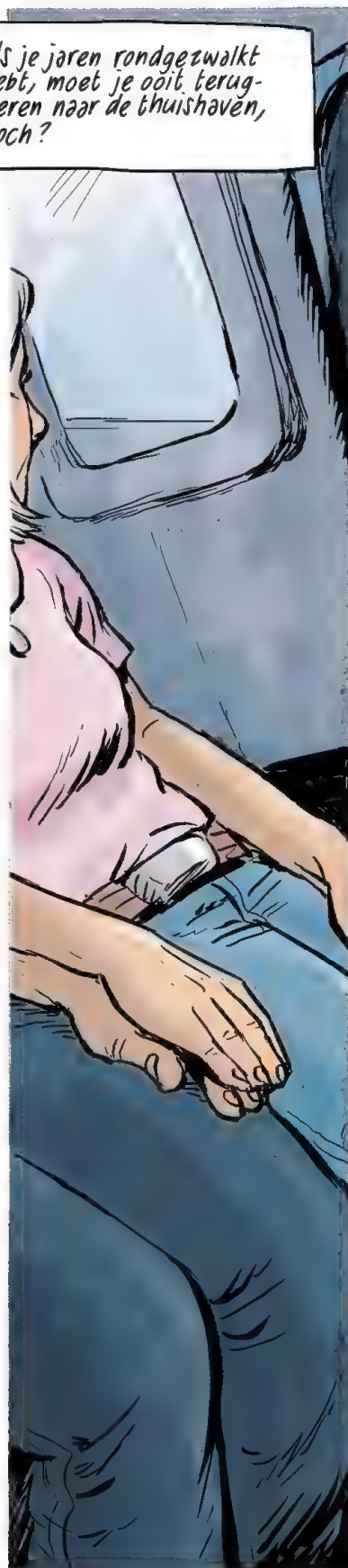
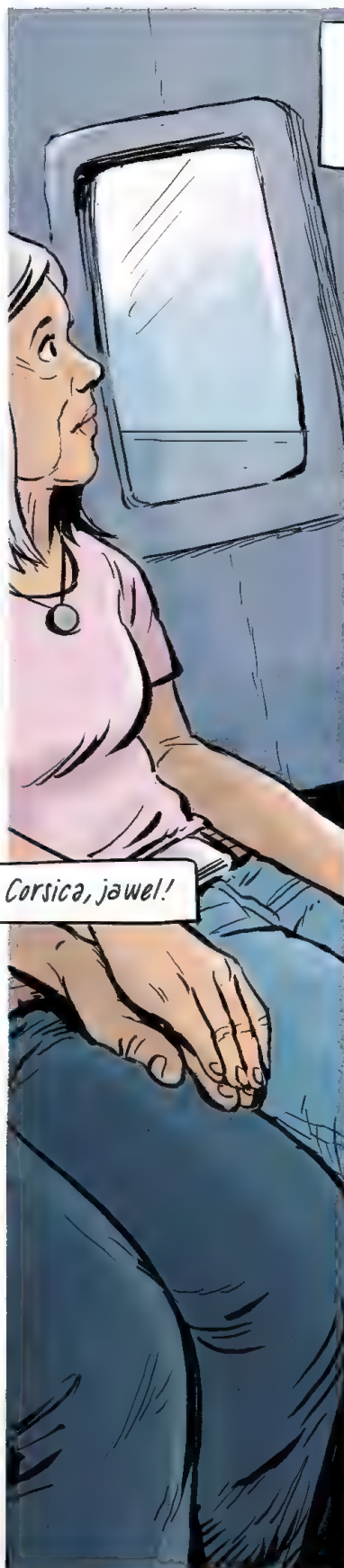
De eerste keer het vliegtuig
nemen als je bijna 60 bent.
Daarvoor moet je echt een
rond zijn!

Vraag me niet
waarom, maar...

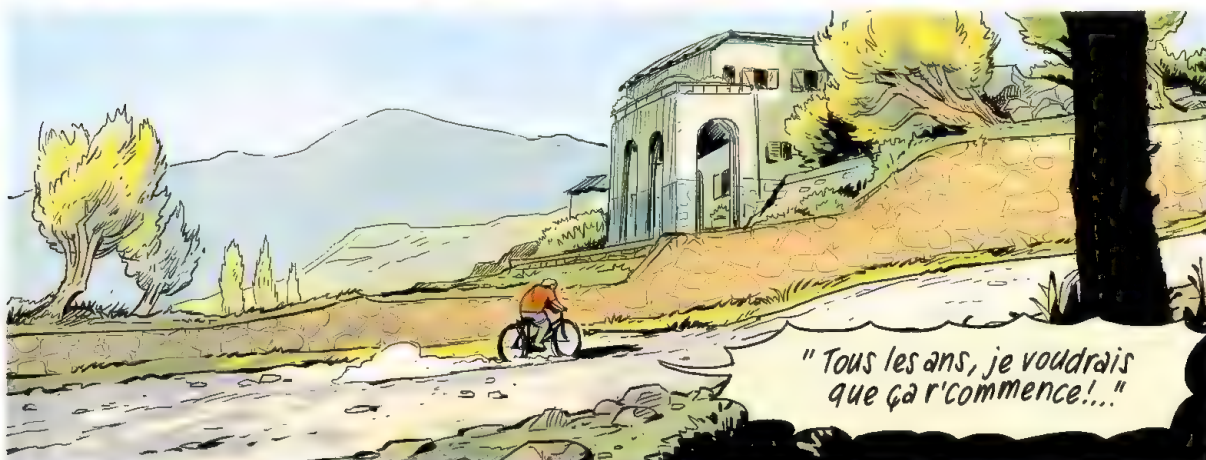
... ik weet zeker dat
alles goed komt!

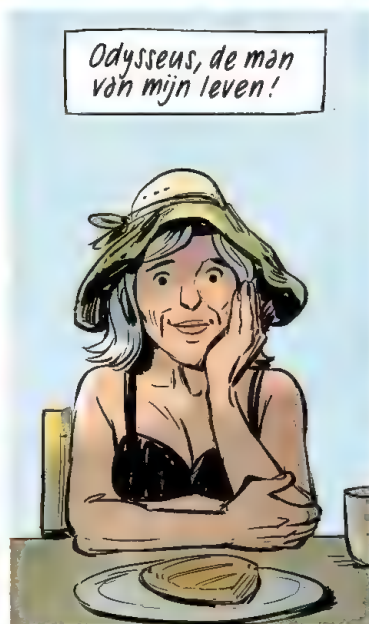

Als je jaren rondgezwakt
hebt, moet je ooit terug-
keren naar de thuishaven,
toch?

Corsica, jawel!

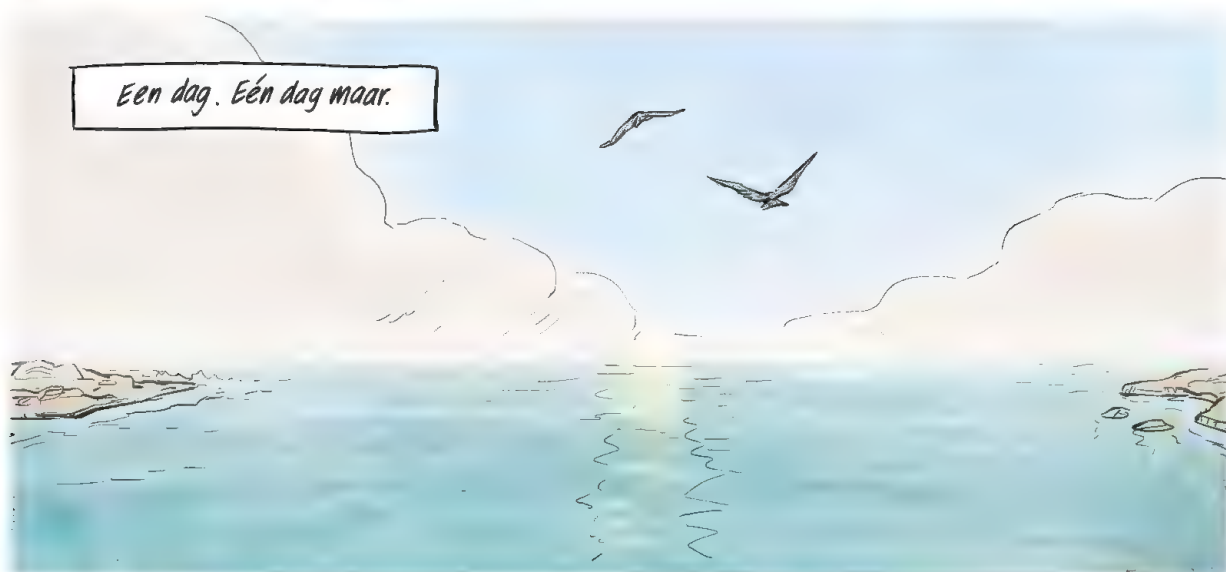
Geen nood, liefste:
van Lille naar Corsica
is het hoogstens een
uurtje vliegen.

Een dag. Eén dag maar.

Zo lang leeft de zon.

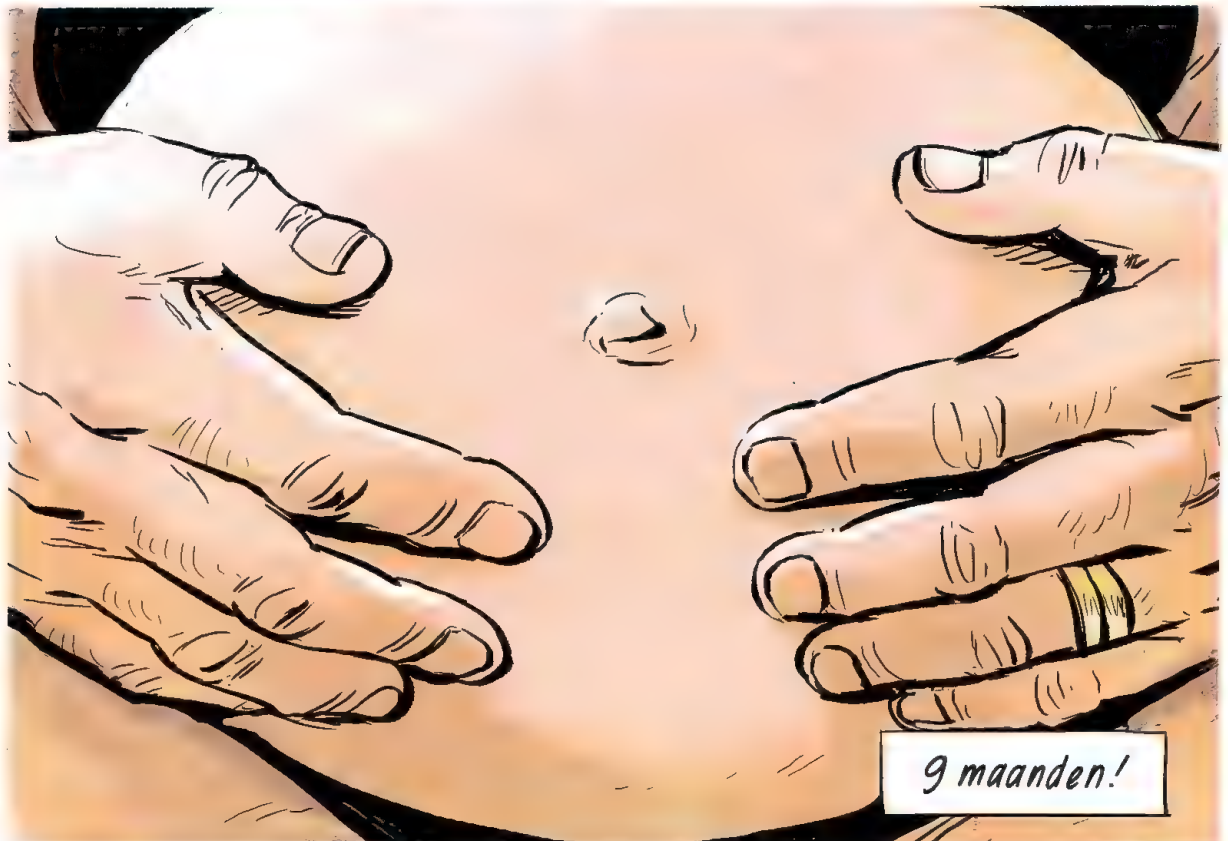
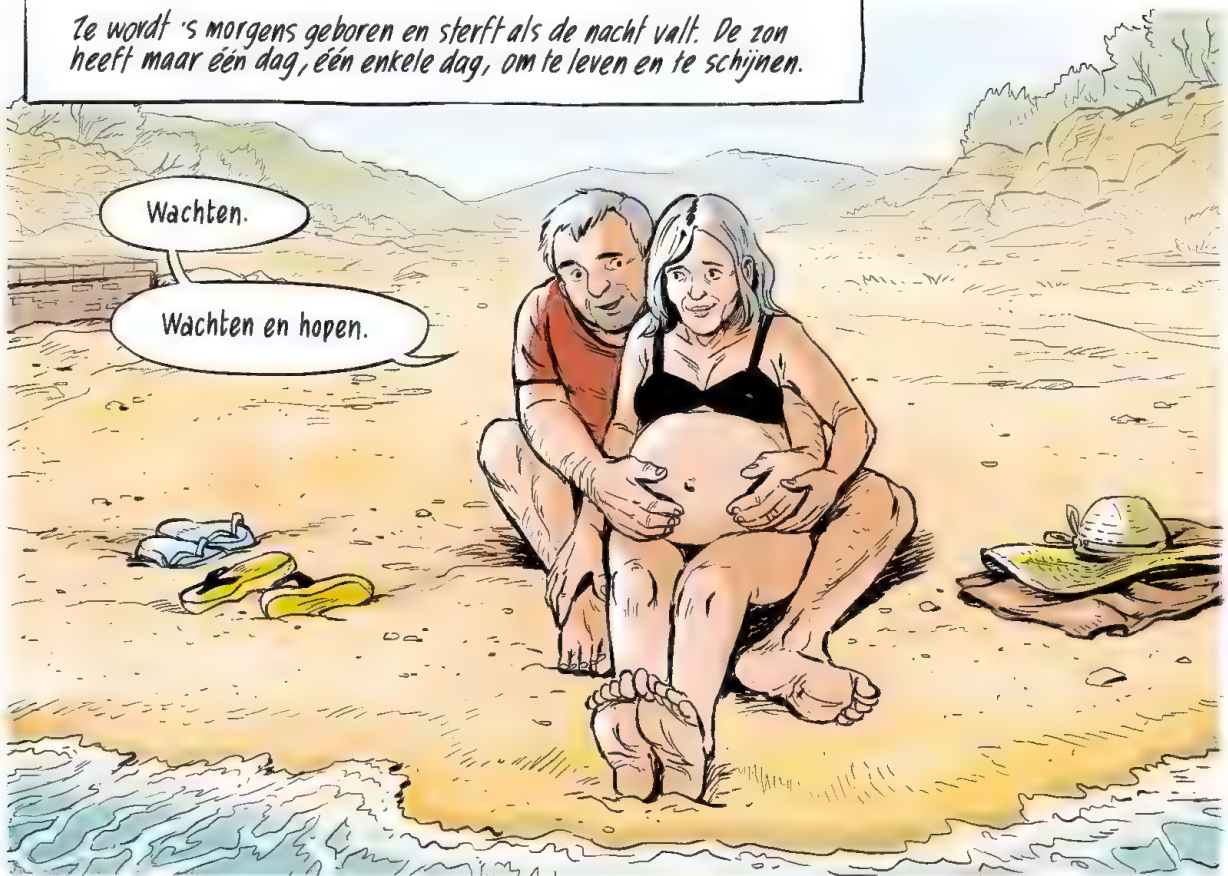

Wat gaan we doen, Odysseus?

Ze wordt 's morgens geboren en sterft als de nacht valt. De zon heeft maar één dag, één enkele dag, om te leven en te schijnen.

Wachten.

Wachten en hopen.

9 maanden!

EINDE

Aan alle vissen, groot of klein...

Dat een golf ze op een dag meevoert naar de top van een boom,
zodat ze van daarboven de hele oceaan kunnen zien.

Aimée de Jongh - Zidrou

bloesems in de herfst
the making of

bloesems

in de herfst

Aimée de Jongh en Zidrou
maken een liefdesverhaal
met een twist.

Aimée de Jongh
2001

Van scenario tot afgewerkte plaat

Scenarist Zidrou schrijft een gedetailleerd scenario waarmee tekenares Aimée de Jongh aan de slag kan.

PLANCHE 23

CASE 1

• *naratif*: Ce doit être parce que je suis né prématuré.

Élipsis: Vue subjective du Sudoku qu'il est en train de compléter, dans son lit, par ennui, par solitude. Sa main gauche qui tient le carnet de Sudokus, carnet plié en deux pour n'accéder qu'à une page, a une seule grille presque entièrement résolue. La main droite armée d'un crayon qui complète l'un des derniers chiffres manquants.

CASE 2

• *naratif*: Nous, les prématurés, on veut tout vivre plus vite que les autres.

Du coup, compléter les ultimes cases n'est plus qu'un jeu d'enfant, ce dont Ulysse se charge. Ulysse au lit en train de faire son Sudoku du soir. Il complète donc les dernières cases. Mission accomplie !

CASE 3

• *naratif*: Les caresses, les coups...

La lampe de chevet. La main d'Ulysse y a déposé le carnet de Sudoku et son crayon.

CASE 4

• *naratif*: ... tout !

Il éteint : clic !

CASE 5

Case noire.

Na de eerste *rough* van een plaat kan ze bepalen of het evenwicht van de pagina goed zit en waar nodig aanpassen.

De inkleuring van een strip is als de ziel van het verhaal. Er zijn enorm veel factoren die een rol spelen. Het gaat niet enkel om de kleuren, maar ook om de intensiteit, de textuur, de lichtinval...

Decor en sfeerschepping

Verschillende scènes vragen elk om een andere sfeer. Waar op de vorige pagina intimiteit moest primeren, krijg je op deze pagina een luchtig ruimtelijk gevoel dankzij het grote openingsbeeld.

PLANCHE 75

CASE 1
Quelques jours plus tard, dans la fromagerie de Méditerranée.
Vue extérieure de la boutique. La nuit est tombée sur l'ens.
Observons la scène à travers la vitrine.
C'est l'heure de la fermeture...

Bérangère range certains fromages dans des frigos...
Méditerranée ferme la caisse.
Important: Méditerranée porte une jupe (qui lui arrive un peu en-dessous des genoux) et un chemisier.

CASE 2
La discussion suit son cours pendant les derniers rangements. Bérangère se prépare pour reprendre la Fiat Punto et filer vers sa vie...

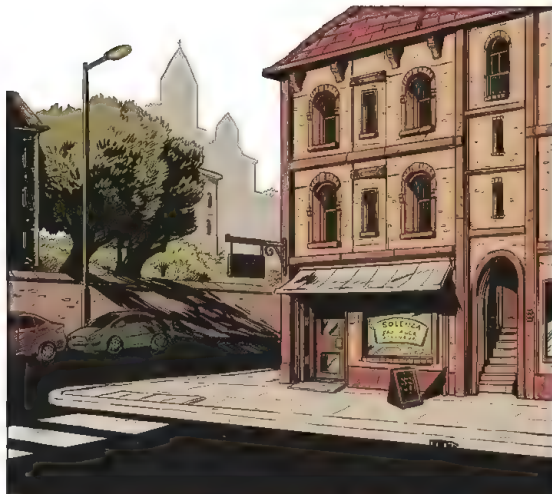
- Bérangère: On ne l'a plus beaucoup revu, voire canoniqueur de l'autre soir!
- Méditerranée: Ton sens de l'observation ne s'efface jamais, Bérangère!

CASE 3
• Bérangère: Encore un qui disparaîtra dès qu'il aura obtenu ce qu'il voulait!
• Méditerranée: Parce que ce n'est pas ce que tu fais avec tes... « amants Klexex », comme tu les appelles?

CASE 4
Bérangère: a) Ah mais c'est pas la même chose!
b) Moi, j'ai 13 ans de mariage à compenser!

Van algemene indeling naar gedetailleerd, afgewerkt zwart-witbeeld.

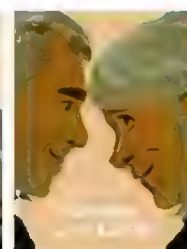
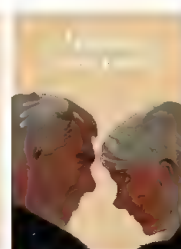
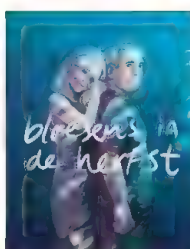
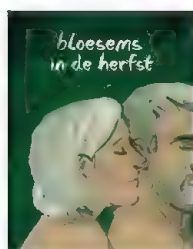
Hoe kleur evolueert
naar het warme, zuidse
karakter.

Zoeken naar de ideale cover

Verschillende keuzes,
verschillende uitstralingen.

Bloesems in de herfst

Aimée de Jongh en Zidrou maken liefdesverhaal met een twist.

Wat is er nu mooier
dan een liefdevolle
kus tussen twee
oude mensen?
Mij ontroert het.

'In 2015 ontmoetten zij elkaar voor het eerst in Brussel: de succesvolle Nederlandse striptekenaar en animator Aimée de Jongh (1988), en haar idool: de befaamde Belgische scenarioschrijver Zidrou (pseudoniem voor Benoît Drousie – 1962). Zij was al op jonge leeftijd internationaal doorgebroken, met de in 2017 verfilmde graphic novel *Terugkeer van de wespindief*. Hij was een oude rot in het vak, een veelgevraagd stripschrijver die al tientallen series had geschreven en die zich steeds meer op verhalen met serieuze, volwassen thema's was gaan toeleggen. En nu kwamen zij samen om te brainstormen over een nieuw, gezamenlijk boek. Het werd een liefdesverhaal, maar wel een met een

typische Zidrou-twist. *Bloesems in de herfst* is een 'boy meets girl'-verhaal, met in de hoofdrol de eenzame, gepensioneerde verhuizer Odysseus (59) en Mediterranea (62), ooit schoonheidskoningin en naaktmodel. Twee uitgerangeerde buitenbeentjes die hartstochtelijk verliefd op elkaar worden, met als gevolg dat zij lijnrecht tegenover hun omgeving komen te staan. Zidrou en Aimée de Jongh hebben gekozen voor een positieve, originele benadering van het thema 'liefde op leeftijd'. Het verhaal wordt verteld in even puntige als poëtische taal, en de tekeningen – ook de naakt- en seksscènes – zijn zowel rauw en realistisch als warm en liefdevol.

Hoe zijn jullie op het thema van *Bloesems in de herfst* gekomen?

Zidrou: Ik haal mijn inspiratie uit het dagelijks leven. En het thema liefde en seksualiteit op oudere leeftijd heeft me altijd gefascineerd, reeds lang voordat ik zelf richting de zestig ging! Er zijn thema's waar ik simpelweg iets mee moet, de drang erover te schrijven is sterker dan mezelf.

Aimée: Bij onze eerste meeting in Brussel kwam Zidrou meteen met twee oude scenario's aan, die hij bij mij vond passen. Maar zodra ik mijn wens voor een liefdesgeschiedenis uitsprak, besloot hij om die in de koelkast te leggen. Het leek hem leuk om een niet-alledaags liefdesverhaal te schrijven, eentje tussen twee oudere mensen. Dat vond ik erg gedurfd en interessant. Ik wist nog van modeltekensessies op de kunstacademie dat ik oudere mensen altijd leuker vond om te tekenen dan jonge mensen. Er waren meer plooiën, meer rimpels; er was meer 'leven' in die lichamen. Eigenlijk veel mooier om te tekenen dan die saaie, perfecte, jonge mensen.

Er zijn thema's waar
ik simpelweg iets mee
moet, de drang erover
te schrijven is sterker
dan mezelf.

Waren jullie al fans van elkaars werk?

Aimée: Wat mij altijd heeft aangetrokken in Zidrous schrijfstijl is de humor en zijn aandacht voor details. Zidrou is begonnen als humorschrijver. En deze kwaliteit heeft hij, ondanks de zware onderwerpen van zijn recente werk, nooit verloren. Het is nooit zwaar of deprimerend, ook al gaat het over ziekte of dood.

Zidrou: Tekenen is voor Aimée geen baan; het is een behoefte en noodzaak. De tekeningen vloeien uit haar hand, zoals bladeren groeien aan een boom.

Aimée: *Bloesems in de herfst* was vooral een samenwerking op afstand. We zagen elkaar af en toe, maar heel vluchtig. Soms werkte ik maandenlang met Zidrous scenario, zonder hem daar iets van te laten zien. Maar hij was telkens heel enthousiast over mijn tekeningen, zelfs als ik er onzeker over was. Hij gaf me zelfvertrouwen, dat doen niet veel scenaristen.

remonter uit-plaace 1

Hoe lang heb je aan het tekenen van *Bloesems in de herfst* gewerkt?

Aimée: De eerste schetsen kwamen in de loop van 2016, maar de eerste afgewerkte pagina's tekende ik pas begin 2017. Het was een lang proces, het wilde maar niet lukken met het vinden van de juiste tekenstijl. De druk was erg groot, omdat Zidrou natuurlijk een grote naam is in de stripwereld, maar ook omdat Dargaud een van de grootste uitgevers is. Ik wilde niet falen. Maar juist daardoor begon ik telkens opnieuw; het was nooit goed genoeg. Uiteindelijk heb ik in de laatste maanden van 2017 een eindsprint getrokken en was het boek in april 2018 klaar.

extra panel: 1/12 10

Waarom was je aanvankelijk niet tevreden over de tekeningen die je had gemaakt?

Aimée: Ik had moeite met de kleuren van de tekeningen. Ze waren erg 'digitaal', te gladjes, te vloeiend. Dat paste niet bij het verhaal. Een verftextuur was eigenlijk beter. Maar ik had helaas te weinig ervaring om met verf en kwasten aan de slag te gaan, daar was ik simpelweg niet in getraind en dat zou ik in een jaar ook niet kunnen leren. Ik werk meestal in zwart-wit met inkt of digitaal, en inkleuren met verf is écht een ander vak. Uiteindelijk heb ik in mijn wanhoop een Ierse inkleurder benaderd die fantastische strips had ingekleurd in het verleden. Helaas bleek na tien pagina's dat hij ook niet de juiste keuze was. Ik heb toen besloten om alles opnieuw te doen, maar dit keer met bepaalde digitale 'trucjes' om verf na te bootsen. De technische details zal ik je besparen, maar dit was uiteindelijk de gouden greep. Ik kon na een reeks lange dagen en nachten eindelijk het boek afronden op de manier die ik vanaf het begin voor ogen had.

In het verhaal zijn de hoofdpersonen Odysseus en Mediterranea aanvankelijk erg eenzaam. Mediterranea moet in haar eentje voor haar stervende moeder zorgen, en Odysseus ervaart het leven als uitzichtloos. Zijn dagen bestaan uit sudoku's, doelloze wandelingen en prostitutéebezoek. Zidrou, bent u zelf bang voor het eenzame aspect van ouder worden?

Zidrou: Ik persoonlijk niet. Ik ben het soort man dat in het vliegtuig stapt en bij het landen al drie nieuwe vrienden heeft gemaakt en met de stewardess heeft gedanst. Ik ben heel sociaal; een beetje eenzaamheid zou me misschien wel goeddoen. En ik vind het niet erg om alleen te zijn.

Aimée, jij bent zelf 29 jaar. Kun je je, ondanks het leeftijdsverschil, met de hoofdpersonen identificeren?

Aimée: Zeker, op een bepaalde manier zit ik in een soortgelijke periode als zij; namelijk in het overgaan van de ene levensfase naar de andere. Zij gaan van hun werkende leven naar hun pensioenleeftijd; ik ga van mijn gemakzuchtige studentenjaren plotseling naar de verantwoordelijke volwassenheid. Maar het voelt nog steeds alsof ik twintiger ben. Dat hebben Mediterranea en Odysseus ook. Ze zijn ouder, dat weten ze, maar het gevoel is anders. Mediterranea herkent zichzelf niet als ze in de spiegel kijkt. Ze ziet dan niet langer de prinses, maar de heks uit het sprookje. Het leven gaat altijd sneller dan je zou willen.

Is Bloesems in de herfst een verhaal dat ook jongeren zullen willen lezen?

Zidrou: Waarom zou een jongere niet geïnteresseerd kunnen zijn in wat er met senioren gebeurt, en omgekeerd? Per slot van rekening kun je gepassioneerd zijn door het levensverhaal van een Japans schoolmeisje in de negentiende eeuw, zonder zelf een Japanse tiener te zijn of in de negentiende eeuw te leven.

Ik denk dat er te
weinig jonge mensen
zijn die hun ouders
vragen hoe het
eigenlijk met ze gaat.
Ik vraag dat zelf
ook nooit!

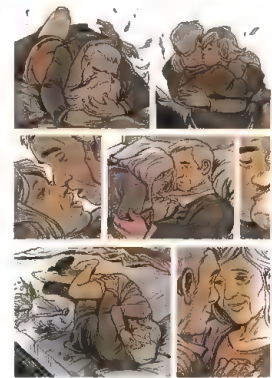
Aimée: Stripverhalen worden nog steeds gezien als een vorm van entertainment, en dan vooral voor kinderen. Inmiddels zijn er gelukkig veel lezers bekend met het graphic novel-genre: de serieuzere en volwassen strip. Ik hoop dat dit boek kan laten zien dat strips meer zijn dan alleen de *Donald Duck* of *Tina*. Het is hopelijk herkenbaar voor ouderen en interessant voor jongeren. Ik denk dat er te weinig jonge mensen zijn die hun ouders vragen hoe het eigenlijk met ze gaat. Ze vragen niet hoe het is om ouder te worden, of hoe het is om met pensioen te gaan. Ik vraag dat zelf ook nooit!

De beelden in *Bloesems in de herfst* zijn rauw en realistisch, maar ook liefdevol.

Aimée: Soms zijn simpele tekeningen genoeg om iets uit te beelden dat iedereen herkent. Als het gaat om de liefde en de personages kan ik alleen maar zeggen dat ik heb geprobeerd heel integer te blijven. De hoofdpersonen in het boek hebben veel humor, en zijn soms erg plat in hun dialoog. Daarom leek het me mooi om juist de intieme scenes extreem sensueel en aandachtig te maken. Ze kijken veel naar elkaar, in plaats van elkaar meteen om de nek te vliegen. Ik denk dat oude mensen dat meer doen dan jongeren.

De erotische scenes bevatten weinig tot geen tekst.

Aimée: Te veel tekst zou juist in die scenes in de weg staan. Als je een intiem moment met iemand beleeft, zeg je ook niks. Woorden zijn dan niet nodig. De meest belangrijke dingen worden gezegd tijdens stiltes. Dat is wat striptekenen zo'n mooi medium maakt. Er is tekst aanwezig, maar er zijn ook beelden, die de dingen vertellen waar de tekst niet aan toekomt. Soms zijn het de dingen die tekst ook niet kan uitleggen. Bijvoorbeeld lichaamstaal: Odysseus is verveeld door het leven dat hij leidt. De lezer is verplicht om goed te kijken, bijna alsof hij naar een schilderij kijkt. Stripverhalen staan voor mij daarom dichterbij film, en zelfs dichterbij het échte leven dan een roman. Strips kunnen schuren, abstract zijn of realistisch, het kan absurd zijn of poëtisch. Soms zwijgen de teksten als de tekeningen spreken.

Soms zwijgen de teksten
als de tekeningen
spreken.

Je zei eerder dat je liever oude mensen tekent dan jonge?

Aimée: Het is voor mij een genot om oude mensen te tekenen. Ik heb veel online gezocht op referentie van zestigers en zeventigers en tachtigers; alle leeftijden die in het boek voorkomen. Ik heb geleerd dat je met een paar lijntjes al een enorm leeftijdsverschil kan creëren. Als ik een knappe vrouw teken, hoef ik maar twee lijntjes naast haar mondhoeken te tekenen en ze is plotseling 20 jaar ouder. Teken ik nog twee lijntjes rond haar kin, en wat lijntjes onder de ogen, dan is ze zo een vrouw van zestig. Ik heb sommige gezichten opnieuw moeten tekenen omdat Mediterraenee dan te jong was, of Odysseus te oud. Als tekenaar is het dus echt een uitdaging om precies goed te zitten qua leeftijd.

Zidrou, in uw eerdere boek *Onafscheidelijk*, dat gaat over de incestueuze relatie tussen een broer en zus, waren de reacties van de omgeving redelijk mild. Odysseus en Mediterranea krijgen duidelijk met meer afwijzing te maken. Is het onderwerp – oudere mensen die seks hebben en letterlijk opnieuw beginnen – misschien een nog groter taboe?

Zidrou: De seksualiteit van ouderen is niet zozeer een taboe; het wordt eerder gênant gevonden. Het tonen van verouderende lichamen wordt niet altijd gewaardeerd. Maar wat is er nu mooier dan een liefdevolle kus tussen twee oude mensen? Mij ontroert het.

Dus mensen die roepen: "Oh bah, twee gepensioneerden die seks hebben..."

Aimée: Ik denk dat mensen die zo reageren, het boek vooral eerst moeten gaan lezen. Het boek is nergens vulgair, uit alle reacties begrijp ik dat je juist van de personages gaat houden. Er is nooit een moment in het boek dat afkeer oproept, juist het tegenovergestelde: je zou bijna zin krijgen om oud te worden. Op een gegeven moment wordt de situatie op scherp gezet, als Mediterranea's huisarts met nieuws komt dat inslaat als een bom. Door de keuze die zij dan maken, komen Mediterranea en Odysseus lijnrecht tegenover hun omgeving te staan. Waarom deze verrassende wending in het verhaal?

Zidrou: Ik wilde een open, positief einde. Ook omdat dit verhaal een fabel is. Als Belg van geboorte en geest houd ik nu eenmaal van het irrationele, het magische en het surrealistische.

Hoe zijn de reacties, bijvoorbeeld bij jullie signeersessies?

Aimée: Er kwam in Frankrijk een 60-jarige vrouw naar ons toe, die met tranen in haar ogen vertelde hoe het boek haar geraakt heeft. Dat geeft me nog steeds kippenvel.

Zidrou: Wat ik bijzonder vind, is dat ons boek ook wordt gekocht door mensen die normaal gesproken weinig strips lezen; met name vrouwen van boven de vijftig. Sommigen zijn verrast als ze horen dat het verhaal is geschreven door een man. Dat is een leuk compliment, toch?

Ik dank mijn lichaam om me nog even te verdragen, als het enigszins kan.
Ik moet het er tenslotte ook al 56 jaar mee doen!

-Zidrou

Dit boek is voor mijn vader, die nooit ouder werd dan 50. En voor mijn moeder, die elke dag jonger lijkt. En voor mijn zus, die mijn leeftijd deelt, maar die al zoveel jaren verder is. Ik ben jullie dankbaar, elke dag.

-Aimée

"Sarah"

Tekst: Herman van Veen

Muziek: Herman van Veen en Erik van der Wurff

"Sneeuwwitje en de zeven dwergen" © Disney - 1937

Inkleuring: Aimée de Jongh, Michael Doig en Márcia Patrício

Vertaling: James Vandermeersch

Lettering: Frits Jonker

Grafisch ontwerp: Cynthia Thiéry

www.blloan.com

Dit is een uitgave van Ballon Media.

© 2020 - Ballon Media nv, België

www.ballonmedia.com

Voor de oorspronkelijke uitgave:

L'Obsolescence programmée de nos sentiments

Scenario: Zidrou

Tekeningen: Aimée de Jongh

© 2018 - Dargaud Benelux (Dargaud - Lombard s.a.)

All rights reserved

www.dargaud.com

Ballon Media nv

F. Rooseveltplaats 12, B-2060 Antwerpen

Alle rechten voorbehouden

ISBN: 978-94-6210-729-8

Depotnummer: D/2020/2345/20

Eerste druk

Gedrukt in de EU